

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

వెల
4 అణాలు

ANDHRA PATRIKA
ILLUSTRATED WEEKLY

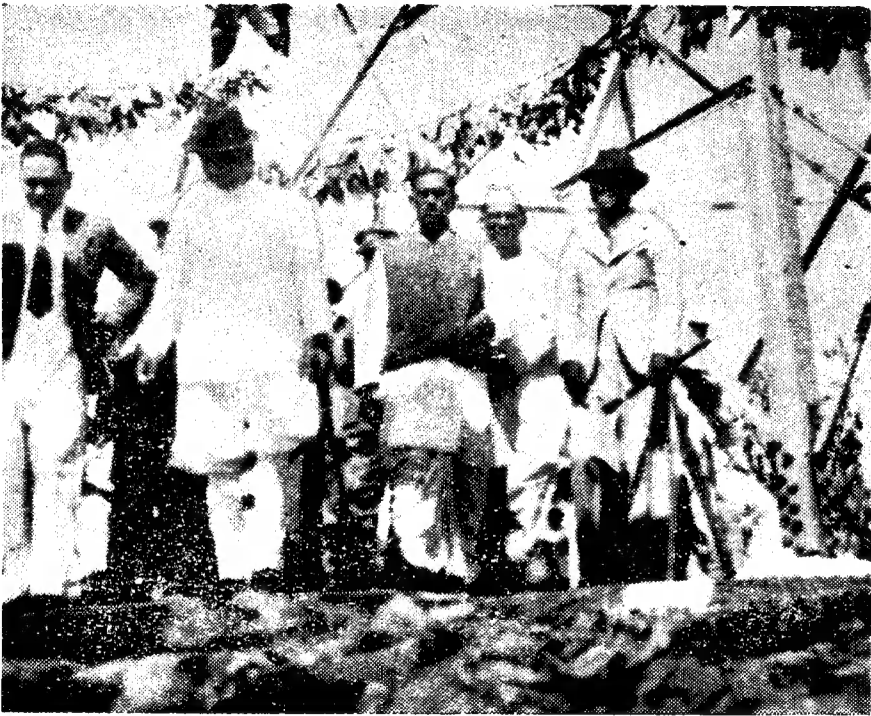
సంపుటము 42

డిశంబరు

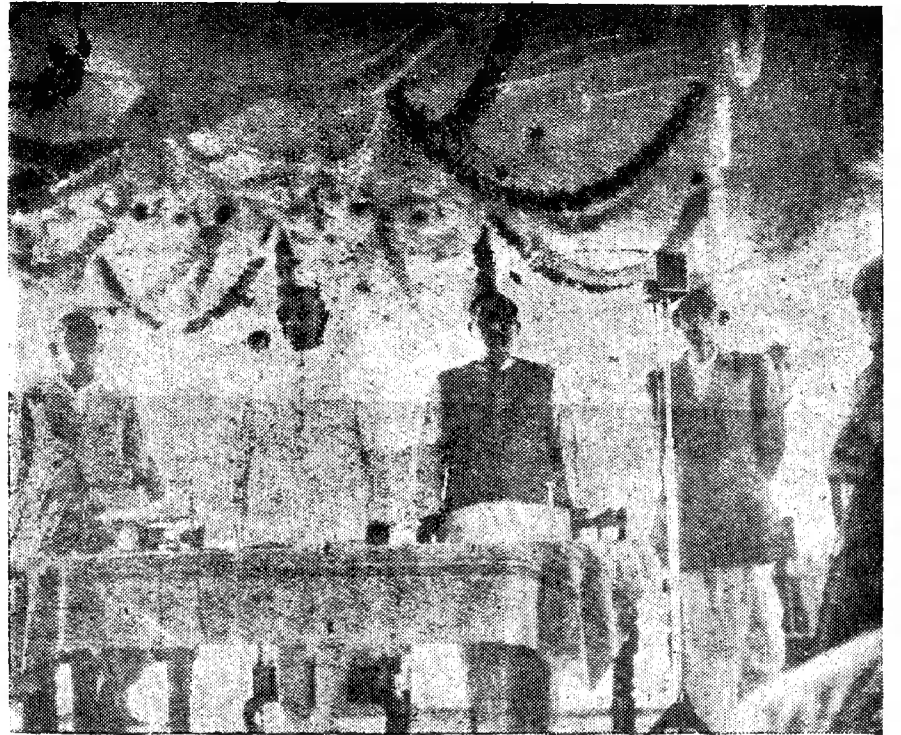
సంచిక 17

21 1949

ఆంధ్రజిల్లాలో గవర్నర్ దంపతుల పర్యటన

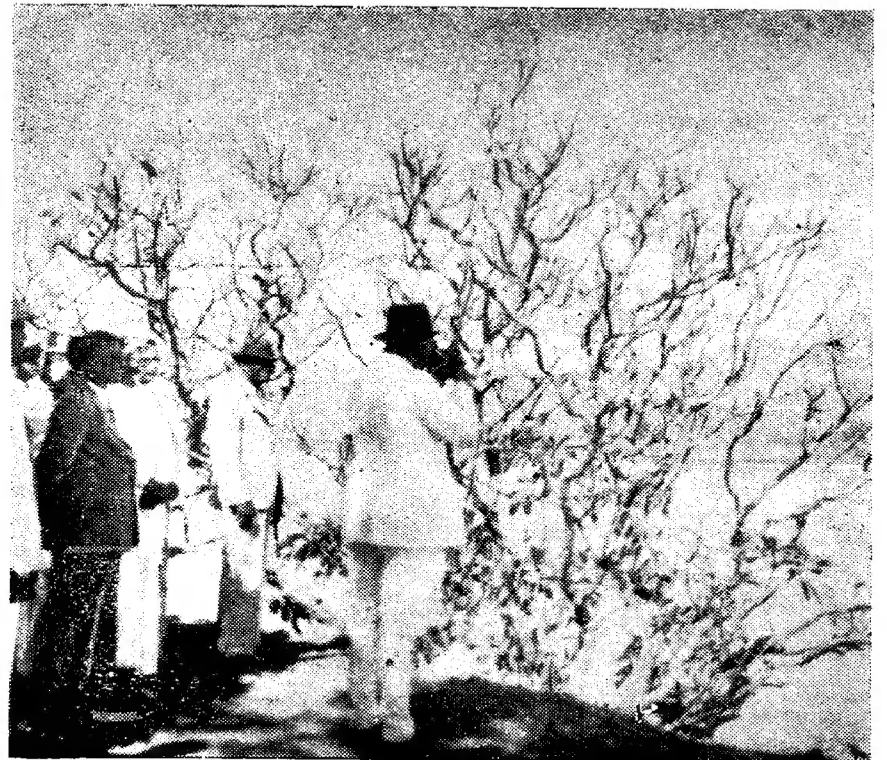
గవర్నరుగారుగోదావరిజిల్లాపర్యటనసందర్భంలో రామపాని సాగర్ డి.పాశెక్కు స్థలమును సందర్శించుచున్నారు.

వేగేశ్వరపురంలో నూర్యచంద్రబోడ్డు ఉన్నతపాఠశాల నూత్న భవనమున 'ప్రవేశోత్సవమును గావ్చు' గవర్నరు భావనగర్ మహారాజుగారు జరిపిరి ఉత్సవారం. భమునకు పూర్వం జరిగిన ప్రార్థనమా వేశము. గవర్నరుగారు, మాగంటి సీతారామ దాస్ గారు (ప. గో. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు) భవన వాత శ్రీ నూర్యచంద్రరావుగారు చరుసగా నిలబడిఉన్నారు. గవర్నరుగారి కుడివైపున ఉన్నవారు జిల్లాకలెక్టరు పే.కె. అహమ్మద్ గారు.

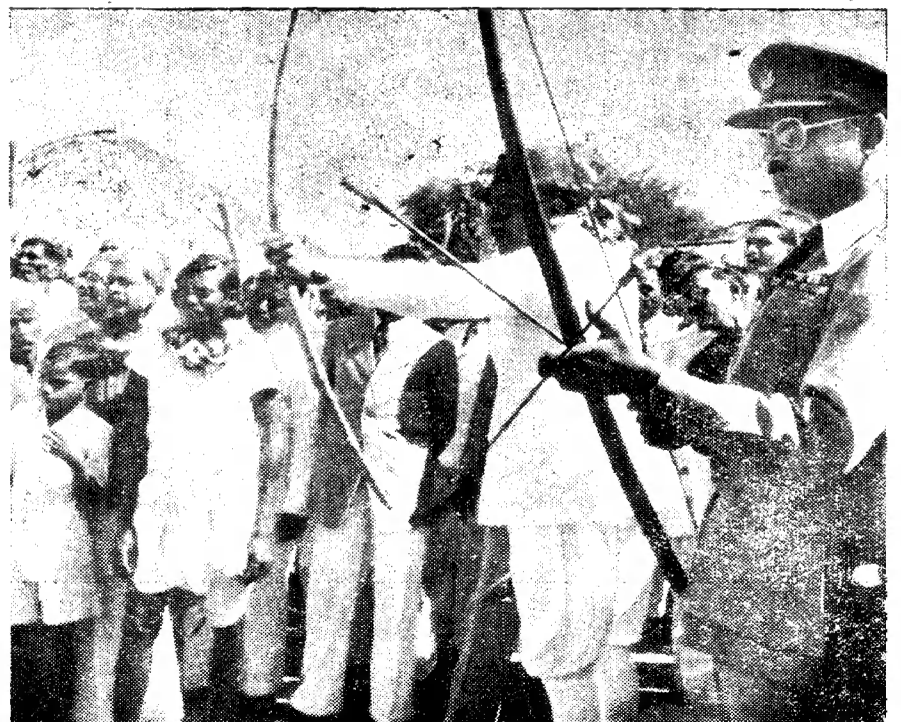
గవర్నరుగారు చిన్నతిరుపతి ఆలయమును సందర్శించిన సందర్భములో ఆలయ ప్రధాన అర్చకుడు మహారాజువారికి "తిరుప్పరివట్టమ్" (శ్రీపరివట్టనమ్) అనగా స్వామివారికి కట్టిన పట్టుపీతాంబరమును మహారాజువారి తలపాగాగా అలంకరించి, స్వామికి అలంకరింపబడిన.పుష్పముల సోసంగటం. ఈ గౌరవము మహారాజుకుల్యలకు గాని యివ్వబడదు.

సందర్శించు అంచున నిలబడి గోదావరి కిరవైపుల గల రమణీయ ప్రకృతి దృశ్యములను "సినికమెరావో" ఛూట్ చేస్తున్నారు.

గవర్నరుగారి సతీమణి శ్రీ మహారాణి సాహెబ్ బా ఆఫ్ భావనగర్, ఏలూరు హెడ్ క్వార్టర్స్ ఆస్పత్రి దర్శించిన సందర్భంలో తీయబడినచిత్రము. మహారాణి కిరవైపుల లేడి డాక్టరు హార్టీ సతీమణి, జిల్లావైద్యకళాధికారి శ్రీ డాక్టరు ఆర్. ఎస్. కేశవరాజ్ గారు గలరు.

విలువిద్యా ప్రదర్శనము : పోలవరానికి ర్ మైశ్వరూరంలో ఉన్న శింగనపల్లె అనే కోయగ్రామంలో గవర్నరుగారు కోయవారి విల్లు, అంబులు తీసుకొని గురి తప్పకుండా రెండు పర్యాయములు విల్లును ప్రయోగించారు. గవర్నరుగారి ప్రక్కన విల్లు పట్టుకొని ఉన్నవారు వారి మిలిటరీ కార్యదర్శి మేజర్ సి. ఎన్. రెడ్డిగారు.

తెలుగు ప్రభుత్వం

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడిపత్రిక. అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యానరించిన నరవర యప్రియము తన మనంబున కగు దా
నొరులకు నపి నేయకునికి వరాయణము సరమధర్మ పథముల కెల్లన్. (సుహృథారథము)

సంపుటము. 42

సంచిక 17

Founder : K. NAGESWARA RAO

విరోధి సంవత్సర పుష్క శుద్ధ విదియ బుధవారము

శిల్పి లక్ష్మీనారాయణ దేవాలయంలో గీతాజయంతి మహోత్సవాలలో పాల్గొన్న తరుణంలో గవర్నర్ జనరల్
సి. రాజగోపాలాచారిగారు పండిట్ గోవింద మాలవ్యాగారితో సంభాషించుచున్న దృశ్యం.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1949-వ సం॥ డిశంబరు నెల 21-వ తేది బుధవారము

రాష్ట్రసరిహద్దులు: ఆకారణాందోళన

1950 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 1వ తేదీనాటికిగాని, ఎవ రెన్ని చెప్పినప్పటి కిని, ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము సాధ్యము గాదని విభజనసంఘ ప్రథమసమా వేశమునకు పూర్వము ప్రకటించిన చెన్నరాష్ట్ర ప్రధాని "జనవరి 26 వ తేదీకే ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము పూర్తికావలెనని విభజన సంఘము నిర్ణయించె"నని "ఆ ప్రకారముగ జనవరి 26 న ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణకు వీలుగ సర్వోచయత్నములు జరుగుచున్నవ"ని తిరిగి ప్రకటించెను. ప్రభుత్వసెక్రటేరియట్లో విభజన కలాపము ఆంధ్రరాష్ట్రస్థాపనతేదీ జనవరి 26 అనుభావముతో విపరీత వేగమున జరుగుచున్నది. ఇతర రాజకీయములు అడ్డుకడకున్న విభజన కార్యక్రమమంతయు జనవరి 26 న ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడుటకు వీలుగ నే పరిసమాప్తము కాగలదని విశ్వసింప వచ్చును.

కాని, విభజనకార్యక్రమము ఈ విధముగ ముగింపుకు వచ్చుచుండ, కొందరు తమిళప్రముఖులు చిత్తూరు జిల్లాయందలి కొన్నిప్రాంతములలోను, కర్నాటకనాయకులు రాయలసీమ లోని కొన్ని తాలూకాలందు, ముఖ్యముగ బల్లారి, అనంతపురముజిల్లాలందు సరిహద్దుల విషయమై ఆందోళన ప్రారంభించి, స్థానికప్రజల నుద్రిక్త పరచుచుండిరి. నాయకత్వయనివేదిక ప్రకారము నూత్నరాష్ట్రనిర్మాణమునకు ప్రథమావసరము సరిహద్దుల విషయమున సమాధానము. ఆంధ్ర రాష్ట్రమువిషయమున ప్రస్తుతమునకు సరిహద్దుల విషయమున వివాదములకు ఆస్కారము లేదని, ఖచ్చితముగ ఆంధ్ర ప్రాంతమని తేలిన 11 జిల్లాలు, బల్లారి జిల్లాలోని మూడు తాలూకాలతో వెంటనే ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము జరుగ వచ్చునని కేంద్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వములు, ఆంధ్ర, తమిళ కాంగ్రెసు సంఘములు అభిప్రాయపడెను. ఆంధ్ర, తమిళ కాంగ్రెసుసంఘముల తీర్మానము ప్రకారము ఏర్పడు ఆంధ్రరాష్ట్ర

మున ఆంధ్రేతరప్రాంతము లుండుటకు అవకాశము లేదు. తమిళ కాంగ్రెస్ సంఘమువారు నాయకత్వయనివేదికను - ఆంధ్రప్రాంతము లని నిర్దుష్టముగ నిరూపణ అయిన ప్రాంతముల తోనే ప్రస్తుతము ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడవలెనని నాయకత్వయనివేదిక అసందిగ్ధముగ ప్రకటించియుండెను -నిర్నిబంధముగ ఆమోదించి "చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు, బల్లారి, అనంతపురము, నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, దక్షిణ, ఉత్తరవిశాఖపట్నము జిల్లాలతో ఆంధ్రరాష్ట్రమును ఏర్పాటు చేయవలెన"ని తీర్మానించియుండెను. ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘము మాత్రము బల్లారిజిల్లాలోని మూడు తాలూకాలను మాత్రమే కోరి యున్నది. ఈ 11 జిల్లాలు, మూడు తాలూకాల వెలుపల, వీటి సంశ్లిష్ట ప్రాంతములందు ఆంధ్రులు అధిక సంఖ్యాకులుగ నున్నప్పటికిని, రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము ఆ ప్రాంతములను ఆంధ్రలో చేర్చమని కోరియుండలేదు. ఆ ప్రాంతమునందలి ఆంధ్రులు కూడ రాష్ట్రకాంగ్రెసుతీర్మానమును గౌరవించి, తమ ప్రాంతములు తక్షణము ఆంధ్రలో చేర్చవలెనను ఆందోళనను విరమించిరి.

కొందరు తమిళ నాయకులు మాత్రము చిత్తూరుజిల్లాయందు తమిళ కాంగ్రెసుసంఘతీర్మానమునకు విరుద్ధముగ, సరిహద్దుసంఘములని స్థాపించి, చిత్తూరుజిల్లాలోని అధికభాగము తమిళ రాష్ట్రమున చేర్చవలెనని ప్రారంభించి, ఆ ప్రాంతమునందు శాంతిభద్రతలకు భంగము కల్గించుచుండిరి. ఆ ప్రాంతమునందలి ఆంధ్రనాయకులు అత్యంత ఓర్పుపహించి సాత్వికమార్గమునే తమిళనాయకుల ప్రచారాందోళనములను ఎదుర్కొనుచున్నను సరిస్థితులు నానాటికి విషమించుచున్నవి. విభజన సంఘము సకాలముననే యావత్తు కార్యక్రమమును పూర్తిచేసినను, సరిహద్దువిషయమున నిర్ణేతుకముగ,

నిరాధారముగ తమిళులు, కర్నాటకులు ప్రారంభించిన ఆందోళనఫలితముగ సరిహద్దుల నిరూపణకార్యక్రమమునకు విఘ్నములు కలిగి జనవరి 26 న ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణకు ఆటంకములు ఏర్పడవచ్చును.

స్థూలముగ, అన్ని పక్షముల సమ్మతిపై రాష్ట్రసరిహద్దులు నిర్ణయమైనవి గనుక ఆ ప్రకారము గవర్నరుజనరల్ ఉత్తరువునందు రాష్ట్రసరిహద్దులను పేర్కొనవచ్చును. వాస్తవమునకు సరిహద్దునిరూపణ ఉత్తరువు అయిన అనంతరము జరుగుటే క్రమమైనది. చెన్నరాష్ట్రప్రభుత్వముగాని, కేంద్రప్రభుత్వముగాని ఈ "ప్రవాసనాయకుల" నిర్ణేతుకము, ఆధారరహితము అయిన ఆందోళనను పాటించక రాష్ట్రసరిహద్దుల నిరూపణచేయవలసియున్నది. సరిహద్దుల మార్పుకు ముందు ముందు అవకాశము గలదని నాయకత్వయనివేదిక స్పష్టంచేసి యుండెను. గనుక ఈ తమిళ కర్నాటకనాయకులు తమ శక్తి సామర్థ్యములను అకాలములో వృధాచేసుకొనుట కంటే సకాలమునకు అక్కరకు వచ్చునట్లు పొదుపుచేసుకొనుట మంచిది. ప్రస్తుతాందోళనవలన వారికి ఎట్టి ప్రయోజనము ఉండకపోవుటేగాక, తమ ఇరుగుపొరుగువారితో విరోధము పెట్టుకొని సౌఖ్యజీవనమునకు, సఖ్యతాభివృద్ధికి గల కొద్దియవకాశములను జారవిడచినవారగుదురు.

గోదావరి వంతెన

పెన్నా, కృష్ణా, గోదావరినదులపై రహదారివంతెనలు ఏర్పడిన చెన్నకట్టణము-కలకత్తానగరములకు సరాసరి భూమార్గ మేర్పడి, అన్ని ఋతువులలో అన్ని వేళల రాకపోకలు సులభము అగుట యేగాక సరుకుల రవాణావిషయమున ప్రస్తుతమున్న అనేక ఇబ్బందులు తొలగిపోగలవు. అత్యవసరవస్తువులను మాత్రమే రైల్వేలద్వారా రవాణాచేయుచు ఇతరసరుకులనుచూపత్తు భూమార్గమున నెరవాణాచేయుచు రైల్వేల భారమును చాలవరకు తగ్గింపవలగును. ఒకప్పుడు రైల్వేబోర్డువారు, ఇట్టి రవాణాసౌకర్యముల అభివృద్ధివలన రైల్వేల ఆదాయము తగ్గిపోవునని భావించి రాచబాటల యభివృద్ధికార్యక్రమములతో అంతగా సహకరింపలేదు. కాని షరిఫ్తులు, వాటి ననుసరించి అవసరములు మార్పు చెందుటతో రాచబాటల అభివృద్ధివిషయమై కేంద్రప్రభుత్వము రైల్వేబోర్డుకూడ తమ పూర్వవైఖరిని మార్చుకొనుట తప్పనిసరి అయినది. వైఖరిమార్పుఫలితమే ఆంధ్రమూలముగోదావరిపై వంతెననిర్మాణము, బీహార్

దులో గంగానదిపై వంతెన నిర్మించు సంకల్పము.

గత బుధవారము ఆలమూరు వద్ద గోదావరి పై వంతెనకు కళానెంకట్రావుగారు శంకుస్థాపన చేసిననంద ర్భమున చెన్నరాష్ట్రరాచబాటల ప్రధాన ఇంజనీరు శ్రీ యం. యస్. తిరుమల అయ్యంగార్ వారధినిర్మాణమునందలి సాధకబాధకములను వివరించుటతోబాటు రాజమహేంద్రవరమువద్ద రైల్వేవంతెనసమీపమున గాక ఆలమూరువద్ద నిర్మించుటలో ప్రజలకు సమకూరువిశేషప్రయోజనమునుకూడ వెల్లిడించిరి. ఈ వంతెన ప్రభుత్వ ఇంజనీర్లు నిర్ణయించిన ప్రదేశములో నిర్మించుట ఎక్కువ ఉపయోగకరమని తిరుమల అయ్యంగారి వివరణవలన స్పష్టమైనది. ఇందువలన నిర్మాణఖర్చులు హెచ్చినను, నిర్మాణములో కొన్ని క్రొత్తసమస్యలు ఏర్పడినను ప్రజలకు కలుగు బహుళప్రయోజనములను మనస్సునం దుంచుకొని వీటినిన్నింటిని అధిగమించుటకు ప్రయత్నములు జరుగవలసియుండును. రాష్ట్రప్రభుత్వము ఈదృష్టితోనే వంతెననిర్మాణఫలమును నిర్ణయించుట ప్రశంసనీయము.

ఇదే విధముగ సాధ్యమైనంత త్వరలో కృష్ణా, పెన్నారునదులపై కూడ రహదారివంతెనల నిర్మాణమునకు కేంద్రప్రభుత్వము దోహదము చేయవలసియున్నది. ఈ రెండువంతెనలుకూడ ప్రభుత్వామోదమును పొంది యున్నవి. ప్రథమమున కృష్ణానదిపై వంతెననిర్మాణమే జరుగునని భావింపబడెను. ఏ కారణమువలననో అది వెనుకబడి, బడ్జెట్లో ప్రభుత్వఅభిమతమునకు సూచనగ గ్రాంటు ప్రత్యేకింపబడియు, గోదావరివంతెన ముందు ప్రారంభమైనది. కృష్ణ, పెన్న వంతెనలకంటే గోదావరివంతెన ఎక్కువ వ్యయప్రయాసలతో కూడుకొని యున్నందున ముందు ఆ వంతెనను పూర్తిచేయుట అవసరమని ప్రభుత్వము భావించియుండవచ్చును. కాని మిగత రెండువంతెనల నిర్మాణము కూడ పూర్తిఅయినగాని ఈ రాష్ట్రమునకు సంబంధించినంతవరకు రాచబాటల అభివృద్ధి ఒక దశకు రాజాలదు.

ముఖచిత్రం

"పొలం నుంచి..."

చిత్రకారుడు:—

శ్రీ జేపీ రాధాకృష్ణ.

సరాఫ్: మనదేశం:

ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణ ప్రక్రియ

ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం నియమించబడిన విభజనసంఘం రెండు రోజులు సమావేశమై రెండు ఉపసంఘాలను నియమించి అనేక అప్పల పంపకాలకు, ప్రభుత్వోద్యమాల పంపకాలకు ఏర్పాటు చేసింది. విభజన సంఘంలో ఆంధ్రదేశం తరపున శ్రీ బంసూరి ప్రకాశం, శ్రీ కళ్యాణంకటాచల, మంత్రి శ్రీ బేజవాడ గోపాలరెడ్డి, మంత్రి శ్రీ నీలంజనవిరాడి గార్లు, కేవల ప్రాంతం తరపున ప్రధాని శ్రీ కుమారస్వామి రాజా, మంత్రి శ్రీ భక్తవత్సలం, మంత్రి శ్రీ మాధవమూర్తి, శ్రీ టి.టి. కృష్ణమూర్తి గార్లు నియమించబడ్డారు. ఉపసంఘాలకు మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి నియమించారు. ఈ ఉపసంఘాలు విభజన ప్రక్రియను ముగిస్తూ తియ్యగలవు. దాదాపు వారి పని పూర్తికావచ్చును. ఈ ప్రక్రియ విభజన సంఘం 21 వ తేదీన ముగిస్తుంది.

మద్రాసు మంత్రివర్గం డిసెంబరు 7 వ తేదీన సమావేశమై విభజన, జనవరి 26 లోగా ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం అసాధ్యమని నిర్ణయించి ఈ తీర్మానాన్ని భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయం పంపింది. కాని విభజనసంఘం సాధ్యమేనని అభిప్రాయం ప్రకటించింది. విభజన సంఘం అభిప్రాయాన్ని కూడా మద్రాసు ప్రభుత్వం భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయం పంపింది. ఈ రెండు లేఖలను చూసిన మద్రాసు భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయం విభజన ప్రక్రియను ఆపివేయాలని మద్రాసు ప్రభుత్వానికి లేఖ పంపారు.

ఈ సందర్భంలో మద్రాసు విషయం ఒక టుండి. విభజనసంఘం తీర్మానం ప్రకటించబడిన అనంతరం పత్రికా ప్రతినిధుల సభలో ప్రసంగిస్తూ మద్రాసు ప్రధాని శ్రీ కుమారస్వామి రాజాగారు మద్రాసు మంత్రివర్గ వైఖరిని స్పష్టపరిచారు. ఇందులో రెండు ముఖ్యాంశాలున్నాయి.

- 1. విభజన సంఘం రాష్ట్ర నిర్మాణం జనవరి 26 లోగా సాధ్యమేనని తిలకించుటకు, మద్రాసు మంత్రివర్గ అభిప్రాయం (అనగా జనవరి 26 లోగా నిర్మాణం అసాధ్యం అనే అభిప్రాయం) మారలేదు.
- 2. విభజనసంఘం ఎలా నిర్మాణించినప్పటికీ తుది నిర్ణయం మద్రాసు మంత్రివర్గానిదే. వీరిని బట్టిస్తూ, ఇటీవల భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయం పంపిన రెండో లేఖలోని కొన్ని అంశాలను బట్టిస్తూ మాస్త్రీ ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం జనవరి 26 లోగా జరగదనే విషయం స్పష్టపడుతోంది. ఏదేన ఒకటవ తేదీకి నిర్మాణం ముగియదీ లేనదీ వేరే విషయం. జనవరి 26 కి మాత్రం నిర్మాణం కావడం ఆ సంభవమని మద్రాసు మంత్రివర్గ వైఖరి, భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయ వైఖరి స్పష్టపరుస్తున్నాయి. ఇప్పటికీ వాయిదా పడితే ఆ తరువాత ఏప్రిల్ 1 వ తేదీకి నిర్మాణం సాధ్యమయ్యేదీ లేనదీ జనవరి 26 తరువాత లేకుండా.
- 3. నిజానికి భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయం లేఖలపై పరిశీలిస్తూ మారిపోయిందని చెప్పాలి. ఈ లేఖలోని అంశాలను సూచించి మద్రాసు ప్రధాని ఇటీవల పత్రికా సమావేశంలో తెలిపారు. ఇతనింటే 1. భారత ప్రభుత్వం ఆర్థికంగా స్వయంపాకం కాగ అలాగే రేణు వివరంగా పరిశీలించాలి. అన్ని అవకాశాలు, నగదుల పంపకం ఇప్పుడే ఖండితంగా జరగడం మంచిది.
- 3. అకారితాలాకాలు, తదితర సరిహద్దుల నిర్ణయం ఇప్పుడే ఖచ్చితంగా నిర్ణయం కావడం అవసరం.
- 3. ప్రభుత్వోద్యమాల పంపకం విషయంలో అంత పెద్ద చిక్కు లేదు. జిల్లా ఉద్యోగుల నియమించుకోవడం ఇప్పుడు ముగిసినట్టిదిగా నిర్వహించవచ్చును.
- 4. జనవరి 26 వ తేదీలోగా రాష్ట్ర నిర్మాణం

అసాధ్యమని మద్రాసు మంత్రివర్గం అభిప్రాయపడుతున్నప్పటికీ విభజన సంఘం సాధ్యమేనని అంటున్నది కాబట్టి ఈ విషయం మేదో తేల్చుకోవాలి.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణానికి జె.వి.పి. రిపోర్టును అంగీకరించవలసిందని ఆదేశిస్తూ కేంద్ర కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి చేసిన తీర్మానం, ఆ రిపోర్టును, కాంగ్రెస్ అదేశాన్ని అంగీకరిస్తూ ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ చేసిన తీర్మానం పై అంశాలకు బాగా విరుద్ధంగా ఉన్నాయని చెప్పాలి. ఈ కాంగ్రెస్ సభల తీర్మానాల దృష్ట్యా విభజన సంఘం విషయాలను పరిశీలించి, జనవరి 26 లోగా ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం సాధ్యమేనని నిర్ణయించింది.

ఈ విషయాన్ని కూడా ప్రధాని కుమారస్వామి రాజాగారు ఒక పత్రికా సమావేశంలో తెలిపారు. అన్ని అప్పలు నగదుల పంపకానికి జనాభా నిష్పత్తిని బట్టి లేక మరేమాత్రాన్ని బట్టి మూలంగా కొన్ని నియమాల ప్రకారం సులువుగా చెయ్యవచ్చుననీ, జాప్యం కాకుండా జనవరి 26 లోగానే ఇది పూర్తి చెయ్యవచ్చుననీ విభజన సంఘం అభిప్రాయపడింది.

ఇప్పుడు ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం గురించి కొత్తగా చర్చించవలసిన పని లేదు. భారత విషయ నిబంధనలో ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి ఆరున్నర కోట్ల రూపాయలు కొరత ఉంటుందని చెప్పినది తప్పని ఇదివరకే తెలిసిపోయింది. ఇటీవల మద్రాసు శాసనసభలో సభ్యుల ప్రశ్నలకు సమాధానాలిస్తూ మంత్రి గోపాలరెడ్డిగారు ప్రకటించిన లెక్కలను బట్టి కోటి 80 లక్షల రూపాయలే కొరత ఉంటుంది. ఇక కూడా పొగాకు పన్ను రాబడిపన్నులలో ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి రావలసిన భాగాన్ని చేరితే ఈ కొరతపోయి మిగులు కూడా ఉంటుంది. భారత ప్రభుత్వం సహాయం వై ఆధారపడనక్కర లేకుండా ఖర్చుకంటే ఆదాయం అధికంగా ఉండే రాష్ట్రంగా ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని పరిగణించవచ్చును. ఇప్పుడు ఆంధ్ర రాష్ట్రం స్వయంపాకం అవుతూ కొద్దిగా అని తర్కించడం అసంభవం. పరిస్థితులు ఈ విషయాన్ని అచగడం లో ఉద్దేశం చిట్టచివరికి ఆర్థికంగా ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణానికి అవకాశం లేదని నిరూపించడానికి ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని వాయిదా వేయించాలని ప్రయత్నిస్తున్నారని కిది కమసన్న అనే అనుమానం ప్రబలుతోంది.

విభజన సంఘంలో ఉభయపక్షాల మధ్యనా సమాధానం కుదుగుతున్నప్పుడు ఇటువంటి జోక్యమూ యత్నాలూ జె.వి.పి. నివేదిక ఉద్దేశాలకు విరుద్ధం. ఆ ఉద్దేశాల సమస్యించి సూకార సాజ్యహోవాలతో విభజన ప్రయత్నానికి విభజన సంఘం యత్నిస్తుండగా, మద్రాసు మంత్రివర్గము, భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయాలూ ఈ వైఖరి నవలంబించడం అనుచితం. ప్రజల నీవినంగా చిరకాలం కన్ను గప్పడం కాని, తెలిసిన తరువాత కూడా వారు నిష్పహాయంగా లొంగి ఉంటారని కాని మంత్రులూ, అధికారులూ భావిస్తే అది పొరపాటు.

బర్మిజిల్లాలోని ఆరు కన్నడ తాలూకాల్ని గురించి కూడా జనవరి 26 లోగా ఒక సమాధానానికి రావచ్చనీ, ప్రత్యేకంగా దీని కోసంగాని, ఇతర సరిహద్దుల నిర్ణయం కోసంగాని ఇప్పుడే సరిహద్దు నిర్ణయక సంఘాన్ని నియమించవలసిన అవసరం లేదనీ విభజన సంఘం అభిప్రాయపడింది. గవర్నర్ జనరల్ ఆర్డర్ లో సరిహద్దుల్ని నిర్వచించడం కోసం సరిహద్దు నిర్ణయక సంఘాన్ని నియమించవలసిన అవసరమేమీ లేదు. ఆ పనికి మద్రాసు ప్రభుత్వోద్యమంలో ఒకరు చాలును. అది సరిహద్దులు చూపడానికి సర్వేకార్లు పాతే పనిమాత్రమే. కాని ఈ విషయంలో కూడా మద్రాసు ప్రభుత్వం భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయ

వైఖరి అనుచితంగా ఉందని చెప్పక తప్పదు. అనంతపురం జిల్లాలో ఆంధ్ర ప్రాంతానికి చెందిన తాలూకాలూ గ్రామాలూ ఉన్నాయని ఇంతవరకే తెలుసు అనలేదు. అనంతపురం జిల్లా నిర్వహణగా ఆంధ్ర ప్రాంతమనే సర్వ జనాంగీకారమైనది. ప్రస్తుత ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణ సందర్భంలో కూడా ఎవరూ అనంతపురం వాద గ్రంథ ప్రాంతమని చెప్పలేదు. ఇప్పుడు ప్రధాని కుమారస్వామి రాజాగారు అనంతపురం జిల్లా కూడా వాద గ్రంథ ప్రాంతం అనలే ఉందని పత్రికా సమావేశంలో అనడం అసం దర్భంగా ఉంది. తగవులు లేనిచోట కూడా తగవులు కల్పించాలని ఆంధ్రేతర నాయకులు యత్నిస్తున్నట్లు స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. భక్తవత్సలంగారి ప్రకటనలకూడా ఈ సందేహానికి తావిస్తున్నాయి. ఈ ఉప్పు అందుకుని అనంతపురం జిల్లా గురించి కూడా ఏదో తగువున్నట్లు కనిపిస్తోంది కాబట్టి ఆ తగువును గురించి కూడా సరిహద్దు నిర్ణయక సంఘం విచారించవలసి ఉంటుందని భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయం చేపు మరొక ఉత్తరం వచ్చినా మనం ఆశ్చర్యపడనక్కరలేదు. ఉభయపక్ష వైఖరి ఈ రీతిగానే ఉంది.

సరిహద్దుల గాదలను ఉత్తర ఉత్తరా విచారించడానికి విడిచిపెట్టి నిర్వహణగా ఆంధ్ర ప్రాంతానికి చెప్పబడే ప్రాంతాన్ని ఆంధ్ర రాష్ట్రంగా ఇప్పుడు నిర్వహించడానికి అంగీకరించవలసిందని ఆంధ్రులకు పట్టాభి - పటేల్ - నెహ్రూ నివేదిక కేంద్ర కాంగ్రెస్ కార్యదర్శిని ఆదేశించి ఉన్నాయి. అంతే కాని పదహారేజులు తెలుగు వారిదే అయిన ప్రాంతాన్ని ఇప్పుడే విచారించి తేల్చాలని వారు చెప్పలేదు. ఇప్పుడు బర్మిజిల్లాలోని ఆరు కన్నడ తాలూకాల్ని ప్రత్యేక జిల్లాగా నిర్మించి కన్నడ రాష్ట్ర మేల్కొనడం ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సరిహద్దులకు ఒప్పు గించాలనే ప్రతిపాదనకు భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయం కు అభ్యంతరం కలగానో బోధపడటం లేదు. సరిహద్దుల్ని గురించి స్వయంగా వారు చేసిన విభజన సంఘమే సమాధానానికి రాగలిగినప్పుడు, కేంద్రంలో వారి కేంద్ర కార్యాలయం రావాలో తెలియడం లేదు. బర్మిజిల్లా తాలూకాల్ని విభజన సంఘం చేసిన తీర్మానాన్ని ఇంకా మద్రాసు మంత్రివర్గం చర్చించలేదు.

విభజన సంఘం చేసిన ఈ తీర్మానానికి అంగీకరించవలసి మంత్రివర్గాన్ని భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయం హెచ్చరిస్తోందని అనుమానించవలసివస్తోంది.

అల్పకార్యాలలో నిర్ణయించుకోవలసిన పరిశీలిని ఆంధ్రులపైన తెచ్చిపెట్టి, ఈ తొందరలోనే చేతికి దొరికినంత అందుకుపోవాలని జరిగే ఈ యత్నాల్ని విభజన సంఘంలో తెలుగు సభ్యులు బాగ్రత్తగా కనిపెట్టవలసిన పరిశీలి వచ్చింది.

ఈ పరిశీలిలో రాష్ట్రాన్ని తెచ్చిపెట్టే బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వానిదే కాబట్టి ఎవరెన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా జనవరి 26 వ తేదీకి రాష్ట్రం నిర్మాణమౌతుందని ఆశలు పెట్టుకూడదు. నిరాశ తప్పదు. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక కార్యాలయ వైఖరి స్పష్టంగానే కనిపిస్తున్నది. మద్రాసు మంత్రివర్గ వైఖరి కూడా స్పష్టమే.

రాష్ట్ర నిర్మాణం సాధ్యమే అసాధ్యమే ఇప్పుడే అయిపోయి అంతా మద్రాసు మంత్రివర్గానికే బాధ్యత, అధికారం ఇవ్వబడినాయని కేంద్ర ప్రభుత్వం వంచి వచ్చిన లేఖలపై స్పష్టపడుతోంది. అందులకు విభజన సందర్భంలో వైన వివరించబడిన "ఆటంకాల్ని" త్వరలో గడిచి, ఈ ఆటంకాల్ని గడపడానికి మంత్రివర్గం వైట్టి తెచ్చి, ఒప్పించవలసిన బాధ్యత

విభజన సంఘం చేసినా, ముఖ్యంగా తెలుగు సభ్యుల చేసినా ఉంది. జె.వి.పి. రిపోర్టును ప్రాతిపదికగా గ్రహిస్తే ఏ ఆటంకాలు నిలవవు. మద్రాసు మంత్రివర్గం జె.వి.పి. రిపోర్టులతో రాష్ట్రాన్ని అంగీకరించి తదనుసారంగానే వర్తించాలి.

ఇప్పుడు బర్మిజిల్లాను గురించి అనంతపురం చిత్తూరు జిల్లాల్ని గురించి వాదాల్ని తెచ్చు గొట్టి నట్లయితే, చెన్నపట్నం గురించి ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ చేసిన తీర్మానాన్ని రద్దుపరుచుకోవలసి ఉంటుంది. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం జె.వి.పి. రిపోర్టు ఆధారం చేస్తూ, కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి తీర్మానాన్ని సరించి జరగని పక్షంలో ఆ వర్గాల విధించిన మరతులు నాబుంతులే రద్దవుతాయి. చెన్నపట్నం వైన మరతుకూడా రద్దవుతుంది. ఈ ధానం కుదిరిన తరువాత సరిహద్దులు నిర్ణయించక పోయినట్లయితే, సరిహద్దుల్ని ఇప్పుడే ఖండితంగా నిర్ణయించాలంటే, నియమించడం సరిహద్దు నిర్ణయక సంఘం చెన్నపట్నం, చెంగల్పట్టణాల్ని గురించి కూడా విచారించాలి.

చెన్నపట్నంలో తెలుగు ఉద్యోగుల చిక్కు:

మద్రాసు ప్రభుత్వోద్యమాల పంపకం విషయమై విభజన సంఘం చేత నియమించబడిన ఉపసంఘం ఉద్యోగులందరికీ ఒక ప్రశ్నా పత్రం పంపింది. ఇందులో ఉద్యోగులు వారే ప్రాంతానికి చెందిన వారో తెలుపాలని ఒక ప్రశ్న ఉంది. పదకొండు తెలుగు జిల్లాల పేర్లు వివరించి ఈ జిల్లాలకు చెందిన వారు మాత్రమే "ఆంధ్రులు" అని నిర్వచించి ఈ నిర్వచన ప్రకారం ఆంధ్రులైన వారే ఆంధ్రులు అని వ్రాసుకోవాలని ప్రశ్నా పత్రంలో నియమం విధించారు. దీనివల్ల చెన్నపట్నానికి చెందిన తెలుగు వారు, చెంగల్పట్టణాల్లో చెందిన తెలుగు వారు "ఆంధ్రులు" అని వ్రాసుకోవానికి వీలేని పరిస్థితి వచ్చింది. ఈ వివాద గ్రంథ ప్రాంతాలకు చెందిన వారిలో తెలుగు మాత్రం భాషగా గలవారు, ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో చేరదలచుకున్న వారికి పెద్ద చిక్కు వచ్చిపడింది. ఈ విషయాన్ని ఉపసంఘం, విభజన సంఘం నకరణ చెయ్యవలసిన అవసరం ఉంది. [నీతాళాం]

- సభ వార్త! సభ వార్త!
- ఆంధ్ర పాఠశాలలో కాని కొక
- కొత్త "కళాంజలి" కానుక
- * త్రివర్ణ ముఖచిత్రముతో.....
- * 76 పేజీలతో.....
- * 0-6-0 వెలతో.....
- * 1/8 డెమో పైజులో.....
- * అపరాధ పరిశోధక, శృంగార, విజ్ఞానకథలతో
- * ఘటయిన సేనీ, రాజకీయ విమర్శనలతో, వ్యాసములతో.....
- * చక్కని అర్థపేటుతో
- * పాఠకుల నాకర్పించే ఎన్నో చక్కని శీర్షికలతో
- తిరిగి పబ్లిషర్లనుండి వెలువడుతుంది
- * ప్రత్యేక పంచికలతో నవ నవత్పరచందారు. 4-8-0. మాత్రమే!
- * ఏజంట్లకొక అపూర్వమయ్య అవకాశము!!
- వివరములకు:
- మేనేజరు, "కళాంజలి" మాసపత్రిక మచిలీపట్టణము.

నవల

శ్రీ నోరి నరసింహశాస్త్రి

F

అశ్వరథములో పలువురు సామంతులును దండనాథులును మంత్రులును ఆ నాయకాలను ఇందులూరి అన్నయమంత్రిని చూడబోయిరి. ఇంత చిన్నవాడే యీతడు? ఇత డీ బాధ లేకుండా నెట్లు తిప్పించుకొనగలిగెను? నీనికి మూలకారణమేమి? ఇందుకు చేయదగిన ప్రతిక్రియ ఏ మున్నది?

అప్పటికే అన్నమంత్రి యానాటి గజకార్యములు ముగించుకొని భోజనము చేసి యిండుక విక్రాంతిశీకొని సావధానముగా మిత్రులు బంధువులు కవులు గాయకులు నర్తకులు పరివేష్టించియుండ నిష్టకావినోదంబుల ప్రార్థులై యుండెను.

ముందుగా నచ్చటికి జాయపనాయకుడు వచ్చెను. అతనికి తాను వ్రాయుచున్న సుమతీశతకములోని పద్యములు వినిపించుచు బద్దెనయ్య నాతనివంట నరుచెంచెను. జాయపనాయకునకు యువకులన్న నెక్కువ యభిమానము. అందుచే అన్నమంత్రిపై నాతనికి ప్రేమయు గౌరవమును మెండు. ఈ పడుచువాని కార్య ఖడ్గముల నాశ్రయించి కాకతిరాజ్యలక్ష్మి చిరకాలము స్థిరముగా నుండగలదని జాయప తరుచుగా ననుచుండును. అన్నియసమక్షమున నున్నపుడు అతివృద్ధుడగు జాయపనాయకునకు యావనోన్మేషము కలిగినట్లుండును. రాజధానికి వచ్చినపుడాతి దన్నయదివాణునకు తరుచుగా పోవుచుండును. అందుచే ఈనాడు ఎక్కువ ఉత్కంఠతో నాత డన్నమంత్రిని చూడబోయెను.

జాయప రాగానే అన్నయయింట రాచమర్యాదలు సాగినవి. ఆతడంత సుఖోపవిష్టుడై కీచిగా గూర్చుండెను. 'నృత్తరత్నావళి' వ్రాసినవాడైనను అతని కదలికలో నిష్పడు నృత్తవిద్య యేమాత్రము కాన్పింపదు. అతివృద్ధుడైనందున పడుచు బిగిసిపోయెను. వ్యాయామకర్మకే మగుటచే నాతని శరీరము ఊణించినను బలహీన మైనను పడలిమాత్రము పోలేదు. నడుచుచు నెడయొ పంకక నితారుగా నుండును. అందుచే నతని నిష్పడు చూచినవారు "ఇతడు నిజముగా నృత్తరత్నావళి వ్యయముగా రచించెనా?" అని సందేహింతురుకాని యతని ముఖములోనుండి ప్రోసి కొనివచ్చి నాట్యమాడుచుండు నాతని చిరునవ్వులను గమనించినవారి కా సంతోషము తీరిపోవును. అతని వాక్యమత్కృతి విన్నవారికి అతని మృగయములో నిత్యనృత్య మొనర్చు దివ్యశక్తి ప్రత్యక్షమగును. వనసు సంభాషణలో అక్షరవిన్యాసమున తొందర లేక ధీరమై గజగమనమునే అనుకరించును. చిరకాలసహవాసముచే గజ ప్రకృతి యతని ప్రకృతిలో కలసిపోయినది.

యథాచారముగా జరుగు ననామయకులప్రశ్నాదిక మైనతీర్మాన జాయప నాయకు డిట్లు ప్రారంభించెను. ఆనాటి కరణముల ధర్మశాస్త్రార్థి ఎట్టి ప్రసంగమును చేయలేదు.

"అన్నమంత్రిశ్వరా, మన బద్దెన ఈనాడు చెప్పిన క్రొత్తపద్యము విన్నావా?"

ఈ మాట లనుచుండగా జాయపముఖము చిరునవ్వుతో ఇండుక విప్పారెను. ఆ ప్రశ్నలోని కొంతైనముమాత్రము గొండులోగాని ముఖములోగాని ద్వ్యోతము కాలేదు. ఆ మాటలు వినుచున్న బద్దెనలో కొంత అశాంతిమాత్రము కనపడెను. జాయపవంకనే చూచుచున్న అన్నమంత్రి కది యేమియు గోచరింపలేదు. అందుచే ప్రాసంగికముగనే భావించి యడిగెను.

అన్నమంత్రి : "ఏదీ? విందాము—"

బద్దెన వెంటనే చదువలేదు. జాయప బద్దెనను సంబోధించి యా పద్యము మహామంత్రులకు వినిపింపు మనెను. బద్దెనదేవా మంత్రులు నెరవారెను. జంకుతో ముఖ మంతయు ముడుచుకొనెను.

జాయప : "క్రొత్తపెండ్లికూతురువలె సిగ్గుపడెద కేమి? బద్దెనా!—చదువు! ఇంతమంది రసికు లున్నచోట చదువని నీ పద్యము మరి ఎందుకు?"

ఇట్లుచు నక్కడ చేరిన కవిగాయకాదులను నిర్దేశించెను.

బద్దెన హైర్యము తెచ్చుకొని గొంతు సవరించుకొనెను. కాని నోట మాట కాలేదు.

జాయప : అన్నమంత్రిశ్వరా, ఆ మీ నట్టువచ్చే రేమి?"

అన్నమంత్రిశ్వరుడు ప్రత్యుత్తర మియ్యకముండే మేళనాయకుడు వంగి జాయ పకు దండముపెట్టి, "దాని పేరు మదాలస బాబూ!" అనెను.

జాయప : "అయితే బద్దెనా, దానిచేత నవవధువును కట్టించే శ్లోక మొకటి అభినయింపనునా?—ఏదీ, అది అమరకములో ఈ శ్లోకము చెప్పకున్నదా?"

*పటాలశ్చ పత్యో నమయతి ముఖం జాతవినయా

హతాశేషం వాంఛత్యపహరతి గాత్రాణి నిభృతిమ్—"

మేళనాయకుడు : "చిత్రము స్వామీ! అభినయము పట్టించేదా?—"లింబుర క్రుతి ప్రారంభించెను. మరజాదులు సరిహాచుకొనుచుండిరి.

జాయప : "క్రుతి పెట్టినారు. నీవు పద్యము చదివెదవా? దానిని ముగ్ధాభి నయము ప్రారంభించు ముందునా?"

అన్నమంత్రి చిరునవ్వు నవ్వుచు, "తాతగారు నిన్ను వదలడు. అంత పండే హింతు వెండుకు! వినిపించు మరి!" అనెను.

బద్దెన గొంతు సవరించుకొని గెండు మాడు మాయలు ప్రయత్నించి పద్య మొక్క కుదకు చదివెను.

*పూరుగున బగవా డుండిన

నిరవంధగ వ్రాతకాడ యేలిక ధైరవక

• ధర గాల్చు కొండె మైనను
గజకాలకు బ్రతుకు లేరు గదగా నుమతి!"

ఆ పద్యము విని యన్నమంత్రి చిరునవ్వు నవ్వుచు, "పదపదములోనే గాని ముగ్ధత్వము పలుకులో కనపడదే! ఎంత గడుసువాడవు బద్దెనా!—ఇందులో ఎంబుడుడైన సుమతిని నేనేనా?" అని యడిగెను.

జాయప : "కానేకాదు! నేను!"

అన్నమంత్రి : "మీరవ్వు నన్నుగూర్చి చెప్పినదా? ఆవును మీరేలెండు నుమతి!"

అంతలో క్యరధి లేకుండా నొకరి పెంట నొకరు పలువురు దండనాథులు సామంతులును మంత్రులును ఇష్టాగోష్ఠి కక్కడ చేరిరి.

జన్నిగదేవుడు, త్రిపురాంతకుడు, అంబదేవుడు కలసి వచ్చిరి. జన్నిగదేవుడు అన్నమంత్రిని ప్రశ్నించెను.

"మంత్రిశ్వరా, నీ వీనాడు రాజకార్యములు ఎట్లు నిర్వహింపగలిగితివి?"

అన్నమంత్రి తొణకకుండగా నిట్లు జవాబు చెప్పెను. "మా పెద్దలు అనాదిగా నేవించుచున్న క్రేతాశ్సులు నా కీనాడు ప్రత్యక్షమై నాయము చేసినవి."

త్రిపురాంతకుడు : "నిజముగా అట్లే కనబడుచున్నది."

అన్నుద్ధరు మాటాడినందున అంబదేవుడు మానము వహించి నలుదిక్కులూ వేరిపారచూచుచుండెను. నిర్దిష్టమైన మాటలుచున్న అన్నమంత్రి తీరాతని కాళ్ళ ర్యము కలిగించెను.

అంతలో నక్కడకి మహాదేవగాన వచ్చెను. అతడు మిక్కిలి మూలకాయుడు. కరణములపై నాతనికి కలిగిన కోపము ఇంకను నిరూత్రమున తగ్గలేదు. అని ముఖము నుండి బారి కూడి పోలేదు. ఆ ఉగ్రరూపములోడనే గూతడు నేగముగా లోపలికి వచ్చెను. అతనికి చేయుచున్న మర్యాదలైన జేయించుకొనకుండా సగాసరి అన్న మంత్రిని ప్రశ్నించెను.

"అన్నమంత్రి! నీ కరణములకు నీ నట్లు శాస్త్ర చేసితి వయ్యా? నావారి సందరినీ పొడిచివేయవలె నని ఉన్నది."

అన్నమంత్రి : "నే నింకా ఏమీ చేయలేదు. వారిని పొడిచివేసిన వ్యవహార ములు సాగు కెట్లు?"

మహా : "మరి ఎట్లు సాధించినావు?"

అన్నమంత్రి : "మా పూర్వులు అర్పించిన క్రేతాశ్సులు న న్నీనాడు రక్షించినవి."

ఆ ట్లుచుండగానే గోన గన్నారెడ్డితో గలసి నాగదేవుడు అచ్చటికి వచ్చెను. అతడు ఏకశిలానగరపాలకు డగు మేచయనాయకుని యల్లుడు. మలమాంబా పతి. ఆతడెంతయు వినుగు వ్యక్త మగుచున్న ముగముతో నచ్చటికి వచ్చెను. రాగానే అన్నమంత్రిని ఇట్లు ప్రశ్నించెను.

"ఈనాడు నా దివాణములో పనిచేయు ఆయగాం డైవ్యగూ రాలేదు. మీరు చిక్క దిద్దుకొంటి రందురు. ఎట్లు సాధ్యమైనది?"

అన్నమంత్రి : "మా కులదేవత లగు శ్రేణి గులే నన్ను కాపాడినారు."

నాగదేవుడు : "ఏమి చిత్రమైన సమాధాన మయ్యా—" అనుచుండగానే, ప్రసాదిత్యనాయకు రుద్రమనాయకు నచ్చటికరుచించిరి. వీరు ప్రసిద్ధు లగు పద్య నాయక సేనాసూ. వీరు ముఖ్యముగా ఖడ్గవాదులు. వా రెమి చేయను పోపని సితిలో నుండి యచ్చటికి వచ్చిరి. వారును అన్నమంత్రిని ఇతిరులలెనే ప్రశ్నించిరి. అన్న మంత్రియు క్రేతాశ్సులు తనకు సహాయు లైనట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

అందరకు నావిధముగా నాతడు సమాధాన మిచ్చుచుండుట వచ్చినవారల కందరకు నిజము తెలిసికొనవలె నను సత్కీంకను శతగుణము చేయుచుండెను.

జాయపనాయకుడు సమస్తమును విని విని చివర కందుకొనెను.

జాయప : "ఆ అన్నుల నింకను, కొంపతీసి, వ్యవహారకాలలోనే ఉంచినావా యేమి?—అచ్చటి పత్రములకు వేడి తగులకుండా జాగ్రత్తచేసినావా?"

అన్నమంత్రి : "ఆ అన్నులు అమృతమయమైనవి." మహాదేవరాజు అందు కొనెను.

"ఖడ్గవాదులు తప్ప మీ వాగాధ్యక్షుల చురుకుదన మెరుగము మేము. అరము కాని మాటలు నాలించి నూటిగా చెప్పండి!—ఎవరో వైదికవిప్రులు మీ దివాణము లోని క్యవహారము వీనాడు చూచినా రని వింటిని. నిజమా, కాదా?"

అన్నమంత్రి : "మీరు విన్నదానిలో నసత్యము లేనలెండి!"

జన్నిగ : "వైదికకరణములకు క్రేతాశ్సులకు సంబంధ మేమిటి?"

జాయప యందుకొనెను. "మీ రందరూ ఖడ్గవాదులుగదా? మరి కత్తులకూ నిప్పుకూ సంబంధ మున్నదా?"

జన్నిగయు మహాదేవరాజును ప్రసాదిత్యనాయకును ఒక్కసారిగా 'లేడు' అని పట్కిరి.

ఎస్కీమోలు:

అనాగరికులా-అసాధారణవ్యక్తులా!

[జీన్ విలిమ్]

[భూగోళంలో ఉత్తరాన కఠిన శీతల మండలంలో హడ్సన్ అఖాత ప్రాంతాన నివసించే ఎస్కీమోలమధ్య క్రైస్తవ మత ప్రచారం చేస్తున్న ముప్పైమందిలో జీన్ ఫిలిప్ ఒకడు. అతడు ఎస్కీమోల విచిత్ర ప్రకృతిని గురించి ఈ వ్యాసంలో వివరించాడు. నాగరికులని చెప్పకునేవారు కూడా సర్వవలసిన కొన్ని మానుష లక్షణాలు ఎస్కీమోలలో ఉన్నాయని అతని అభిప్రాయం.]

అనెక్సాక్ అయిన గోలు మంచు తుపానులో చిక్కుపడిపోయాడు. కాళ్లు మొద్దుబారి బోయినందున అతన్ని ఇంటికి మోసుకురావలసివచ్చింది. గడ్డకట్టి, ప్రవాహం నీలిచిపోయింది. కాళ్ల బొటనలపై రెండుపుళ్లు పడ్డాయి. ఆ పుళ్లు మాంసాన్ని తీసేసి వ్యాధించడం మొదలెట్టాయి. రెండువేళ్లూ కోసెయ్యవలసిన స్థితి వచ్చింది.

చైతన్యమైన ఒక ఫాదర్ వచ్చాడు. ముక్కుమందు ఇవ్వకుండా ఆపరేషన్ చేయాలి. చైతన్యం కలిగి నూరుతుంటే ఎస్కీమోలు పట్టా గుమిగుండాడు. ఆపరేషన్ వ్యాధికలుగుతుందని ఫాదర్ కోరితో చెప్పాడు. కోరి నవ్వాడు. స్వర్ణజ్ఞానం లేని మాంసభాగాన్ని చైతన్యం కోసేవాడు. ఆ తరువాత ఎముకనుట్టా ఇంకా స్వర్ణంను మాంసాన్ని కొయ్యడం ఆరంభించాడు. అనెక్సాక్ బిగ్గరగా నవ్వుడం ఆరంభించాడు. చుట్టూఉన్న ఎస్కీమోలు కూడా నవ్వుడం మొదలెట్టారు. వాళ్ల నవ్వు చూస్తే నీసిమాల్లో హాస్యపుట్టాలు చూస్తున్నారేమో ననిపిస్తుంది. మర్యాద అనెక్సాక్ వేటకి వెళ్లాడు.

అంటే ఎస్కీమోలకి బాధ తెలియదనికాదు. మన కంఠ బాధ తెలుసో వారికి అంతే తెలుసును. కాని వాళ్ల జీవితంలో భయానికి గాని దైవ్యానికిగాని తావులేకపోయింది. అంతే. బాధకి, కష్టానికి, చావుకి నవ్వుతూనే ఎస్కీమోలు బ్రతుకు నెట్టుకుంటూ వస్తున్నారు. అలాసా, కెనడా, లాబ్రడార్, గ్రీన్ లాండ్ మంచుమీదారలో నివసిస్తున్న ఎస్కీమోలు ఎన్ని శతాబ్దాలు గడిచినా పల్కుగానే ఉన్నారు. ఇప్పుడు వారి జనసంఖ్య 88 వేలే.

నిన్న మొన్నటిరకూ నాగరికలోకం ఎస్కీమోలని వింత జంతువులుగా ఏదో కొత్తగ్రహం నుంచి దిగివచ్చినవారిని చూసినట్లు చూసేది. కాని పాతాళంగా ప్రపంచం దృష్టి అంతా ఆ ప్రాంతంపై కేంద్రీకరింపబడింది. అక్కడ అపారఖనిజపరిశ్రమ మూలుగుతోంది. శాంతి సమయంలో వాణిజ్యానికి మార్గమయింది. యుద్ధ కాలంలో దండయాత్రకి అది మార్గం కానుంది.

ఈ దెబ్బతో ఎస్కీమోజాతి అంతరిస్తుందని కొందరి అభిప్రాయం. ఎస్కీమోలకి మంచు తుపానులకంటేనూ, కరువు కంటేనూ తెల్ల వారితోవచ్చిన వ్యాధులపేడ అధికంగా ఉంది. తెల్ల వారితోవచ్చిన అంటువ్యాధులతో ఎస్కీమోల సత్తున ఉడిగిపోతోంది. కాని తెల్లవారు మానవసహజమైన సాభాత్వత్యంతో వారిని ఆదరిస్తే, వారి జాతి కీ వన విధానమే ఈ వ్యాధుల్ని నివారించగలదు. నాగరికుల జీవన విధానాన్ని వారి జీవనవిధానంతో సమన్వయించవచ్చును.

మరియు, మేకులు, చక్రాలు మొదలైన వాటితో తయారయ్యే నాగరికులకూడా ఎస్కీమోలవద్ద సేర్వకలసిన దంతో ఉందని ఇప్పుడు గ్రహిస్తున్నారు. భయంకరశీతలమండలంలో వీరు కేవలం చేతుడిచ్చిన బుద్ధిని, బలాన్ని ఉపయోగించి తమనూ, తమ జాతిని సంరక్షించుకుంటూ వస్తున్నారు.

కేవలం ఉపాహారమంటే ఎస్కీమోకి నచ్చదు. సీకెంతమంది పిల్లలని ఎస్కీమో నడిగితే 'నాకు తెలియదు' అనవచ్చును. బిడ్డల్ని ప్రేమించడం అతనికి తెలుసునుకాని ఎంతమంది అని లెక్కపెట్టడు.

ఎంత కష్టమైన కూర్పుల యంత్రాస్తైనా ఇక్కడి వెంటనే అన్ని భాగాల్ని

విప్పి తిరిగి కూర్చుంటాడు. వృక్షలకు యంత్రంలో కిటుకుల్ని ఇట్టే కనిపెట్టగలడు. ఒక పర్యాయం ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న అమెరికన్ సైనిక కార్యాలయం పాడైపోయిన మోటారును పారవేసింది. ఒక ఎస్కీమో దాన్ని తీసి అన్ని భాగాలూ విప్పి దంతాలతో పాడైపోయిన భాగాల్ని తయారుచేసి తిరిగి కూర్చాడు. మోటారు పని చేసింది. కొన్నాళ్ల తరువాత పాడైన ఇవముక్కల్లో ఆ భాగాల్ని తయారు చేసి దంతపు ముక్కల్ని తీసేసి ఇవముక్కలు పెట్టాడు. ఆ మోటారు రెండేళ్లనించి ఇప్పటికీ పనిచేస్తోంది.

ఒకసారి ఒక విమానం ఎగురుతుంటే ఒక ముసలి ఎస్కీమో తలెత్తి చూసి "బలేగా ఉంది. నాకూడా పనిముట్లు ఉంటే నేనూ అటు పంటిని తయారు చేయగలను" అన్నాడు.

ఎస్కీమోలకి తెల్లవారిని చూస్తే భయమా లేదు. తాము అనాగరికులని కించపడదు. పోగా తెల్లవారి ప్రగల్భాలు, తిరి చూసి నవ్వుతారు. "ఈ తెల్ల వాళ్ళెప్పుడూ వాళ్లలో వాళ్లెందు కూరికే పోగొడుకుంటారు?" అని అడుగుతారు. దావులోనే ప్రమాదం కలిపెట్టుకుని ఉన్నప్పటికీ ఎస్కీమో భయపడడు. చలించడు. బుర్ర పొడుచేసుకోడు. ఎస్కీమో భాషలో తిట్లుకావనార్థాలూ మచ్చుకే వాలేవు.

నటనలోనూ, అనుకరణలోనూ ఎస్కీమోకి అద్భుతమైన చాతుర్యం ఉంది. సీల్ చేపలు కూడిమొనసవ్వడిని కూడా గ్రహించి పారిపోగలవు. కాని ఎస్కీమో అచ్చంగా సీల్ చేప మాదిరిగా ద్వయలుచేస్తూ, మడమలతో నడిచివెళ్లి కత్తితో పోడిచి వాటిని చంపగలడు. ఎస్కీమోకి మనస్తత్వశాస్త్రం కూడా తెలుసును. మంచునక్కలకోసం వలపన్ని దగ్గర నక్కలూకే అరుస్తూ మంచు రేగనట్టగలడు. దానితో నక్క అక్కడ చేరి వల్లోపడుతుంది.

ఎస్కీమోలకి అబద్ధికు డనిపించుకోడంకంటే మించిన అవమానం పరాభం లేవు. చిన్న చిన్న పొరపాట్లకి ప్రాణాపాయం కూడా తలపించే ఈ దేశంలో ఎస్కీమోలు పొరపాట్లకి అబద్ధాలకి వ్యత్యాసం చూపరు. ఒకనాడు ఒక ఎస్కీమో ఆకాశంవైపు చూసి "కేపు వాతావరణం నిర్మలంగా ఉంటుంది. వేటకి బాగా ఉంటుంది" అన్నాడు. మర్యాద మంచు దుమారం కేగింది. ఆ తరువాత అతన్ని వెలివేసి నట్లు ఎస్కీమోలు చూశారు.

దొంగతనం బహు అరుదు. కాని దొంగతనం జరిగినప్పుడు అడంతటి పెద్దదైనా వారికి క్షమా శక్తి యంతో దొంగపట్ల వారి అనాదరణ అంత ఉంటుంది. దూరాన ఎక్కడో కరువుబాధ పడలేక ఒక ఎస్కీమోకుటుంబం ఒకసారి తెల్ల అఖాత ప్రాంతానికి వచ్చింది. అక్కడి ఎస్కీమోలు ఆ కుటుంబాన్ని ఆదరించి అనేక వారాలు పోషించారు. కడుపునిండా తిండి దొరికి సుఖం అవ్వబోయింది కొన్నాళ్లకి మరొక చోటుకి ఆ కుటుంబం తరలిపోయింది. వెలి పోయేటప్పుడు ఆదరించినవారి ఇళ్లలోనుంచి అరు నక్క చర్మాలు దొంగతనం చేశారు. వాళ్లని దారిలో అడ్డగించి శిక్షించారా అని నేను ఒక ఎస్కీమో నడిగాను. "ఏం లాభం? వాళ్లు దొంగ లిం చి న వస్తువుల్ని లాక్కన్నంతమాత్రాన్ని వాళ్ల దొంగబుద్ధి పోతుందా?" అని సమాధాన మిచ్చాడు.

గృహజీవనంలో ఎస్కీమోలు పొందే సౌఖ్యానికి మించినది మరెక్కడా కనిపించడం కష్టం. పిల్లల కే నిర్బంధాలూ లేవు. ఫలానివేళకి

నిద్రలేవాలని, ఫలానివేళకి ఆహారం తీసుకోవాల్సి మొదలైన వేవీ లేవు. పిల్లలు పూర్తిగా స్వేచ్ఛననుభవిస్తారు. తల్లిదండ్రుల ప్రేమని చాటుచేసుకుని స్వేచ్ఛిడిచి సర్వవాంఛలూ తీర్చుకుంటారు. నా స్నేహితు డోక్టరు మూడు నక్క చర్మాలమ్మి వచ్చిన 60 డాలర్లతో కొడుక్కి ఒక రిఫ్టువాచ్ కొనిపెట్టాడు. అయితే అతని కొడుకు అయిదు నిమిషాల్లో వాచ్ ని పగలకొట్టాడు. "సరేపోనీ, ఇంకానక్కల్ని వేటాడతాను." అని ఊరుకున్నాడుతండ్రి.

చిన్నప్పటినుంచి అలరిగా ఉంటానో పిల్లలు పెద్దవాళ్ల న తరవాత తల్లిదండ్రుల కంట విడియాలై ఉంటారు. ఎంత వయసువచ్చినా తండ్రి నెన్నడూ ఛక్కరించరు. ప్రేమ వెల్లువలై ప్రసంగించే పరిసరాల్లో పెరిగిన వీరి పిల్లలు జీవితాన్ని ఆహ్లాదంతోనూ ఆకాభావంతోనూ గ్రహిస్తారు. ఎన్నికష్టాలలో ఉన్నా వారి ఆకాభావం ఆహ్లాదం చెరిగిపోవు. రెండేళ్ల వచ్చేవరకూ బిడ్డలకు దుస్తులు ధరింపచెయ్యరు. తల్లి ఏపనిచేస్తున్నా వస్తువైనేఉంటారు. బిడ్డ ఏ ద్వివస్థపెట్టా తల్లి పాలిస్తుంది. ఎన్నడూ నిరాకరించదు. కసరదు, చాలా పసివయసు లోనే బిడ్డలకు తలులు పచ్చిమాంసం మొదలైన వానిని నమిలి తమ నోటితో అందించి తినబెడతారు. పాలు మానినతరువాతకూడా తల్లులు బిడ్డలెప్పుడు కోరికే అప్పుడు ఆహారం పెడతారు. మూడునాలుగేళ్ల బిడ్డలు తల్లిపాలుతాగి ఒడినించి దిగి వెంటనే పొక తొగడం చూస్తే నాగరికులకి ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది. కాని అది అక్కడ సహజం. కాని పొకతొగడం మొగపిలలకే వీలు. కొడుకులు పొకతొగడుంటే తండ్రులు గర్వపడతారు. అది కొడుకుల శక్తికి నిదర్శనమని వారి అభిప్రాయం. పొకాకంటే ఎస్కీమోలకు అతి ప్రీతి. వైఫ్ లోవేసి కాలుస్తారు.

గృహచ్చిద్రాలు ఎస్కీమోలలో అరుదు. భార్య కే హక్కులూ లేవు. భర్త కొట్టితా పడాలి. వెళ్లగొట్టితా తిరుగులేదు. కొత్త భార్యల్ని తేచ్చుకుంటే నోరెత్తడానికి వీలేదు. కాని వివాహం అంటే ఇంతటి గాఢబంధం మరెక్కడా కనిపించదు. అది వారి కష్టజీవనంలో పరిపాటి అయింది. స్త్రీలు వేటాడలేరు. వారికి జీవనోపాధి ఆర్జించుకునే దారి లేదు. దుస్తులు, ఆహారం మొదలైన వానిగురించి ఇంటి వద్ద భార్య శ్రద్ధవహిస్తేనేతప్ప పురుషుడు అట్టే కాలం జీవించలేడు. వృద్ధాప్యంలో వారు బిడ్డలపైనే ఆధారపడాలి. (పెన్సన్ల చిచ్చి రక్షించే ప్రభుత్వం లేదు) కాబట్టి వారు వివాహంతో చెలగాటలాడరు.

వారిలో అతిబాల్యంలోనే వివాహనిర్ణయా తాతాయి. పసిబిడ్డలుగా ఉన్నప్పుడే వారిలో ఎవరు ఎవరికి భార్య కావాలో ముందే తల్లిదండ్రులు నిర్ణయిస్తారు. అది మొదలు వారు భార్య భర్తలని నిత్యం వారికి పెద్దలు జ్ఞాపకం చేస్తుంటారు. అప్పటినుంచే వారిద్దరూ అన్యోన్యంగా ఉంటారు. వా రెండుగురున్న కొద్దీ భార్యాభర్తలమదిరిగానే అన్ని కార్యాలూ నెరవేరుస్తారు. తండ్రితో కలిసి వేటకి వెళ్లే కొడుకు ఇంటికి రాగానే కొడుకు తనతండ్రి సంపాదించిన మాంసంలో చిన్నముక్కతీసి తన చిన్ని భార్యకిస్తాడు. ఆమె తన చిన్ని భర్తనున్నట్లు మరమృతుచేస్తుంది.

ఆ చిన్న తోలుగుడారంలో తల్లిదండ్రుల అంశమ భార్యాభర్తలని వ్యవహరించబడుతూ పెరిగిన చిన్న దంపతులకి క్రమంగా జీవిత వ్యవహారాలు బోధపడతాయి. భార్య పుష్పవతి

కాగానే వివాహం జరుగుతుంది. ఎస్కీమోలలో క్రైస్తవులకి తప్ప కదితరులకు వివాహమంటే ఏకాండా చేయ్యరు. పదిమందికి తెలియడం కోసం భర్త తన భా్యాని పైడిబండిమీద తీసి కల్లి బంధుగణాన్ని దర్శించివస్తాడు. ఒకరి ఇంటిపేరు ఒకరికి రావడమనేదిలేదు. ఎండు చేలంటే వాళ్లలో ఇంటి పేరే లేవు. ఎవరిపేరు వారిదే. వాళ్ల పేర్లు బాతు, పొటనపేలు, వక్క తో జేలు మొదలైనవంటాయి.

వివాహం ఎలా వారిలో సహజబంధంగా ఉందో, విడాకుల పద్ధతికూడా జీవితావసరాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. బలిష్ఠుడైన ఒక ఎస్కీమోకి మధ్యవయస్సులో రెండు కళ్లూ గుడ్డయినాయి. అతడు వేటకు వెళ్లేకపోయాడు. కుటుంబం ఆకలిబాధకు లోనయింది. అతడి మామ అల్లుడితో సంప్రదించకుండానే కూతుర్ని తీసుకుపోయాడు. భార్య చనిపోయిన ఒక ఎస్కీమోను చూసి తన కూతుర్ని అతనికిచ్చాడు. ఎస్కీమో లందరూ దాదాపు ఏకపత్నిప్రతులే. అక్కడక్కడకొద్దిమందికి ఇద్దరు భార్యలుంటారు. యావనంలో ఉండగా భార్య చనిపోతే భర్తకి ఏమూడు నాలుగేళ్ల బిడ్డతో ఇస్తారు. ఆ బిడ్డ పెరిగి ఈమోచ్చేవరకూ అతనికి వయసులోఉన్న విలంతువునో, కొంచెం వయసుమీరిన విలంతువునో కూడా కట్టబెడతారు. చిన్న భార్య పెరిగి ఈమోకుచ్చిన తరువాత పెద్ద భార్యని కూడా పోషిస్తూనే ఉంటాడు కాని విడిచిపెట్టడు. భర్తచనిపోయిన విలంతువుని బిడ్డలతోసహా బలిష్ఠుడూ సమరుడూ అయిన వాడికివ్వడం కూడా కద్దు. అప్పుడతని కిద్దరు భార్యలాతారు. ఇద్దరు భార్యలున్నప్పటికీ గృహచ్చిద్రాలు అరుదు. జీవితం ఎన్నికష్టాలతో నిండిఉన్నా ఎస్కీమోలు ఉన్నంతలోనే సుఖ ప్రదంగా గృహజీవనం గడపగలరు.

[నేషన్స్ బిజినెస్ పత్రిక నుంచి]

ఉబ్బసపు
రోగము
నకు

శాస్త్రయుక్తమైన ఒక ఆప్త

ఉబ్బసపురోగము చిటికెలతోనూ ముత్రములతోనూ తదితర విధములైన బాధలను లోకనా అప్పటికప్పుడు తగ్గినట్లు కనిపించినా ఈ మందులవలన అది దీర్ఘరోగముగా మారుట తప్ప ఏమియు లాభము లేదు.

పురోహిత శ్యామలరి అనేక సంవత్సరములుగా వైద్య శాస్త్రమునకు తెలిసినదే ఉబ్బసమునకు సరియైన శాస్త్రయుక్తమైన మందు యిదే అని అందరికీ తెలిసినదే.

చక్కగా జీర్ణం అవుతుంది. క్రమ క్రమంగా ఆరోగ్యం చేరుతుంది. **ఊపిరితిత్తులు బలపడుతవి.** ఉబ్బసం శాశ్వతంగ నివారణ మగునుమంచి కెమిస్టు లందరివద్ద 3. బా. 6. టా. 12. టా. ల సీసాలతో రు. 3/8 రు. 6/- 10/- లకు దొరకును లేదా డాక్టర్ పురోహిత పార్మసి ి కొల్లాపూరు, యస్. యమ్. సి. గారికి తెలియదు.

పురోహిత శ్యామలరి

మద్రాసు ప్రాక్తిస్టులు: ఆప్పాఅండ్ కో, చెన్నై 200 (2) జే. బాలాచంద్ అండ్ కో, 200 చెన్నై విజయరేడు, (3) దాదా అండ్ కంపెనీ, నైనియప్ప నాయకావీడి; రాజమండ్రి, ఈశ్వర దాస్ అండ్ కో, బెజవాడ, బెజవాడ మెడికల్ స్టోర్సు; విశాఖపట్నం: వైజాగ్ మెడికల్ స్టోర్సు; నీకొండబాద్, పందరిక్ అండ్ కో, సుబ్రిక్ వీడి; నెల్లూరు, సి. ఆర్. గోపాల్ బ్రదర్సు, త్రంకురేడు; ఒంగోలు, ధన్వంతరి మెడికల్ స్టోర్సు, గుంటూరు, మెడికల్ అండ్ ఆస్టికల్ ఎంపోరియం; గుడివాడ, గుడివాడ మెడికల్ స్టోర్సు; ఏలూరు, రావు మెడికల్ స్టోర్సు; కాకినాడ, లక్ష్మీనారాయణ అండ్ కో; మచిలీపట్నం, మెడికల్ స్టోర్సు.

ఆసియాలో కమ్యూనిస్టు ప్రభావం

ఆంధ్ర రాత్రి

ప్రాచ్యగోళంలో ప్రతిచీరావ్యాప్తముగా ఈ మధ్య తిన్న దెబ్బలవలన, అమెరికా, యూరపు లలో, పెద్దపెట్టున ఆక్రమణలు, పశుకొను ల్లో, బూలు బయలుదేరాయి ఈ గ్రంథర గోళంలో, అసలు పరిస్థితి ఏమిటా అని అన గావచ్చునుకానీ స్వాస్థ్యమున్నవాళ్ళే కన బడటం లేదు.

మీటను, అమెరికాలో, ప్రాచీనవిశ్వాస వారు, అధికారిలో ఉన్న మోజారిస్ పక్షాల మీద ఈతిప్పుతూ గుడ్డెస్సభావం కొంత లేక పోలేదు. కాని అంతకన్నా కూడా, పాశ్చాత్య దేశాలన్నిటిలోనూ, వీటి కంటే కూడా మూలం అంటూ, "తెప్పంతా స్టాలిన్ దొంగ" అశ్వా యులు" అని అర్థమై క్రితగా అనేక తీర్మానం బయలుదేరింది. స్టాలిన్ దొంగకారం, రష్యా ప్రధాని జోస్ఫ్ స్టాలిన్ పేరిటమీద, ప్రపంచదేశాలన్నిటికీ ఉద్దేశించి, ఒక్కొక్కదానికి ఒక్కొక్కమీద ఉండనీ, అతను అక్కడ కూర్చుని పోటానోక్కితే, కావలసిన దేశంలో ఇట్టే అల్ల కుల్లలం సంభవిస్తుందనీ వాదించే తీర్మానం ఇది. ఇంగ్లాండును ఇబ్బందిలో పెట్టడల ముకాంటే, "మలయా" అన్నమీద స్టాలిన్ నొక్కతే చాలు - మలయా మహాకాళి అన్నట్లుగా ఇట్టే మలయాలో కల్లలం బయలు దేరుతుంది. అమెరికావాళ్ళలోగం కుదర్చు లంటే, మలయాను నొక్కాడంటే చాలు, "జపానులో" పెద్ద "సమ్మె" బయలుదేరుతుంది.

ఇట్లా వేలికమాటల్లో చెప్పితే, ఈతీర్మానం కొంత హాస్యాస్పదంగా కనబడవచ్చునాని, నిజానికి నేడు ప్రముఖ పాశ్చాత్య విమర్శకులు, ఆసియాలోని సంఘటనలమీద చేస్తున్న విమర్శలు ఇట్లాతప్ప మరొకవిధంగా అరం చేసుకొనెందుకు నీలు లేకుండా ఉన్నాయి. ఇట్లా విమర్శ చేయటంతో విమర్శకులపని తేలికావుచున్నది. అసలు విషయాలేమిటో తెలిసికోవలసిన అవసరం లేకుండాపోయింది. మంచూరియాలో కమ్యూనిస్టువిజయాల, ఇటలీ ఎన్నికలలో కమ్యూనిస్టు ఓటములవలనవలసిన సంభవించే అవకాశం "మార్క్స్ స్టాలిన్ తన దృష్టి ఆసియా మీదకు తిప్పుడు" అని తేలికగా ఈ అభిప్రాయ విమర్శించేవారు. అంతేతప్ప, ఇటలీలో ఎన్నికలు జరగకపోవ్వమే మంచూరియాలో నూటికి 95 పాళ్లు దేశం కమ్యూనిస్టుల వశమైపోయిందనీ, కేవలం పట్టణాలనూ పట్టణాలం ఒకటే మిగిలి ఆ పని జరగటంతో విజయం పూరిఅయిందనీ అన్న ప్రత్యక్షఅంశాలతో ఈ అభిప్రాయం పని లేకపోయింది.

ఆగ్నేయ ఆసియావిషయంలో ఈ వాదం మరి పరిపక్వత అందుకొంది. 1948 జనవరిలో, బాంగ్లాదేశ్లో హిందూ రాజ్యాధికారాన్ని సాపేక్షపరిచింది. ఏప్రిల్లో ఆగ్నేయాసి యాలో కమ్యూనిస్టుతిరుగుబాటు ప్రప్రథ మంగా ప్రారంభమయ్యాయి. కాస్త ఒడ్డికలో విమర్శించగల అభిప్రాయదర్శి, ఆయాంకాలలో తమతమ వార్తాసంస్థలు ఉన్నాయి. ఆ సంస్థలు కంపించిన వార్తలలో ఈ తిరుగుబాటుకు, సోవి యెట్ రాయబారవర్గసహకారం; ఏవిధమైన సంబంధమూ ఎంతెంతైనా కనిపించలేదు. అయి నప్పటికీ ఈ రెండిటికీ ముడిపెట్టడానికి ఈ విమ ర్శకులకు వార్తలేదన్న స్పష్టవిషయం అధ్యం తరం కాకపోయింది.

ఆగ్నేయాసియాలోని తిరుగుబాట్లన్నీ కల కత్తలా భారత కమ్యూనిస్టుపార్టీ సహకారానికి వచ్చినప్పుడు ఆసియా ప్రతినిధులు కలిసి పన్నెం ఏర్పాట్లు తేలింది. ఆ సమావేశంలో కొందరు విరోధియప్రతినిధులు కూడా పాల్గొన్నా, ఈ ఘటన లన్నిటికీ నూత్రధారి

త్వము భారత కమ్యూనిస్టు నాయకులూ, అతి విస్తృత వీరుడైన బి. టి. రణజీత్ కూ కట్టబడింది. మనకు ప్రత్యక్షంగా తెలిసినంతవరకూ ఇంగ్లం లో రష్యా ప్రమేయం కనబడదు. కాదంటే రష్యా ఈ తిరుగుబాట్లకు ఒక చిరునవ్వు నవ్వుకొం దేమో. ఏతవతో, ఈ పాశ్చాత్యవిమర్శకుల తీర్మానం, అదేవిజాతుల ధూతృత్వధుల రోగనిదాన పద్ధతికి సరితూగుతోందని తేల్చింది. ఇట్లూగా నోగానికి "దయ్యమా," "గాలో" కారణం అని ఇట్టే చెప్పేసి, సోగిని కదిలిపెట్టి ఆ దయ్య మేదా అన్న జ్ఞానంలో సడిపోతున్నార.

పాశ్చాత్యవిమర్శకులలో పెక్కుమంది ఈ యావార్తసత్యాలను గమనించటం లేదు. ప్రపంచయుద్ధంలోనుంచి ఆసియా బయటపడే లప్పటికీ, అక్కడ చాలామంది జరుగ లేవితే పరిస్థితులు యుద్ధాభ్యుదయంకన్నా చాలా చితికి పోయి దుర్భరమైపోయాయి. యుద్ధాభ్యుదయమే ఆసియాఖండంలో జనసామాన్యారికి బ్రతుకు నిలుపుకోవడానికి చాలీచాలకుండా ఉండే పరి స్థితులు. అట్లాంటిది యుద్ధానంతరము అంతకన్నా కూడా చితికిపోయిన దుస్థితి ఏర్పడింది. తిరు వాత యుద్ధాభ్యుదయంకన్నా యుద్ధానంతరం నాటికి స్వతంత్రజాతీయ భావాలు దేశీయులలో చాలా గాఢంగా పాతుకొనిపోయి గోచోద్యమాలు బలీయం అయేటప్పటికీ, ఇండోనేషియా, బర్మీం లాంటి ప్రదేశాలలో, జపానవారి ఓటమి, స్వతంత్ర ప్రభుత్వస్థాపనలకు అవకాశం ఇచ్చింది. ఆసియాలో తూర్పు దక్షిణ భాగాల లోని చలన సదేశాలలో స్వతంత్ర సంపాదనకై దృఢమైన ప్రయత్నాలు ప్రబ ణాయి. ఆసియాకమ్యూనిస్టులు ఈజాతీయోద్యమాలకు చేసేదువాదోడుగా నిలిచి, కార్మిక, కర్షక జనాభాలకు అండగా నిలవటంతో, తమ పక్షాన్ని ప్రబలంచేసికోగల్గారు. రష్యాకు అను బంధంగా తమ దేశాలను నడపాలనే వాంఛను వారు ప్రకాశనం కానియకుండా వెనుకకు నెట్టి ఉంచగలిగారు. ఒక్క ఇండోనేషియా, బర్మీం లో, జాతీయప్రభుత్వాలపై తిరుగుబాటు చేసిన చోట తప్ప, కమ్యూనిస్టులు తిదితర ఆసియా దేశాల జాతీయోద్యమాల ఆశయా లలో పాల్గొంటూ బలీయమైన స్థానం లో ఉన్నారు. సామ్రాజ్యదేశాలు, యుద్ధంలో పరాజితాలయి తమ చితికిపోయి ఆర్థికంగా వల సలమీద ఆధారపడవలసివచ్చిన సమయానికే, సరిగ్గా, వలస దేశాల స్వాతంత్ర్యోభిలాషను, బలీయమైన స్వాతంత్ర్య ఉద్యమాలనూ ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. ఈ ఉద్యమాలను అణచేందుకు, కావ లసిన మిలిటరీలు పెట్టే స్థితిలోగాని, తది తర ఆర్థికవ్యయాలకు తట్టుకోగల స్థితిలోగాని వాళ్లు లేకపోయారు. ఒక్క బ్రిటిష్ కార్మిక ప్రభుత్వమాత్రం, ఆర్థికప్రభావం తగినంత మిగులుకొనే పద్ధతిలో, రాజకీయస్వారిం త్ర్యాన్ని భారతీయులకు వదిలి చాలా జ్ఞాన యంతంగా ప్రసరించింది. అట్లా, ఇండోయా, పాకిస్తాన్, బర్మీం, తరతమ భేదాలతో రాజకీయస్వాతంత్ర్యం పొందగలిగాయి. కాని ఆర్థికంగా పుష్టివంతమయిన సారావలోమాత్రం రాజకీయోద్యమం లేనికారణంవల్ల, బ్రిటిష్ భర్త కర్మత్యాధికారమాత్రంలో ఉన్న శాశ్వత, సంపూర్ణంగా వలసరాజ్యంగా మార్చివేయ బడింది. మలయాలో "జాతీయత" సమస్య వైసీ, మలయా సంఖ్యాప్రాబల్యాల సరిసమా నంగా ఉండటంవల్ల, చైనావిరోధులయిన మలయా రాజసంకాలు బ్రిటిష్ వారిలో కలిసి పన్నాగంపన్ని బ్రిటిష్ వారి అధీనంలోకి ఉం చేందుకు చేసే ప్రయత్నాలతో, మరింత క్లిష్టమై ఉన్నాయి.

సామ్రాజ్యంలో, పశ్చిమయూరప్ రాజ్యా లకు వచ్చిన ఇబ్బందులు అమెరికాకు రాలేదు. కారణం ప్రపంచయుద్ధంలో, అమెరికా, యుద్ధాభ్యుదయంకన్నా, బలీయమూ, ధనిక మూగా బయల్పడగలిగింది. అయితే యుద్ధాభ్యు ద్రాంతించిన విధానంలో ఆర్థికంగా ప్రపంచ వ్యాప్తి చేరింది ప్రత్యాగఢానా గ్రంథా కల సల సా స్పష్టం మ కొనె కార్యకలాపంలో, అమెరికా కూడా చాలా బాగాపాపకలసినచ్చింది. యుద్ధకాలంలో, ఆసియాదేశాల ఆర్థిక రాజకీయ ఆశయాలు పరిపూర్ణంగా అనగావచ్చేమిటా అగ్రవా యకులు ముగ్ధులనీ పలికవారు యుద్ధాభ్యు దయ, విల్లి, వాల్టెలు, మొదటి ఇబ్బందుల అప్పుడు లేకు. యుద్ధ వ్యక్తి దేశాధ్యక్ష వారాలలో ప్రభావం ఇప్పుడు ఏక్కుకగా ఉంది.

యుద్ధాభ్యుదయమని పొత్తుకొని యు గండు విషయాలలో తేల్చింది. ప్రవాస, పెద్దరాజ్యంగా భ్రమకొల్పించి, అగ్రరాజ్యాలు ఎసింటిలోనూ చేర్చాడు. భారతదేశంవిష యంలో, తెరచినక చర్చిలోనో అనేకసంధం భాలు పడ్డాయి. అమెరికావిధానాలపై, యుద్ధాభ్యుదయాలకున్న ప్రభావం వలన నే త్రైత్యోటి, అసమంధసత్రాల తరం అంత రించింది. ఫలితమైన స్వాతంత్ర్యం ఇయ్య టం జరిగింది. జపాను విషయంలో ప్రజా స్వామ్యప్రజాధికమ అరంభంలో ఉద్దేశించటం జరిగింది. కాని యుద్ధాభ్యు దయపోయినప్పటి నుంచి, వాషింగ్టన్ లో, మిలిటరీఅభిజ్ఞుల యొక్క, వ్యాపారస్వాములయొక్క, ప్రభావం పెచ్చుపెరిగిపోయింది.

"సామ్రాజ్యవాదదేశమని అనిపించుకొంటానికి తక్కినవారెవరికన్నా కూడా, అమెరికా నుకే అయిష్టత ఎక్కువ. సామ్రాజ్యవాదమంటే సరా సరి దేశాల గడ్డలను స్వాధీనంచేసుకొంటుమాత్రమే అని వీరి ఊహ. తత్పాప్రాధంభంలో, అమెరికా అంతకుముందుంచి యూరప్ దేశాలు, పర దేశాల భూమిని ఆక్రమించుకోవాలని నూత్రమే "సామ్రాజ్యకత్వం" అన్న పేరు ఆమెరికనులు ఇచ్చుకొంటున్నారు. కాని ద్వితీయప్రపంచసంగ్రామానంతరం, అమె రికా ఆర్థికంగా సామ్రాజ్యకత్వం అవలంబించిం దనేందుకు ఎట్టి సంకల్పమూ లేదు. అనేకదేశాలలో, అమెరికా వ్యాపారం, నిరాపూటంగా జరిగిపోవడానికి కారణం, ఇంగ్లాండు మొదలైన తక్కిన దేశాల సరికేమిట యుద్ధంలో దెబ్బ తిన్న కాలంలో, నిర్మి బంధం అందరూ వ్యాపారం చేయాలని సూత్రీకరించటమే. కాని ఫలితమైనమాత్రం, అమెరికావలసరాజ్య కాగ ణంగా యుద్ధంలో పొందిన నష్టాలకు పరిహారం అందుకొనేలోపలే, అమెరికావ్యాపారస్తులకు తక్కినవారికి చేసే ప్రత్యేకసౌకర్యాలు ఇచ్చి, అవసరమవులన్నీ అమెరికానుంచి కొనుక్కొ నలసిన నిర్బంధం ఏర్పడింది.

ఆసియాలో అమెరికా అవలంబిస్తున్న విధా నంపై, ఆర్థికంగా సామ్రాజ్యవాదకన్నా కూడా, తృతీయప్రపంచసంగ్రామభీతి అనే భావమే, ఎక్కువ ప్రభావం కల్పించుకొంది. "అమెరికా అగ్రవాసులు ప్రతిదేశంలోని ప్రతిస్థానాన్ని, ప్రతివిషయాన్ని, సంఘటనలనే సహజమానదృష్టితో కాకుండా, "యుద్ధ

ప్రణాళి" దృష్టితోనే అనగావచ్చునుకొంటు న్నాని.

ఇప్పటికీ సోవియట్ చర్యలు - అమెరికా ప్రతికూలచర్యలు లేదా, (అమెరికా చర్యలు - సోవియట్ ప్రతికూలచర్యలు) సంఖ్య దీర్ఘంగా పెరిగిపోయి క్షిప్రమై, తి పెక్కుమీద దృష్టాలో అన్న విషయంలో అనేకఅపోహలతో మిళితమై పోయింది. మార్క్సవాదంలోమాత్రం అమెరికా నేనానాయకుల, సాకాదరాధిపతులు, వీళ్ళ చర్యలే, సోవియటును ప్రతికూలచర్యలకు ప్రేరేపించాయి అనిమాత్రం నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు.

తృతీయప్రపంచసంగ్రామ సన్నాహ ప్రయత్నాలకు, ("సోవియట్ విస్తరణ" అన్న పేరుతో) పెక్కువ జైదేశికవిధానాన్నంతను పోలిక ప్రవర్తించటంలో, ఆసియా అమె రికా సంబంధాలు చాలామిగులు తారుమాన్ పోయాయి. అంగంంలో అమెరికా ప్రతి హాటా "అపడయా" స్పీకరించగలసినచ్చింది. వివిధదేశాలలో, "నిరపాయతైన మిత్రు" లను కొంటూ, కేళిలో పటకుడిలేని పక్షాల వంట బడిపోకుండానాగింది. ఉదాహరణకు, చైనాలో అంతరింగికయద్ధం సమాప్తమేమందుకు అమె రికా 1946 లో తమ జనరల్ మార్షల్ ద్వారా మృత్యురేత్యానికి ప్రయత్నించింది. ప్రాచ్య ఖండంలో అమెరికా పాల్గొన్న ముఖ్యమైం ఇదే అని చెప్పవచ్చును. వాంతి, సమాధానాల కోసం, జనరల్ మార్షల్ చాలా గాఢంగా కృషి చేసినప్పటికీ కూడా, అమెరికా విమానాలు, ాకలు, కూమింగ్ బాంగ్ పై న్యాలకు చేర్చి కమ్యూనిస్టుల నోడించిన సానాలో కూమింగ్ బాంగ్ వారి చేతుల్లో కనబడేటప్పటికీ, అమె రికా నిష్పాక్షికమణాన్ని వైసీయులు అనుమా నింపక తప్పలేదు. యు. య్. ఆర్. ఆర్. ఎ. తరఫున సహాయం చేయటంతో అమెరికా అధీనంలో ఉండి, కూమింగ్ బాంగ్ లో ఉన్న ప్రాంతాలకే పోతున్నాయి. దానితో "సోవి యట్ - విరోధి అయిన కూమింగ్ బాంగ్ పక్షా నికి అమెరికా సహాయం చేసే తీరు తుంది కనుక, చైనా కమ్యూనిస్టు లతో రాంకు గుర్తుకోనక్కరలేదనీ కూమింగ్ బాంగ్ బిట్టబిగిసిపోయింది. తన మధ్య వర్తిత్వం విఫలమయ్యారక కూడా, అయిష్టత తోనే, అమెరికా కూమింగ్ బాంగ్ కు సహాయం చేస్తూన్నది. ఆ సంధి, మల్లిపోయి, అసమర్థ మయి, పాతపదకుల్లో ఉండనీ, దానివల నై నాకుగాని, అమెరికావ్యాపారానికిగాని దమ్మిడి ఎత్తుప్రయోజనం లేదనీ, తమ సరఫరా చేసిన ఆయుధాలు కమ్యూనిస్టులమీద సరిగ్గా ప్రయోగించే తెలివికూడా, కూమింగ్ బాంగ్ కు లేదనీ, ఇన్ని తెలిసిఉండికూడా అమెరికా సహాయంచేస్తూన్నది. జావనదేశమీదను కూమింగ్ బాంగ్ లో కొంత జీవంపో ద్దామని, "కమ్యూనిస్టు విస్తరణ"కు కొంత అడ్డుతిడికీ నెల పెట్టామని ప్రయత్నించేటప్పటికీ, "చైనా అంతరింగికవ్యవహారాల్లో అమెరికాజోకత్వం" అంటూ అల్లరి బయలుదేరింది. ఈవిధంగా కూమింగ్ బాంగ్ కు అమెరికా నిలవటంలో, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యం తెచ్చుకొని జీవితాంత బాగుచేసుకుండా మునుకొనే చైనాసాధని ప్రాథ మికవాంఛకే, అమెరికా అధ్యంతరంగా నిలచిన దయింది. ఇప్పుడో, గతనాలుగేళ్లుగా కూమింగ్ బాంగ్ కు సహాయం చేసిఉండటంవల్ల, మార్ బ్లూటింగ్ నుకూడా "టిబెట్" లాగా చేద్దామన్న ఆశపెట్టుకొనేందుకుకూడా అమెరికాకు ఆస్కారంలేకుండా పోయింది.

ఆసియాఖండంలో, ప్రజల భావప్రవాహానికి ఎదురునిలవటంలో గల అపాయాన్ని చైనా కమ్యూనిస్టువిజయాలతో అమెరికా గ్రహించి

(17 వ పేజీ చూడండి)

40 సం॥ అ నుంచి జగత్ప్రఖ్యాతిచెందిన
 గ్యారంటీ మందులను వాడినచో త్వరలో రోగవిముక్తులగుదురు. డాక్టర్ రత్నం సన్స్
 Sex-specialists, మలకటేట రిడ్డింగ్స్, హైదరాబాదు.
 Correspond in any Language; Strictly Confidential.

‘వనస్పతిపరిశోధక ప్రజాశిక్షణ సంఘం’ వారు, వనస్పతి మానవ దేహతత్వానికి అపాయకరం కాదు అని ‘నేతి’ సూత్రం నాయించారు. సంఘంవారు దూరాలోచన చేసి ఈ అభిప్రాయ మిచ్చారు.

“నాలుగు పరిశోధక కేంద్రాలలో మాడుకాలకు చెందిన ఎలుకపై వివిధ ఆహార ప్రయోగాలను సాగించారు. పచ్చి వేరుశనగనూనె, మేలివేరుశనగనూనె, 87 41° ల మధ్య కరక తత్వం గల వనస్పతి కలిపి అహారంగా ఇచ్చి చూచి ఎలుకలను పరీక్షించారు. ఈ ప్రయోగాల ఫలితంగా, పచ్చి వేరుశనగనూనె, మేలివేరుశనగనూనె కన్న, వనస్పతికల మిశ్రమం దుర్బలమైనదిగా ఉన్నట్లు నిర్ధారించబడింది.”

కొద్దికాలంపాటు, తీసికొనిపోయిన అనారోగ్యవల్ల చాలామందిని కలుపుకొని వనస్పతి ప్రయోగాలు చేసి చూసి సంఘంవారు ఈ నిర్ధారణకు వచ్చారు.

“87° వేడిదగ్గర కరక తత్వం ఉన్న ‘వనస్పతిని’, నాలుకేంద్రాలలో ముసమ్యలకు ఆహారంతో ఇచ్చి చూస్తూ వచ్చిన ప్రయోగాలను బట్టి, పచ్చివేరుశనగనూనెతో పోల్చి చూస్తే, ‘వనస్పతి’ తినటంవల్ల ముసమ్యలకు ఎక్కువ చెడు కలిగేదేమో అంత తేలిక చేయబడింది.”

ఈ నిర్ధారణలు తేలక, సంఘంవారు, వివిధ ప్రయోగాలను, మేదోవృద్ధి పదార్థాలను, ఎలుకలకు ఆహారంతోపెట్టి ప్రయోగాలుచేసి చూడటం, ఆ వనస్పతిని అభిప్రాయపడ్డారు. వివిధ తైలాలను, ఘృతపదార్థాలను, అనేక రకాల తిండిపదార్థాలతో పోల్చి ఇస్తూ ప్రయోగాలు చేసినందువల్ల, ఒక్కొక్క ప్రయోగంలోని లక్షణాలను వరుసవారిగా చూసుకొంటే తేలిక, ఉమ్మడిగా ఇదమిడ్డిమని నిర్ణయాలకు రావటానికి వీలులేదని గ్రహించారు. అందుకని సంఘంవారు, ప్రయోగాలలో, ఏదో ఆహారంతో ఈ నూనెలను, కలిపి పరీక్షిస్తూ వచ్చింది, ఆ ప్రయోగాల వివరాలన్నిటినీ “ఆర్ ఇండియా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హైజిన్ అండ్ పబ్లిక్ హెల్త్” వారికి పరిపూర్ణంగా నివేదించాలని నూచించారు. కలకత్తాలోని ఈ ఇన్స్టిట్యూట్ వారు, ప్రయోగాలవారిగా ఈ ఫలితాలన్నిటినీ పరీక్షించి 1950 మార్చి 31 నాటికి ఫలితాలను విపులంగా ప్రకటించగలగా లని నూచించారు.

హరిజన్ పత్రికలో వనస్పతివిషయం ఇలా వ్రాసిఉంది.

“దేశీయమాన్ని అభివృద్ధిపర్చుమని అనే భారతప్రభుత్వంవారిపై, ఇంతకన్నా విస్తృతమైన బాధ్యత ఉన్నది. ‘వనస్పతి,’ మానవ దేహతత్వానికి చెడు చెయ్యదు అని అన్నంత మాత్రంతో చాలదు. వంటలలో నేయి, కాక

మా ఢిల్లీలేఖ:

వనస్పతి

ప్రజల నానా అక్రమించటానికి ‘వనస్పతి’ పరిశోధనపై ఉన్నది. భారతీయుల తిండిలో, భారతీయులలో అనేక సంఖ్యాకులు కాకా వాగై ఉండటం కారణంగా, దేశానికి శక్తినిచ్చే పదార్థము ఎక్కువగా ‘నేయి’ మాత్రమే. కాబట్టి వన్నకాచిన ‘నెయ్యి’ ఇచ్చేంత తక్కువైన, మేదోవృద్ధి, ‘వనస్పతి’ మాదా కలిపించగలవా లేదా అనేగ ముఖ్యప్రశ్న. అసలు గిమ్మత్తు ఏమిటంటే ఈ వనస్పతి కంపెనీల ద్వారా సాపకమౌతూ, తమ ఇళ్లలో వాడుకమౌతూ, ఎక్కువ డబ్బుపెట్టి వన్నకాచిన ‘నెయ్యి’, కొనే వాడుకొంటారుతప్పా ఇంత ‘మహామంచి’ అని తాము డబ్బా కొట్టున్న వనస్పతిని వాడరు.

వనస్పతికంపెనీలవారు, వనస్పతిపరిశ్రమ తరఫున, ‘వనస్పతి భుజించేవారికి’ అన్న శీర్షికతో ఒక కరపత్రాన్ని అచ్చు చేసి తమ ఏజంటువారూ భారతదేశమంతటా కరపత్రాలు పంచిపెడుతున్నారు. ఇది భారతీయభాష లన్నిటిలోనూ ప్రకటిత మవుతుంది. చిల్లర దుకాణదారులంతా, ఈ కాగితాలమీద తమ కాతాదార్లచేత సంతకాలు పెట్టించి, తమ అధికారులకు పంపవలసిందని పరిశ్రమదారుల నూచన. ఈ పత్రంప్రకారం, ప్రజలంతా, ‘వనస్పతి’ నిజంగా ఒక వరంగా తమకు లభించిందని, ఈ పరిశ్రమను ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించాల్సిందని, భారతప్రభుత్వానికి విన్నపం చేసినవారవుతారు.

“ప్రజలంతా కోరుతున్నారకాబట్టి, ఈ పరిశ్రమను ప్రోత్సహించి, ఇప్పటిమాదిరిగానే సాగిపోయేందుకు అవకాశ మివ్వవలసిందని,” అప్పుడు ప్రభుత్వమీద వత్తిడి తెచ్చేందుకు అవకాశంకూడా లభిస్తుంది.

కాని దీనిలో గ్రహించవలసింది ప్రాథమికంగా నైతికమాత్రమని నేను మొదటిసారి చెబుతున్నా ఉన్నాను. “నాణ్యం” అని చెప్పి ఎవరైనా వనస్పతి వాడేవారంటే తప్పకుండా వాడవచ్చును. అయితే, అదిమాత్రం నేతితో కలిపి కలిసేందుకు వీలులేకుండా, సరి అయిన తయారీ ఏమిటో విపులంగా తెలియబరచుతున్నది ఉండాలి. నూనెలనుంచి తీసిన

ఈ మంచ నెయ్యిని, వన్నకాచిన నేయి అని గ్రహించవలసి, ప్రతివాళ్లపైనా సుద్దేవుడు మాత్రం వీలులేకుండా చేయాలి ఈ కత్తినీ గూఢమౌటమే కత్తినెయ్యి అమ్మకుండా చేయాలిమే ముఖ్యం. కాని దానిమీద వృద్ధిగాని దానికి జబాబుగాని కనపడటంలేదు. అందుకని విగతిన సమస్యఅల్లా, ‘వనస్పతి’ నల్ల ప్రజలకు సరిఅయిన తిండివుట్టి కలుగుకుండా అనేదా!

ఇంకో చిక్క మాదా అలోచించవలసివేసి ఉన్నది. వన్నకాచిన నెయ్యి, గానుగనూనెలు, భారతదేశపు పల్లెలలో కుటీరపరిశ్రమలుగా వృద్ధి పొందుతున్నాయి. కొట్లకొలది పల్లెటిప్రజలకు తీవ్రవాధారంగా ఉన్నాయి. పల్లెలలో కుటుంబాలన్నీ వ్యవసాయంతోపాటుగానే పాలు, వెన్న, నెయ్యి, అమ్మకొటం జీవనవృత్తిగా చేసుకొన్నాయి. గొడ్లపాడిలో, తీసిన పాలలో సగం మాత్రమే ‘పాలు’గా అమ్మకం అవుతాయి. తక్కిన పాలన్నీ మజ్జిగ, నెయ్యి తయారుచేసేందుకు ఉపయోగపడతాయి. ఉష్ణదేశాలలో మేదోకృతులను, భద్రపరచటానికి, వన్నచిలిక నెయ్యిగా కరగపెట్టుకోటం ఒకటే విగతిన విధానం. అది గాక పల్లెలో తీసిన పాలు, పాలుగా అమ్మేటటానికి పెద్ద పెట్టున అవకాశాలు ఉండవు. అందుకని జీవనభృత్తికి వెన్న, నెయ్యి, తయారీ వృత్తిగా పెట్టుకోవలసివస్తుంది. పాడితోపాటున ఆదాయము, “పంట”కు కల్సుకొంటేనే తప్ప కర్షకునికి ఏదాదిపాడుకునా భృత్తి గడవదు.

కాబట్టి మూడు విషయాలు స్పష్టమౌతున్నాయి. పశుసంరక్షణ వృద్ధిపొందాలంటే, నెయ్యివాడుక ఎక్కువౌతేనే, పశువులమీద వ్యవసాయకుని దృష్టి కేంద్రితమౌతుంది. పాలలోని మేదోకృతులను భద్రపరచటానికి నెయ్యిగా మార్చటం ఒకటే దివ్యవిధానం. మూడవది “నెయ్యి” అమ్మకంవల్ల వ్యవసాయకునికి నాలుసరి జీవితపు ఖర్చులు భరించుకొనేందుకు వీలుఅవుతుంది.

గత గురువారం కేంద్రపార్లమెంటులో ఒక సభ్యుడు, సింకోనాపంట ఎకరాలసంఖ్య తగ్గించవలసింది, అల్లా చేస్తే చాలామంది కూలివార్ల

జీవితం పడిపోతుందని ప్రతిపాదించాడు. భారత ప్రభుత్వఉద్యోగుల సంఖ్య తగ్గించటానికి కూడా ఇలాంటి నాదాలే అభ్యంతరమయ్యాయి. వనస్పతిపరిశ్రమవల్ల, పల్లెలలో, కోటానగోట్ల ప్రజల నూనెగానుగల వృత్తులూ, గొల్లవృత్తులూ, దొడ్డితింటాయనికూడా గ్రహించాలి. “పల్లెటి సాభాగ్యం” గూర్చి ఇంతగా ‘అటమటించే’ కాంగ్రెసుప్రభుత్వము, పల్లెటికర్లకునిపై ఈమాత్రం దయగలిగిఉండటం అవసరం. అతనికి పెట్టే తిండిచటంలో ప్రభుత్వంకూడా భాగస్వామి కావాలి.

“వనస్పతి” వన్నకాచిన నేతికి అనురాగు. అది తేలికొట్ట తేలి లోటు తీగు స్థుం దని మరొక వాదము. 1947 లో ఇండియా ప్రభుత్వ మార్కెటింగ్ సేవీకలో, రాష్ట్రాలలో నేతి ఉత్పత్తి, ఒక్కొక్క మనిషి తీసే నెయ్యి, లెక్కలు వేశారు.

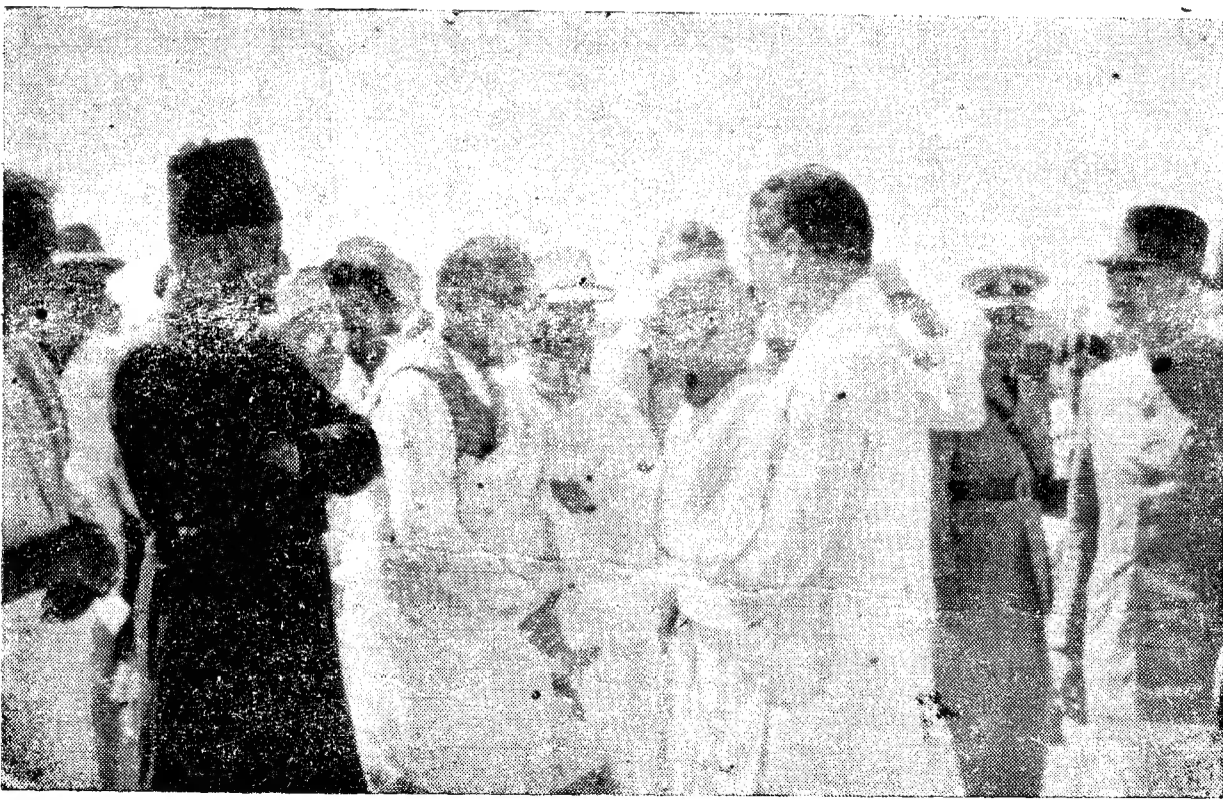
రాష్ట్రము	తేలి (ఒక చదరపు ఏకాదశి తింటూన్న ముసుగులు)	నెయ్యి శేరు
అస్సాం	0.8	0.1
బెంగాల్	7.3	0.5
బీహార్	10.8	0.3
బొంబాయి	6.7	0.1
సి. పి.	4.7	0.3
మద్రాసు	10.8	0.5
ఒరిస్సా	3.0	0.5
పంజాబు	22.3	8.0
యు. పి.	18.3	1.3

పంజాబు, యు. పి. లలో నెయ్యి తినటం ఎక్కువ. తక్కువచోట్ల, ఎక్కువమంది ప్రజా నీకం నేతికి బదులు తక్కిన నూనెలను వాడుకూ వచ్చారు. వనస్పతిఅవసరం లేకపోయింది. ఈనాడు ఘోషకృతులప్ప వీళ్లకు “వనస్పతి” అక్కరలేదు. కాబట్టి ఈ విషయం నిర్ధారణ చేయవలసిన “గాంధేయులు” పల్లెటి ప్రజల ఆరోగ్యంవిషయం అలోచించి తుదినిర్ణయం చేయవలసిఉంటుంది.

* * * పార్లమెంటుసభలో ఒకసభ్యునికి జవాబు చెప్తూ, శ్రీ జయరాందాస్ దౌలత్ రాంగారు “వేరుశనగ పిండి మంచి రకంగా ఉంటే, గోధుమ పిండి లో నూటికి ఐదుపాళ్లు కలపవచ్చునని జవాబు చెప్పారు. ప్రస్తుతం వాడుకూన్న రీతిలో, పాలాలకు ఎరువుగా వాడేందుకు వేరుశనగ పిండి శ్రేష్టం కాదంటూ, వేరేప్రశ్నకు మంత్రి గారు జవాబు చెప్పారు.

ఈ వేరుశనగపిండి శ్రేష్టమయిన దేదో కానిదేదో నిర్ణయించే దెవరు. తీరా అది గోధుమ పిండిలో కలిపి, రేషనులో పంచిపెట్టాక మాటికి అయిదుపాళ్లు మాత్రమే ఉందని హామీ ఇయ్యగలవా రెవ్వరు? ఎరువులకు వాడే పిండిని ఆహారంలో నిర్బంధంగా కత్తిచేసి, ఎరువులకు వేరే ఫ్యాక్టరీలకు పెద్దఖర్చులు ప్రభుత్వం పెట్టటం ఎందుకు. ఆహారంలో ఈ కత్తిలు ప్రవేశపెట్టేందుకు, పారిశ్రామికల తెరవనుక భాగవతం కనబడుతున్నా ఉంది. అసలు “కత్తి” అన్న మాట కన్న మచ్చనే గూఢమౌటమేమిటో వీరు ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇలాంటి బుర్రాదేశ భక్తుల మాయలో ప్రభుత్వం పడేందుకు ఎందు కని ఒప్పుకొంటూండా అనేదే తీరిన సమస్య.

ఉత్తమ వైవమతగ్రంథము
పండితారాధ్యచరిత్ర
వెల రు. 5/-
(ప్రొకింగు. పోస్టేజి రు. 1-4-0)
మేనేజరు, ఆంధ్రగ్రంథమాల
మద్రాసు.

వన్నపట్నానికి గవర్నరు జనరల్ రాక : విమానాశ్రయంవద్ద గవర్నర్ దంపతులు, ప్రధాని శ్రీ మహాత్మాగాంధీ ప్రభుత్వం గవర్నర్ జనరల్ కు స్వాగతం చెప్పారు. స్వాగతమివ్వడానికివచ్చిన శ్రీ ప్రకాశంపంతులుగార్ని రాజగోపాలాచారిగారు పరామర్శిస్తున్నారు.

కమ్యూనిస్టువిధానం మారాలి

[“వామపక్షవిప్లవవాదులకంక విప్లవానికి అధికసంఖ్య కలుగజేసేవారు లేరు. వారి తీవ్రవాదంకంక అవివేకం ఉండజాలదు.”—లెనిన్.]

గతవసంతకర్తృ కమ్యూనిస్టుపార్టీ రెండవ సమావేశంలో పి. సి. జోషిపార్టీ రెండవ వాయుకుడై, అంతవరకూ ‘సెప్టెంబ్రాప్రభుత్వం జండాబాదా’ అని అంటున్న విధానాన్ని, ‘సంస్కారవాదాన్ని’ ఖండించి ‘సెప్టెంబ్రాప్రభుత్వం ముగ్ధా బాన్’ అనే విప్లవనివాదాన్ని, విధానాన్ని నిర్వచించాడు.

గత ఆయిదుసంవత్సరాల పార్టీవిధానాన్ని తీవ్రాతితీవ్రంగా, ‘మార్క్సిస్టు-లెనినిస్టు’ మాత్రాలప్రకారం విమర్శించి, కొత్తగా ఏర్పరచిన ఈ విప్లవవిధానంకూడా యథార్థపరి సితులను సరిగా గ్రహించి, సమీక్ష చేసిన స్వీయవిధానం కారకపోయిందని, ఈ రెండేళ్ల పార్టీచరిత్ర గుఱపుచేస్తోంది.

మనదేశంలో పరిస్థితులు విప్లవానికి కనుకూలంగా ఉన్నాయని, కాబట్టి ప్రజలు విప్లవ విధానాలను అవలంబించాలని అన్న కమ్యూనిస్టు ఆదేశం, నిర్ణయం విప్లవఆవేశకరమైన, సమయాన్ని నిశ్చితంచేసి, పరిస్థితులకు విరుద్ధంగా ఉండి, అనవసర, నిష్ఫలకర్తవ్యానికి దారితీసిందని.

“విప్లవాలన్నీ, ముఖ్యంగా 20 వ శతాబ్దంలో జరిగిన మూడు రహస్యవిప్లవాలు దృఢపరచినట్టి విప్లవసూత్రం- మూలసూత్రం ఇది: సిడితీప్రజలు పూర్వంలోకంటే ఇక జీవించటం అపారమిని గ్రహించి, మార్పులను కోరటంమాత్రమే విప్లవానికి చాలదు. ప్రజలను సిడించి, పరిపాలించే స్వార్థపరులకు పూర్వంలోకంటే సిడించి పరిపాలించటం అపారమి కావటం విప్లవానికి ముఖ్యం. కిందితరగతులవారు పూర్వవిధానాన్ని కోరవచ్చును, వైద్యులవారు పూర్వవిధానాన్ని కొనసాగించలేనప్పుడు, అప్పుడు మునుకే విప్లవం వెళ్లగలదు. ఈ నిజాన్నే ఇంకోమాటల్లో చెప్పవచ్చు. దేశం యావత్తునూ ముంచేలే ప్రతిపక్షం భవ (సిడితులకు, సిడించేవారికి, ఉభయులకూ కలిగే ప్రతిపక్షం -) లేనిదే విప్లవ మహాద్యం. దీన్నిబట్టి విప్లవానికి మొదటివిషయం: కార్మికుల్లో ఆధికసంఖ్యాకులు (లేదా కనీసం వర్గచేత స్వయంకలిగి, బుద్ధిమత్తుగొంగగలిగినట్టి, రాజకీయ తెలివైన కలిగినట్టి కార్మికుల్లో ఆధికసంఖ్యాకులు) విప్లవం అవసరమని గ్రహించి, అందుకై తమ జీవితాలను అర్పించుకొని సిద్ధంగా ఉండటం. రెండవ విషయం: పరిపాలనచేసే వర్గాలు ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షంభవలో చిక్కుకోపోయిఉండాలి. ఇందుకూలంగా ఎంతో వనకబడేవున్న ప్రజలు కూడా రాజకీయాల్లో పాల్గొని, ప్రభుత్వం ప్రతిపక్షంభవకూలంగా దుర్బలమై, దాన్ని త్వరితంగా కూలదోయటానికి విప్లవవాదులకు సాధ్యమౌతుంది. (ఇంతవరకూ నిర్దిష్టంగా ఉన్న సిడిత, శ్రమజీవుల్లో రాజకీయ పోరాటాన్ని సాగించగలిగినవారి సంఖ్య పరులు, వందలగా వృద్ధికావటం ప్రతినిజవిప్లవానికి లక్షణం)”

లెనిన్.

ఈ కొలతబట్టి మాస్తే, మన దేశంలో పరిస్థితులు విప్లవానికి కనుకూలంగా లేవని తెలుస్తుంది. కార్మికుల్లో ఆధికసంఖ్యాకులు విప్లవానికి సిద్ధంగా ఉన్నారనకోటం భ్రాంతి. సమ్మెలు జరపాలని కమ్యూనిస్టులు కార్మికులను ఎంత రెచ్చగొట్టుకున్నా, ప్రయోజనం ఉండలేదు. లెక్కలు ఈ విషయాన్నే రుజువు చేస్తున్నాయి.

* ఈ 47 లక్షల రోజుల్లో, సుమారు 47 లక్షల రోజులకు యజమానులు సమ్మెలు కారణం.

కొన్ని నెలలనుంచి తైళ్లలోని కమ్యూనిస్టులు ‘ఉపవాస’ విధానాన్ని సర్వత్ర అవలం

శ్రీ సహజానందం

విస్తున్నారు. తైళ్లవ్యాపాలు పగలకొట్టి నిర్బంధితులను విడుదల చేయమని, సానుభూతి చూపిస్తూ కార్మికులు సమ్మెలు జరిపి, ప్రభుత్వంలో, యజమాన్యంలో పాదుకలూలని కమ్యూనిస్టులు బోధిస్తున్నారు. ఈ నెలల్లో లెక్కలు కూడా చూద్దాం—

సంవత్సరం నష్టమైనపనిరోజులు
1942-45 మధ్య లక్షలు.
ఏడాదికి సగటు 89.8

1946 127
1947-48 147
1948-49 67
1949 (మొదటి 9 నెలలు) 47*

నెల సమ్మెచేసిన కార్మికుల సంఖ్య నష్టమయిన పనిరోజులు.
ఆగస్టు 85,477 6,16,581
సెప్టెంబరు 51,589 4,06,051

కాబట్టి కమ్యూనిస్టుల పురమాంసం ప్రతి కార్మికుల చెవికెక్కులేదు.

కలకత్తాలో కమ్యూనిస్టుల ఆరాచకం వింటూ ఉంటాం. బెంగాలులో పరిస్థితులు కూడా చూద్దాం—

నెల నష్టమైనపనిరోజులు*
ఆగస్టు 2.2 లక్షలు.
సెప్టెంబరు 1.6 “

* నష్టమైన పనిరోజుల్లో 100 కి 97 రోజులకు యజమాన్య సమ్మెకే కారణం.

కాబట్టి బెంగాలులోనూ కార్మికులు కమ్యూనిస్టువిధానాల కనుకూలంగా లేరు.

దేశంలోని క్రైస్తవశ్రమసమ్మెల్లో నష్ట

మైన పనిరోజుల్లో 100 కి 82 రోజులకు యజమాన్య సమ్మెకే కారణం.

బొంబాయి పార్టీ కేంద్రఆఫీసునగరం.
ఇటీవల అక్కడ మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు వాలుసానాలకు జరిగినయ్యే. ఎన్నికఫలితాలు చూద్దాం—

సానం	కాంగ్రెసు	కమ్యూనిస్టు	సోషలిస్టు
1	2579	2046	2808
2	1891	1080	2418
3	2289	1428	2426
4	1709	1898	1788
	8568	5942	9480

ఎన్నికలయిన మొత్తం ఓట్లలో 100 కి 25 మునుకే కమ్యూనిస్టులకు వచ్చినయ్యే. కాంగ్రెసుకు సుమారు 100 కి 86, సోషలిస్టులకు 100 కి 40 వచ్చినయ్యే.

ఈ సందర్భంలో ఒకవిషయం చెప్పాలి. ఈ వాలుసానాలకు ఇదివరకు కమ్యూనిస్టులే ఎన్నికొందరారు. ఇరిగా హాజరుకానందువల్ల మళ్ళీ ఎన్నికలైనయ్యే. ఆసానాల్లోనే 100 కి 25 ఓట్లమునుకే కమ్యూనిస్టులకు వచ్చినయ్యే.

ఈ మధ్య ఇదివరకు కమ్యూనిస్టులు కల్పించిన నీటుమొక్కదానికి మళ్ళీ ఎన్నిక జరిగింది. పార్టీ తేకుండా సోషలిస్టులద్వారా ఎన్నికొందరారు. కాబట్టి తమకు ముఖ్యమంత్రివై బొంబాయిలోనే కార్మికులకు విధానానికి అనుకూలంగా లేదు. దీన్నే ఎన్నికలు రుజువుచేసివచ్చే.

అఖిలభారత్వ శ్రేయకార్మికసంఘం, పొద్దు పనివారలసంఘం, గవల పనివారల సంఘం, ప్రైవేటీకృతకార్మికులలో సంఘాలు చాలా... నీటి నాయకత్వం సోషలిస్టుపార్టీది. కార్మికుల్లో ఆధికసంఖ్యాకులు మానంభూ

చేరాలని పార్టీయప్రేక్షయూనియన్ వారు అంటారు. ఏమైనా ఆ త్వరితసంఖ్యాకులు కాంగ్రెసుపార్టీ, సోషలిస్టుపార్టీ సంఘాల్లోనే ఉన్నారు.

కార్మికసంఘాల్లో కమ్యూనిస్టుల పలుకుబడి తీరిపోయింది. ఇంక ఈవిషయాన్ని ముగించి, ఇతరశ్రమజీవుల సంగతి చూద్దాం.

కలకత్తాసమావేశంలో రూడిన్ ఇలా చెప్పాడు:—

“మన దేశం ముఖ్యంగా వ్యవసాయదేశమని, కైతాంగవిప్లవం లేకుండా ప్రతిపక్షంభవ పరిస్థితులకొదని గ్రహించటం అవసరం.”

పోనీ కైతాంగం కమ్యూనిస్టుల విధానాల నామాదిస్తోందేమా చూద్దాం. దౌర్జన్యయరమైన విప్లవసంగతి వదిలేసి చూద్దాం. ప్రభుత్వ భూమివిధానాలకు పూర్తిగా వ్యతిరేకమైన కమ్యూనిస్టులు ఇంతవరకు ఎక్కడ ‘బాగోలి’ సత్యగ్రహంమాడిరిగా ప్రైవేటీకృతగ్రహాలను నడపలేదు. అలా సాగినా, నాగలేకపోయినా, అసలూంటేప్రజాసంఘటనకు తోడ్పడే ప్రయత్నాలకేనా అవకాశాలు లేకుండా చేశారు. చేస్తున్నారు—కమ్యూనిస్టులు.

పోనీ, సంయుక్తరాష్ట్రాల్లో జమీందార్ల విధానాలను నిరసించే ప్రభుత్వకావాలకు అసమర్థి చూపిస్తూ కైతాంగం ప్రభుత్వనగరాలకు యాత్రచేస్తున్నారు. ఈ ఉద్యమానికి నాయకులు కమ్యూనిస్టులు కాదు. సోషలిస్టులు. కమ్యూనిస్టులు ఈ ఉద్యమంలో పోరనీయూ లేదు సోషలిస్టులు. ఇందుకు కమ్యూనిస్టుల దౌర్జన్యవిధానమే కారణం.

ఇటీవల మన రాష్ట్రంలో జిల్లాబోర్డుఎన్నికలు జరిగినయ్యే. అంతే కైతాంగం అత్యధికంగా ఓట్లగుణాన్ని ఎన్నికలు. ఆయితే ప్రజానీకంలో యుక్తవయస్కులందరూ ఈ ఎన్నికల్లో ఓటుహక్కు లేదు. అయినా ఫలితాలు పార్టీల యాబాబాలను చూచాయగానే నా నిరూపిస్తున్నయ్యే.

మలబారులో కమ్యూనిస్టుల ప్రాబల్యం కెచ్చు అంటారు. ఇప్పుటి వారి దౌర్జన్య ఉద్యమానికి నాంద అక్కడే. అక్కడే ఎన్నిక ఫలితాలు చూద్దాం.

కమ్యూనిస్టులు 41 స్థానాలకు పోటీచేశారు. మొత్తం 41 స్థానాలకు కలిసి 48,000 ఓట్లు వచ్చినయ్యే. 22 స్థానాలకు కాంగ్రెసు, సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టుపార్టీలు పోటీ చేసినయ్యే.

పార్టీ	వచ్చిన ఓట్లు	మొత్తం ఓట్లలో 100 కి
కాంగ్రెసు	1,08,000	57
సోషలిస్టు	58,000	30
కమ్యూనిస్టు	25,000	18

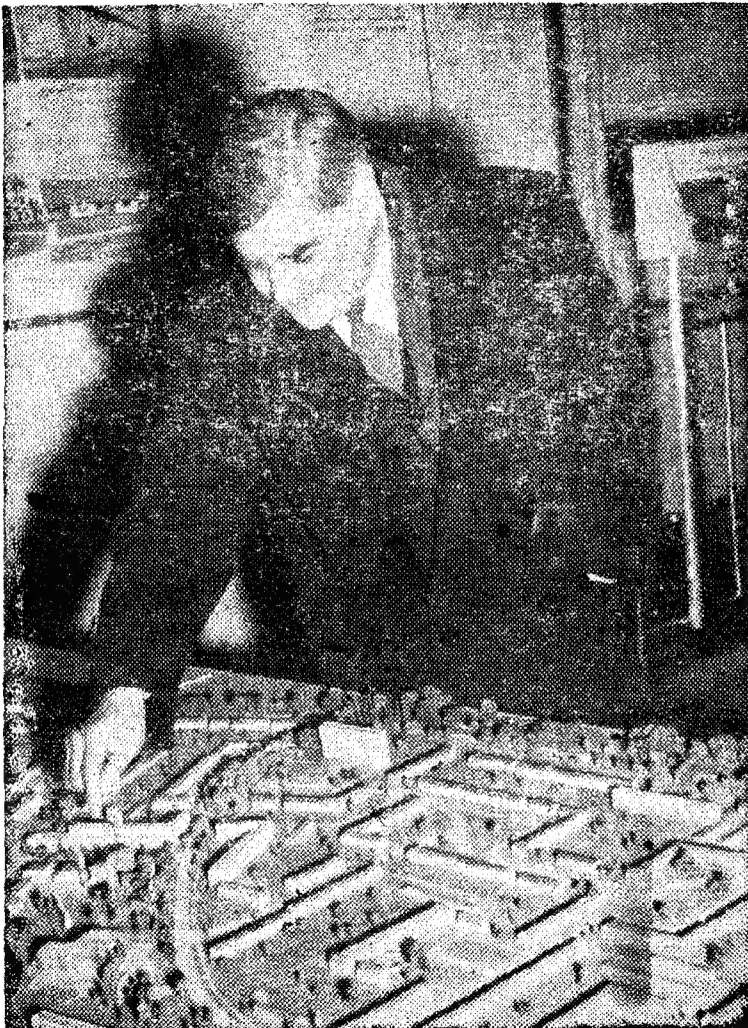
అంతే మాడుపార్టీలూ పోటీచేసిన చోట్ల కమ్యూనిస్టులకు వచ్చిన ఓట్లకంటే కాంగ్రెసుకు 4 రెట్లకంటే, సోషలిస్టుపార్టీకి 2 రెట్లకంటే వచ్చినయ్యే. 41 స్థానాల్లో కమ్యూనిస్టులకు వచ్చిన ఓట్లకంటే, 22 స్థానాల్లో పోటీచేసిన సోషలిస్టులకే ఎక్కువ 5,000 కైగా వచ్చినయ్యే.

ఈ దౌర్జన్యఉద్యమం తేకపోతే కమ్యూనిస్టులకు ఇంకెక్కువ ఓట్లు రావటానికి అవకాశం ఉండేది. పోలీసుజాలంవల్ల భూ కెక్కువ ఓట్లు రానే దంటారు కమ్యూనిస్టులు. ఇందులో చాలా నిజం వుంది. అందుకు తమ హింసాకాండే కారణం - కొంతవరకు.

కానవసరాలు, మ్యూనిసిపాలిటీలు, జిల్లా బోర్డులు... నీటికి జరిగిన ఎన్నికల్లో కమ్యూనిస్టులు కెక్కడా, దేశంలో విప్లవాన్ని సాగించగలిగిన పార్టీ కుండవలసిన ప్రాతినిధ్యం లభింపలేదు. కమ్యూనిస్టుల విప్లవభుత్వం ఆరంభమయ్యాక జరిగిన ఎన్నికల్లో కమ్యూనిస్టులకంతకు మునుపు

(17-వ పేజీ చూడుడు)

కు ప్తు * బొ ల్లి
వర్గరా మేహమచ్చులు, నెగ, సవాయివ్యాధులకు, గ్యారంటీచికిత్స. క్యాటలాగఉచితం. ఆ. వి. రెడ్డి, ప్రాప్రయటరు. వి. రెడ్డి & కో. (రిజిస్టర్డ్) గోపాలపురం, తూ.గో.జిల్లా.

బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ ఆరోగ్యకాభామంత్రి డెవోక్ ఇటీవల ఒలింపియా (లండన్, లా గృహ నిర్మాణ ప్రదర్శనకు ప్రారంభోత్సవం చేసిన సందర్భంలో తీసిన ఫోటో.

స్వమాన పక్షాత్రిందట ఒక స్నేహితునితో
తలసెంచిన వాగ్వాదం... చింతిస్తున్న
గలుగుతున్నాను. ఇద్దరించేగడవు ముగిసింది.
ఒకమని అంగీకరించడానికి ఇప్పటికీ మనస్సు
రించటంలేదు. కాని ప్రత్యక్షప్రమాణాన్ని
కాదనటం యెలాగో తెలియకండా ఉంది.

అది బోస్ క్రాంతిగా ఛార్జర్ బాక్ స్పష్టం
చిన రోజులు. ఒకనాటి రాజకీయాల చర్చలో
సారాయణరావు నేనూ ఒక విషయమై చాలా
తీవ్రంగా వాదించుకోవటం తలపెట్టించింది.
విషయమిది—

“అధర్వం నేడుకాకపోతే యింకొక నాడైనా
నాకేనానికీ ‘హేతువైతీయమిది’ అంటారు
నేను—

“జీవితంలో విజయానికి ధర్మాధర్మాలకు
సంబంధం లేదు. కనీసం అధర్వం అన్నీసంద
ర్భాలలోనూ నాశనహేతువు అయితీరటంలేదు”
అంటాడు తన. దానినిద అరంభమయ్యింది

నేను మాత్రికారలగా భావ్యకారలగా
వాల్మీకికి ఆమెకూ వ్యాసుడికి మధ్యకాలపు
క్రైస్తవీ నాటి మహమ్మదీ మధ్య పిల్చి
‘శిల్పంలో ఎవరైనా నానాట కాదనవచ్చు!’
అన్నాను వేడిగా.

సారాయణరావు వాళ్ళలో ఏ ఒక్కరినీ
మధ్యరంగా ఉంచుకోవటానికి అంగీకరించలేదు
నాకు ఒక్కతా మండిపోయింది.

“అయితే సువ్రస అనేది యేమిటి?” అన్నాను
తీక్షణంగా.

మావూగో కొంతమంది కృత్రిమ పేరు
వర్తించి వీళ్ళ అధర్వం వీళ్ళ నేం చెయ్యగలిగిందీ!”
అంటూ సవాలువేశాడు.

వాళ్ళు తమ ధనకనకవస్తువాసాలతో సుఖ
పడుతుండటంలేదు బుజువు నెయ్యడానికి కొంత
సేపు కృత్రిమత్వం చేసి, చివరకు విసిగిపోతే
నేం నిజమే అని నమ్మకం ఉండటంచేతనే అన్నాను—

“ఈ క్షణాన సువ్రస చేసిన ఖాసీకి మరు
క్షణాన్నే క్షణ అనభవించవు. అట్లానే వీళ్ళు
కూడా! ఇవాళ చేసిన వీళ్ళ పాపాలకు ఫలితం
వీళ్ళ జన్మలో ఏనాడో ఒకనాడు అసలుఫాయి
దాలో సహా తీర్చుకోవలసివస్తుంది.”

ఈవిధంగా ఆనాడు ఎంతో విశ్వాసంతో
నా విషయం ప్రకటించేభారం కాలానికి అప్ప
గించి నిన్నటివరకూ నిరీక్షిస్తూవచ్చాను. కాని
కాలం నన్ను వంచించింది. నిన్న నిన్నటివరకూ
ఉరుకొని నిన్ను భరింపరాని ఆశాభంగాన్ని
కలిగిస్తూ తనభారం దించేసుకుంది.

మాప్రయోగాలలో ప్రధానకోధననానికి
జోగారావు.

సారాయణరావు యీ ప్రాధాన్యతాగౌర
వాన్ని అందరిలో జోగారావుకే ఏం కట్ట
పెట్టాడూ అంటే దానికి కారణాలు లేకపో
లేదు. మొదటికారణం జోగారావును పుట్టు
పూర్వోత్తరాలనుండి మేదిద్రకూ ఎరిగి
ఉన్నాను. రెండవది జోగారావునులకంగా
సారాయణరావుకీ జీవితంగా ఏకీకానా మరు
పురుషుని ఉపకారం జరిగింది.

జోగారావుతో ఒకటవరకం సోమరిపోతు,
పసి, పాటూ, సంపాదనాప్రయత్నం లేకండా
కలిగినకాడికి నెయ్యగిచ్చాడు ముక్కుగా వేసుక
తింటూ ముప్పాడలా చదవగలం ముందేను
కొని వచ్చిపోయేవాళ్ళ నందరినీ ఆట కావ్య
నిస్తూ కాలం గడిపేవాడు. అందుచేత జోగ
రావు నాల్గవరకం వచ్చేరికి చిప్ప అందు
కోవలసే పరిస్థితివీర్చింది. కాని రథగజతురగాది
చతురంగబలాలను నడిపించేయి అందుకు సిద్ధరడు
తుందా? అందుచేత ఆ రాష్ట్రకూర్మం తన అధిక
ానికి అప్పగించాడు.

జోగారావుతో అందరూ అనేటట్లు లక్షలలో
తెక్కింపతగ్గనానిమని నేననను. వేలలోతెక్కింప
దగ్గ ఆమె అనటం నిర్వివాదాంశం. తండ్రి అట్టి
సుహృదుడునైనాను తల్లికూడా అంతపాతకే
అయివుంటే జోగారావు తన ఎవరుండుగుగు
తోబుట్టువులతోనూ ఏమై ఉండేవాడో ఆ భగ
వంతుడికే తెలియాలి.

ఆ యిల్లాలు కొందరు బంధువులనూ, వారి
ద్వారా మరికొందరు పెద్దమండలవారినీ ఆశ్ర
యించి నాలుగేళ్ళ ఆ అంతకుంటబాన్నీ భరించ

కథానిక :

జయప్రద జీవనం

శ్రీ కాళీపట్నపు రామరావు

టమే కాక జోగారావును ముల్కలపైను
పాస్ చేయించింది.

ఇందులో జోగారావు పాలుకూడా కొంత
వుంది. జోగారావు ఒక వంక చదువుకుంటునే
యింకొక వంక సంపాదకు తన పడగల శ్రమ
తానూ పడ్డాడు. వాళ్ళ తల్లిప్రయత్నం వల్ల
పెద్దవారి యళ్ళలో పిల్లలకు పారానుకుదిరాయి.
అందులో చెప్పకోదగ్గది కిరణదార్ గారి ఆశ్ర
యం. మరి అమ్మ చెప్పి పెట్టిందో లేక పెద్దమ్మ
చెప్పి పెట్టిందో కాని జోగారావుకూడా ఆ
చిన్నవయసులోనే అనుగ్రహసంపాదనామార్గా
లన్నీ తుణ్ణంగా తెలుసు. ఆ పరజ్ఞానంలో ఆతిథు
అతిథ్యంలోనే తన ఆశ్రయస్థానాలన్నీటా
ననానా (జననా) జనానుగ్రహం సాధించాడు.
ఏతత్కారణంగా ఆతిథికి ముల్కలపైను పేసెన
అరుమాసాలకే ఉద్యోగం లభ్యమయ్యింది.

ప్రపంచంలో ఏదికూడా ఒక్కో కోల్పోతే
గాని ఒకరికి లభ్యమవుదు. పోతే అది కొన్నిసంద
ర్భాలలో ప్రత్యక్షంగానూ మరికొన్నిసంద
ర్భాలలో ఆప్రత్యక్షంగానూ ఒరుగుతూ ఉం
టుంది.

ఇక్కడ జోగారావు ఉద్యోగలాభం మొదటి
పద్యంలోనే జరిగింది. ఉద్యోగిగవ్వం పొందినది
ఎవరో కాదు సారాయణరావు.

సారాయణరావు సమరపోయినది కలకత్తాఫీసు
గురుస్థాగిరిమాత్రమే. అయితే అతడి కొవిషయ
మంత చిరస్మరణీయ మయిపోయివుండదు.
ప్రభుత్వపుటప్పినంలో ఉండే ఏ ఉద్యోగానికి
కూడా అతడికి అవకాశం లేకండా పోయింది.

నేటి మనపరిస్థితులపర్యంతా ఈసంఘటన ఒక
ప్రధానమైనది కాకపోవచ్చు. కాని ‘ఉద్యోగం
పురుషలక్షణమే’ అనే నుడి రామనామాన్ని
జయించిన దినాల్లో - ప్రభుత్వపు కార్యాల
యాల్లో ఉద్యోగం దొరకటం పోవటం రాజ్యాలు
గలవటం ఒడవటం తుల్యంగా భావించబడే
దినాల్లో - ఇదేమీ సామాన్యమైన సంఘటన
కాదు.

సారాయణరావు ప్రకటనరీత్యా ఈ సంఘ
టనకు కారకుడు జోగారావు. జోగారావు
సమక్షంలో యింకొకవ్యక్తితో పిచ్చాపాటి
వేస్తూ ‘సిరస్థారు’ గురించి తాను వాగిన వాక్యాలు
సిరస్థారుగారికి చేరవేయబడ్డాయి ఈ తపాలా
బండ్లలో ఆతలి కృత్రికావస్తువు జోగారావే
నని చెప్పటం నిస్సందేహం. ఇది అసలు కార
ణంగా, సారాయణరావు వేదభక్తిమీదతో,
కొగితల్లో కర్తవ్యనిర్లక్ష్యత హేతువుగా
మావుతూ, సస్పెండ్ చేయబడ్డాడు.
అన్యాయ స్పృహతో బోగా దీనిమీద చెయ్య
బడ్డాడు.

ఆ రోజుల్లో దేశభక్తి దానిమనోబలం
గాని కనీసం కాంగ్రెసుపక్ష ఆనటంగాని ఎంత
లేసి గొప్పనేరాలంటే ఈనాడు కమ్యూనిస్టు
నిషించుకోవడంకన్నానూ ఇంక్విలాబ్ జెండా
బాద్ అనటంకన్నానూ అనేకేల్ల గొప్ప
నేరాలు. ఒక కాంగ్రెస్ మిటింగుకు హాజరటం.
ఒక శలవురోజున వాళ్ళ బాగూరి ఖద్దరులన్నీ
వేసుకోవడం యీ రెండింటితోనూ అతిడికి ‘దేశ
భక్తి’ ముద్ర పడిపోయింది. ఫలితం ఆతని ఉద్యో
గం ఊడింది. వెంటనే (సారాయణరావు
మాటల్లో) ‘గోతినదై కామకుని ఉన్న నక్క
బయటకు వచ్చింది’.

ఒకరు యింకొకరిని చిరకాలం జాపకం
పెట్టుకున్నారంటే వారికి వారిమీద అపరిమిత
మైన భక్తివా ఉండాలి అపారమైన వగైనా
ఉండాలి.

జోగారావులన జరిగిన ఈ ‘చిరస్మరణీయ’ప
కారంకారణంగానే ఆతడే పెద్దదూ సారా
యణరావుకు జ్ఞాపకం ఉండిపోయాడు. యిది
జరిగిన పదేళ్లనాడు రాజకీయాలు చర్చిస్తూ
వుంటే అందులోకూడా జోగారావును
యీడ్చుకురావటం - యీవిషయాన్నే, దీనికి

ఆతిథి జాపకంమీద గల ప్రాధుత్వతా, తెలియ
జేస్తోంది.

వాదనల్ల అసలే ఉద్రిక్తమైవున్న ఆతని
స్వరం జోగారావుస్వరంతో ఉద్రిక్తతర మాటుం
డగా అడిగాడు.

‘మచ్చిత, మోసం, నమ్మకద్రోహం, లంచ
కొండితనం అబద్ధం అత్యాచారం, అన్యాయం,
ప్రపంచంలో వివాళకరహేతువులంటూ సువ్రస
చెప్పవచ్చేవి యెన్ని ఉన్నాయో అన్నీ మూరి
భించిన వ్యక్తి ఉన్నాడు! వాడిని నీ అధర్వం
ఏం చెయ్యగలిగిందీ?’

“ఎవరదీ?”

“జోగారావు! — తహసీల్దార్ జోగ
రావు! నాడు...”

దానిపై వాదనోదేకంలా వివేకనూన్యం గా
సారాయణరావుకు అడ్డుపడుతూ అన్నాను.

“వాడిలో సువ్రస చెప్పినవన్నీ ఉన్నాయని
బుజు వేమిటి?”

మావాడి స్వరం అకస్మాత్తుగా నొక్కుడు
వోయింది. అయితే అది జావాలు తట్ట కాదు.
ఎదురుగా ఆగవడుతున్న వస్తువునుకిసిగూర్చి
బుజువుకావాలంటే కలిగే తడబాటు—

ఈ పదేళ్లలోనూ గుమాస్తా జోగారావు
మాన్యుడండగానే ఏదేళ్ళకొందట రవి న్యూ
ఇస్ పేక్షకూ మాడేళ్ళకొందట తహసీల్దారుని
ఊరుకున్నాడు. అతడి జీవితంలో అన్నిరంగా
ల్లోనూ ఒహస్త్రికమైన మార్పులు ఆతిథి స్ప
ష్టంగా అగవడుతున్నాయి. అందుచేత
సారాయణరావు నాసవాలకు నిచ్చెరవోయాడు.
క్షణకాలం ఆగి అన్నాడు.

“అయితే జోగారావు ఏ అన్యాయం ఏ
అధర్వం ఎక్కడండోనే తన జీతంల్లి వచ్చే
ఆ పరిశద్ధ ఆదాయంతోనే యితనా డయ్యో
డంటావా? ఆ ముఖేంద్రయూ, అరవైలూ, ఈ
నూటపాతికలూ వీటోనే ఇంకకాలం ఆ పది
పదకొండునండి నీ ఎక్కువలూ కీరాన్నాలూ
అనభవిస్తూ మేల్లో కాపురాలంటూ అయిదు
గురు అక్కచెల్లెళ్ళు పెరిగివేసి ఆత్మనారీళ్ళకు
పంపి రాకపోకలు జరుపుతూ ఇద్దరన్నదమ్మలను
చదివిస్తూన్నా డంటావా? అందులోంచే పెళ్లా
నికి బంగారపు గొలుసులూ చేతులకు గాజులూ
నడుముకు ఒడ్డాణాలూ కొన్నా డంటావా?...”

సారాయణరావు ‘ఆ ధోరణి యింకా’
చాలావరకూ పోయింది. చివరకు నాకు గత్యం
తరం లేక ఇంకొక రక్షణపద్ధతి వెతుక్కున్నాను.
“జోగారావు అన్యాయపథాన్నే ఇంతా ఆర్జిస్తే
ఇది ఆతనికి దక్కదు. ఒక్కోల్లిగవ్వ దక్కదు
దీనికి ఫలితాన్ని అనభవించితీరతాడు.”

సారాయణరావు ఆసాస్యం. వాడికి యుక్తి
ప్రయుక్తులైన తమాషాలన్నీ బహుత్తుణ్ణంగా
తెలుసు. అందుచేత నన్ను నిలవేస్తూ
అన్నాడు—

“అంటే జోగారావు అగ్గన అన్యాయసాధితం
అనటాన్ని నవ్వింకా అంగీకరించలే దన్న
మాట.”

మరికొంత తగ్గనభర్తవలసిదప అది అన్యాయాన్ని
తమే నని అంగీకరిస్తూ దానికి ఫలితాన్ని ఆతడు
తన జీవితంలో అనభవించితీరతాడనీ, దీన్ని
కాలం బుజువుచేస్తుందనీ ముగింపుకురాక
తప్పిందికాదు.

ఇది జరిగిన కొన్ని సంవత్సరాలకు ఒకనాడు
సారాయణరావుతో మల్లా వాన్యధం తలపిం
చింది. అంటే ఆమధ్య అన్ని సంవత్సరాలూ
ఏమీ లేవని కాదు. సాధారణంగా ఒకనారి
యెడలయంపైనన్నా యద్దర వ్యవలమధ్య అభి
ప్రాయభేదం ఏర్పడితే— తీవ్రమైన వాదోప
వాదాలు జరగవం తలపిస్తే—ఆ వ్యవధి ఆ
విషయమై మల్లా ఏ కాభిప్రాయంకు వచ్చేవరకూ
మధ్య వచ్చే ప్రతిచర్చలోనూ విరుద్ధతతో అస
లంబిస్తూవుంటారు. నిజానికి అంతరంగికంగా
యిద్దరి అభిప్రాయాలూ ఒకటే అయినా ముఖా

ముఖిరిమాత్రం వారు ఏకీభవించరు. పోతే మధ్య
వచ్చినవన్నీ అప్రస్తుతాలనీ నాటి చర్చ ప్రస్తుత
మనీ ఇంకాకటి.

ఆ మాడువాలుకేళ్ళలోనూ రాజకీయంగానూ
సామాజికంగానూ అనేకమైన మార్పులు
వచ్చాయి. రెండవ ప్రపంచకలగ్రామంతో
బంతిదేశానికి కూడా ఒకపాత్ర బలవంతంగా
నెత్తిన రుద్దబడింది. నాయకులంతా జైల్లో
బంధింపబడ్డారు. ఆ స్థువిప్లవం చెలరేగటం
చల్లారటం కూడా జరిగిపోయింది. ప్రజానీకంతో
ప్రభుత్వంపైనా ప్రభుత్వోద్యోగులపైనా గల
అసహ్యం ప్రబలమయ్యింది. పైనికలకై నేకర
ణంకారణంగానూ వ్యక్తుల క్వలాభావేక్ష
కారణంగానూ దేశంలో మందల ఆ హాత
వస్తువు కరవు ఏర్పడింది. తెంగాలో
మోమం మద్రాసురాజధానిలో రేమనింగూ చరి
త్రలో ముగిసిన అధ్యాయాల య్యాయి.
కాంగ్రెస్ నాయకులు జైల్లనుండి బైటపడటం
తరువాతి ఘట్టం.

ఆ రోజుల్లోనే ఒకరోజున సారాయణరావు
మాయంటికి వచ్చాడు. పిల్లకు పదిరోజులై
ఒంట్లో బాగులేకపోవటంచేత డాక్టరుకోసరం
మందలకోసరం తిరగటంలో నేనూ సారాయణ
రావు కలిసి పదిహేనురోజు లయ్యింది. అందు
చేత తన మామవచ్చాడు. కాస్తసేపు ఆమాటా
యిమాటా అయ్యి కనే నడిగాను.

“డాక్టరు గా కోస్ పలుమంటున్నాడు.
నువ్వేమైనా సంపాదించగలవోయ్?”

మాట యింకా పూర్తయిందో లేదో సారా
యణరా వారంభించాడు. “గాకోస్ నా? గాకోస్
స్టూకోజ్ యింజిక్షన్లు సంపాదించలేక వెంక
ట్రాపు తన జత్తరంనర కొడుకునూ దక్కించుకో
లేకపోయాడు.

మన దేశంలో ఉండే అవసరమైన ప్రతి
వస్తువు - గాకోస్, స్టూకోజ్, ఓవల్లెక్,
హార్నిక్స్, పంచదార, కూడా గుడ్డా
సమస్తం నాయమైపోయాయి.

నీ జేబులో బిల్లుందా? నీ చేతులో ఆధికార
ముందా? ఉంటే ఆరుదు: నువు ‘ఒక ఆసీసర
కోసరం’ లేకపోతే ‘ఒక ప్రండుకోసరం’
రిజగ్గచేసింది ఒక్కటిమాత్రం దొరుకుతుంది.
లే: పోతే కల్లాళ్ళకొందటే స్టాక్ ఎగ్ బాన్స్
అయిపోతుంది.

ఆవేరేపాయిత్రం వెంకట్రావు వచ్చి
యిలానే స్టూకోజ్ యింజక్షన్లు కావాలన్నాడు.
వాడూ నేనూ ప్రతిపేడిలో నావుకు ఒల్లి బ్రతుము
లాదాం. “ఈ! వారంరోజులక్రిందటే అయి
పోయాయని ఒకడూ, నెల్లాళ్ళకొందటే అయి
పోయాయని ఒకడూ, చెప్పకుంటూవచ్చారు.

మేము డాక్టరుగడ్డకు ఒల్లి ఆ జే మన రి
చేశాం. అయిన పదిహేనాల్లువేశాడు, మా
అప్రయోజకత్వానికి.

“ఈవారే ఉదయమే రేవెన్యూ డెప్యూటీ కమి
స్ట్రారుగారు ఒక (స్టూకోజ్) కేస్ ను తీసుక
వచ్చారు. డిబ్బుమోహం చూసుకుంటే పిల్లవాడు
దక్కటం కష్టం...”

మేం తుమాపణ చెప్పకొని ఆ మహాను
భావుడు ఏ నావునుండి సంపాదించినదీ తెలిస్తే
చెప్పమన్నాం.

ఆయన ఆరహస్యం చెప్పగానే ఒల్లి ఆ మాత్ర
వాడి కాళ్ళు పట్టుకున్నాం.

ఆయన అబ్బిచ్చే కాదు పామృన్నాడు.
పదిరోజులక్రిందటే అయిపోయిం దన్నాడు.
మేం పిల్లాడి ప్రాణంమీదకు ఉందని చెప్పిం.
ఆయన జేవుడిమీదా సత్యంమీదా మామీదా
ఒట్టువేసుకున్నాడు. చివరకు వెంకట్రావుకు ఒళ్ళు
మండి నిరాశచేసుకుంటూ రెచ్చిపోయాడు...”

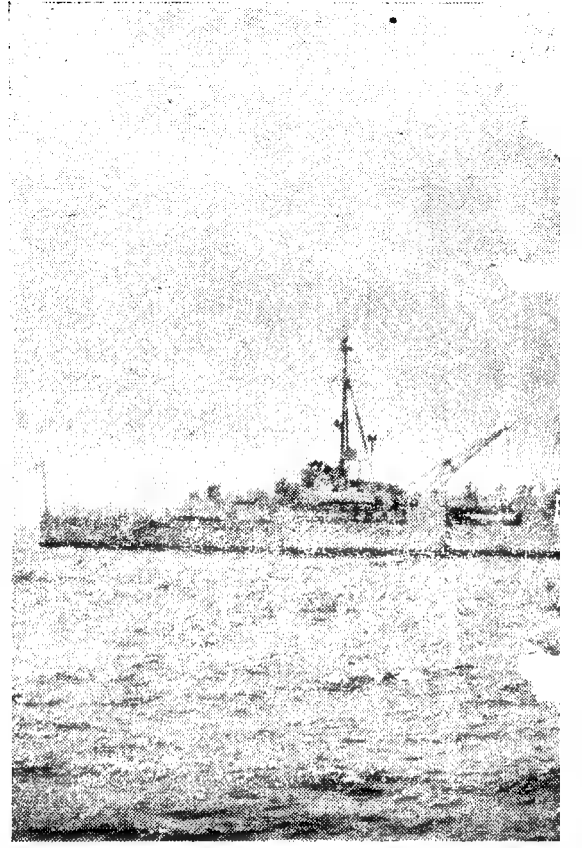
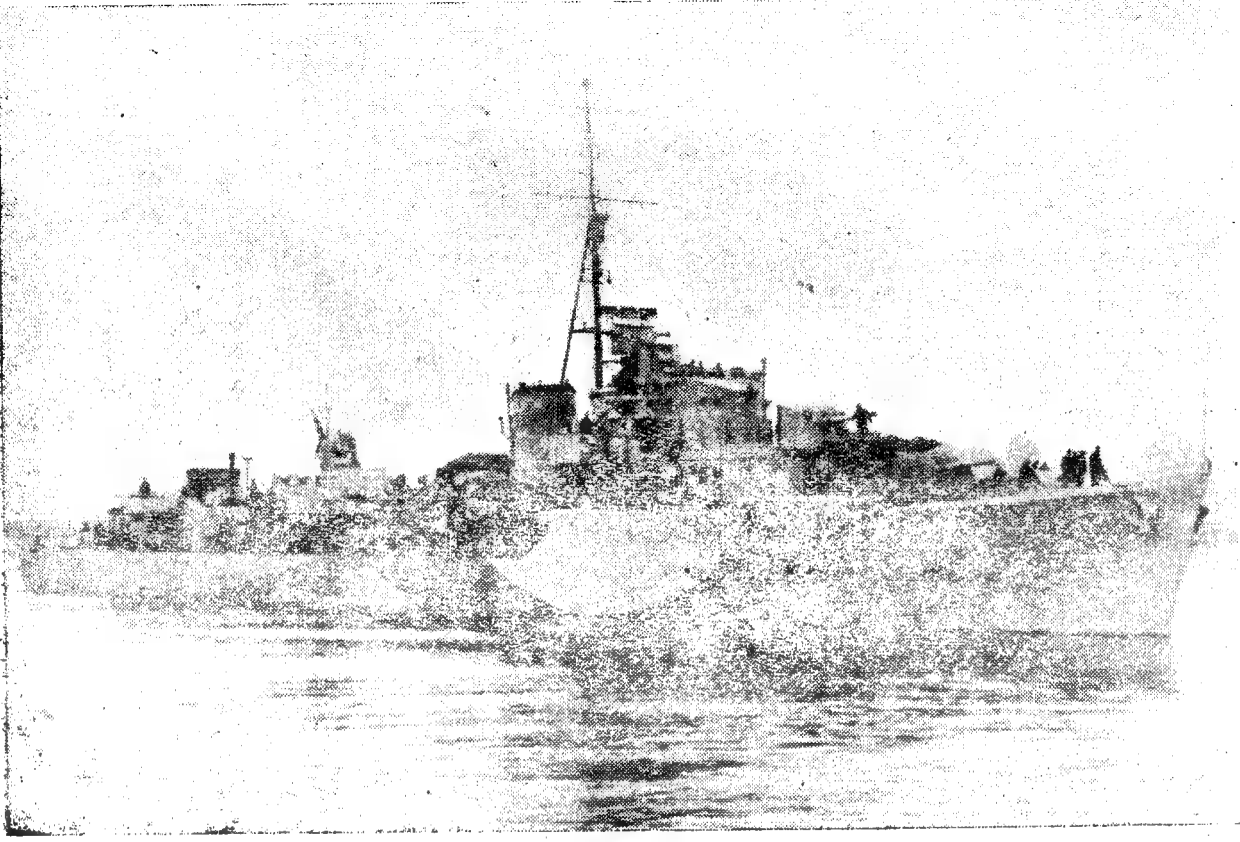
“అయితే ఉదయం జోగారావుగారికి ఏలా
యిచ్చారయ్యా!” అన్నాడు గట్టిగా. దానితో
వాడి మోహం క్షణకాలం తెల్లబడింది. తర్వాత
అతిచాకచక్యంతో ఆరంభించాడు.

“అబ్బే! ఏ జోగారావుగారికి? ఓ మా
రేవెన్యూ హాస్టియాగార్ గా? ఆనాకు నే నివ్వ
తనే! కామీ పోమా అని కూర్చుంటే
అప్పుడు యింకొకరి దగ్గరికి ఒల్లి—”

—అంటూ ఏరో కథ చెప్పవచ్చాడు.

ఎంత చెప్పినా చివరకు ముండిన యెల్ల
మాపాడు.

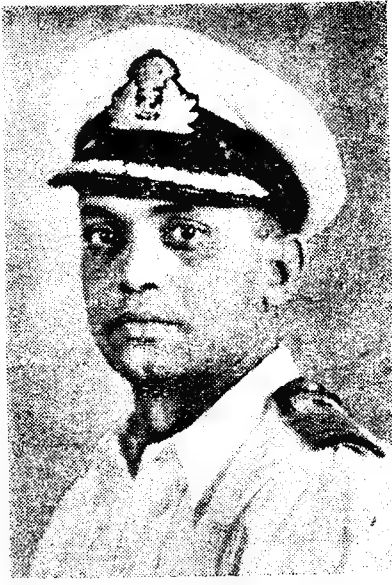
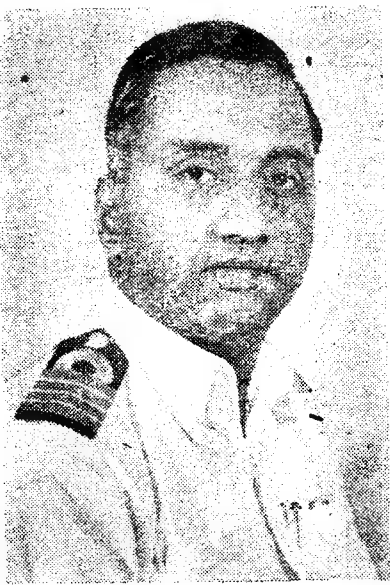
(20 వ పేజీ చూడుడు)

భారతదేశపు నౌకాశ్రయించిన "హెచ్. యం. ఐ. యస్. రాజపుటానా" ఇది 11 వ డెస్ట్రాయర్ కళంలాని నాయక నౌక

పతాకనాక

భారత జాతీయ

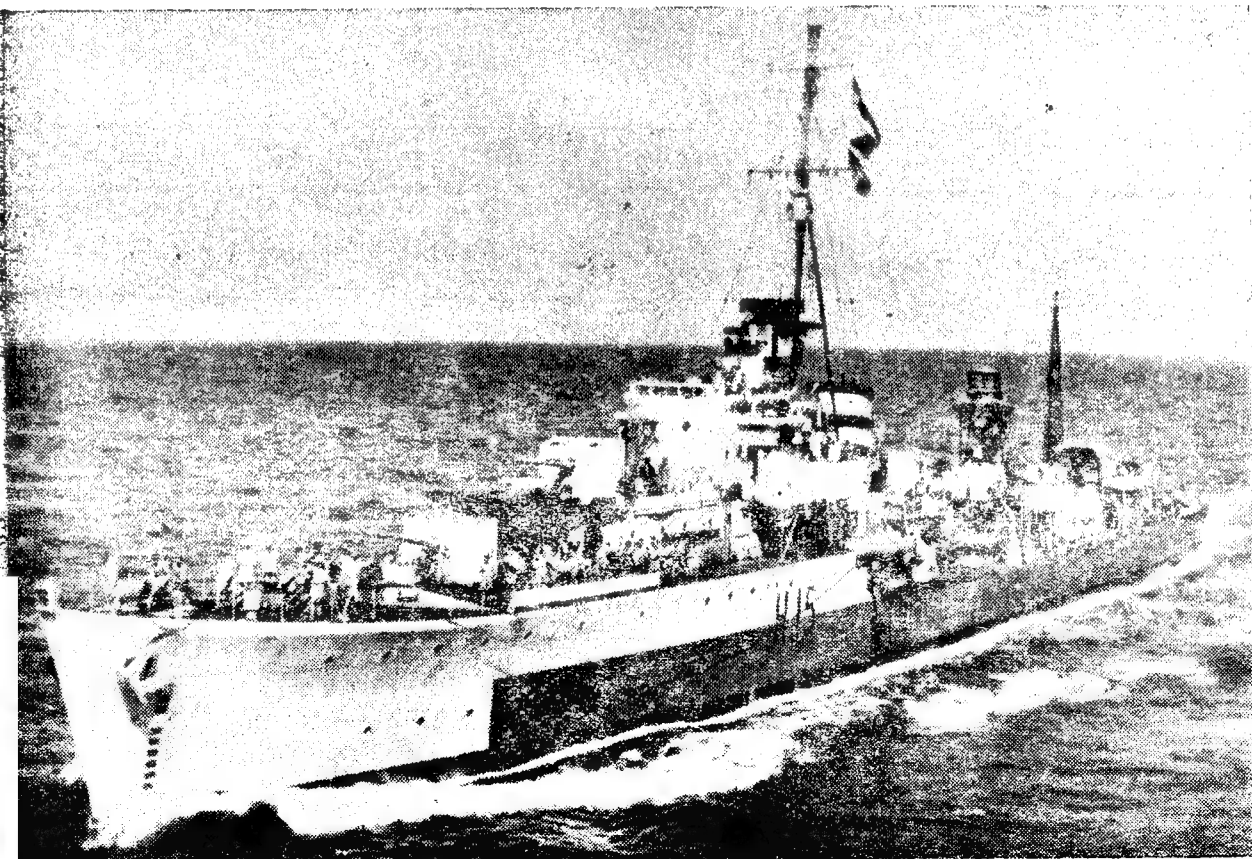

ఎన్నో శతాబ్దాలనాడు ఉంత
రించిన నౌకాశ్రయించిన పున
దుర్గరించుకొని న్యతంత్ర
భారతి డిసెంబరు 17 వ తేదీన
ప్రభుత్వ దళా భారతజాతీయ
నౌకాదిన మహోత్సవం
జరుపుకున్నది...

భారత నౌకాదళంలోని స్వయంశాఖ
ప్రెస్టర్ కాప్టెన్ కె. యల్. కె. రావు

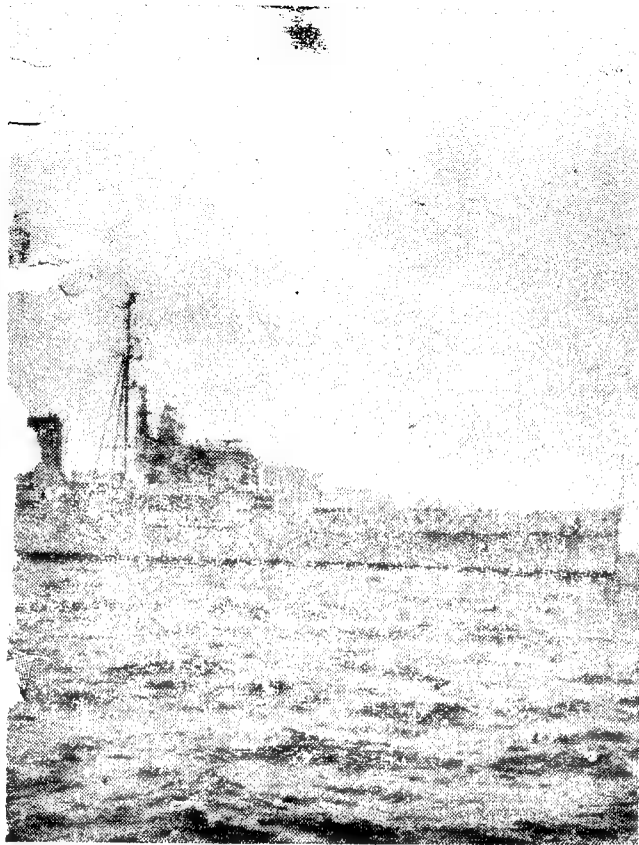
నౌకాసైనికుల ప్రధానాధికారి
కాప్టెన్ ఆర్. జి. కొటారి

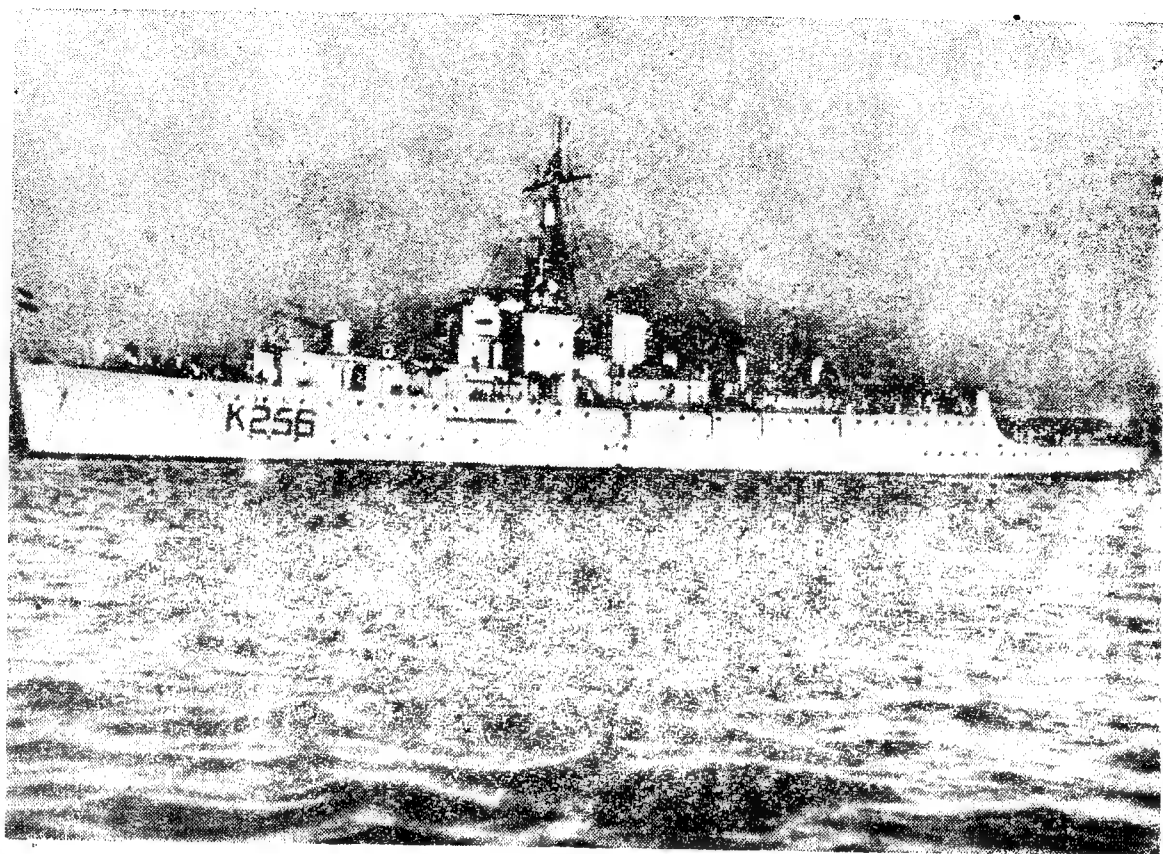
హెచ్. యం. ఐ. యస్. రాజా—11 వ డెస్ట్రాయర్ కళం

భారతనౌకా సర్వసేవాని వైస్ అడ్మిరల్

డిసెంబరు 17 వ తేదీ భారత చిత్రాలలో 2
జాతీయనౌకాబలమహోత్సవం జరుప చిత్రించబడిన
బడింది. ఈ ఉత్సవం ప్రత్యేకంగా మొగలాయ
ఆంధ్రదేశానికి ఆనందదాయకమైనది. ఆంధ్రుల నౌ
పూర్వచరిత్రలో భారత దేశనాగ మచిలీపట్నం
రికతను అన్యదేశాలలో - వ్యాపింప సువాళునద్రవ
చేసినది ఆంధ్రులు, చోళులు, వంగ సీలు, అద్దకా
దేశస్థులు, చరదేశస్థులు (మళయా తీసుకు పోయే
ఫీలు), గుజరాతీలు తమ తమ నౌకా పట్నంనౌకా
యానధురీణ తన నే. శ్రీవిజయని పొందింది. చి
సామ్రాజ్యం జావా బోర్నియో మధుర ఆరేవునుచే
గీవులనూ, సయాం మొదలైన ప్రాచ్య వనిలో తాళ
ఆసియా ప్రాంతాలనూ వ్యాపించినది తూర్పు ఇ.
కలింగతీరనౌకాబలంతోనే. ఆంధ్రు లకు అమరకీర్తి నాణ్ణించిపెట్టిన అజంతా కాలంలో

హెచ్. యం. వి. యస్. థిర్

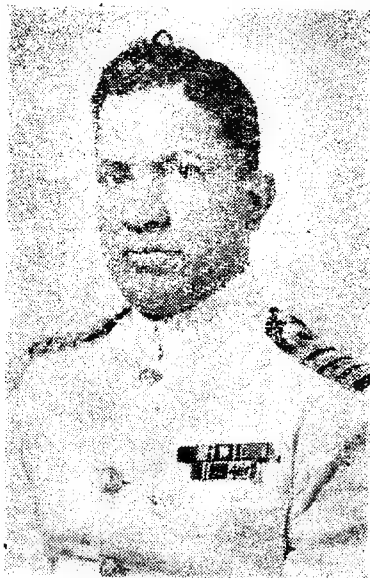

దళాలకు శిక్షణ నివ్వటానికి ఉపయోగించే శిక్షణాకాళి వాక్ "హెచ్. యం. వి. యస్. థిర్"

నౌకాదినమహోత్సవం

భారతసౌకాసంపద, భారతదేశపరిపాలన బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యప్రభుత్వాని కొప్పగించబడగానే తునముట్టించబడింది.

తిరిగి ప్రపంచ సంక్రామంలో బ్రిటిష్ వారు రాయల్ నేవీలో భారత శాఖను నిర్మించారు. రెండు ప్రపంచ యుద్ధాలలోనూ భారతసౌకాసభలు పక్షంలో ఏదేలానీ తీసిపోనివని పేరు తెచ్చుకున్నాయి. స్వాతంత్ర్యసిద్ధి అనంతరం భారతజాతీయసౌకాసభలకు పునాదిపెయ్యబడింది. కాని సైన్య దళంతో పోలిస్తే మన విమానసభలకు కాని సౌకాసభలకాని అతి స్వల్పం. దేశవిభజన అనంతరం నాలుగు సౌకాసభవాహికలు 12 మైల్ స్వీపర్లు మిగిలాయి. ఇది క్రమంగా వృద్ధిచివుతోంది. ఒక క్రూయిజర్, మూడు యుద్ధసౌకాలు బ్రిటన్ వద్దనుంచి కొన్నారు. మన సౌకాదళానికి ఇతి బ్రిటిష్ ఆఫీసరు పో. కాని త్వరలోనే మన సౌకాసభల స్వయం సమృద్ధం కాగలదు.

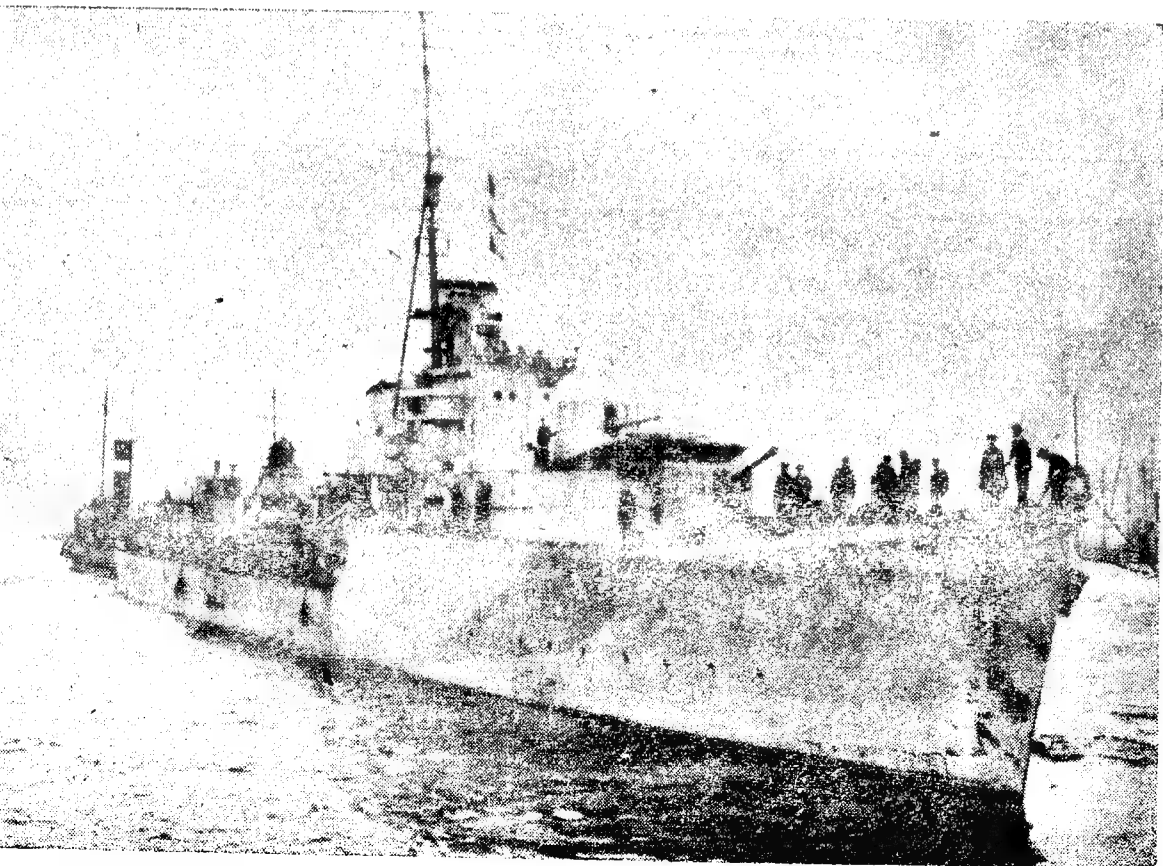
11 డెప్టీయర్ దళం సౌకాసేనాని కాప్టెన్ ఎ. చక్రవర్తి

కాప్టెన్ బి. యన్. సోమన్ 12 వ ఫ్రీగేట్ దళం

జ్ఞాతము. ఇ. పోర్టు గుహనిండా నౌకలేలు. పరిపాలనాకాలంలో అతిదూరదేశాలకు సున్నితవస్త్రాలు, వ్యలు, నీలిమంచు, తివా మొదలై నవానిని ఆకాలంలో మచిలీ యం ప్రపంచభృతి రికి యూరోపియన్లు మొట్టమొదట భారతా విక్సించు కున్నారు. ప్లాకంపెసీ పరిపాలనా ప్రాణంలో ఉన్న

విశాఖపట్నం, కొచ్చిన్ రేవులు మన సౌకాదళాలకు ముఖ్య కేంద్రాలు కానున్నాయి. విశాఖపట్నంలో సింధి మావారి సౌకానిర్మాణశ్రయం ఉంది. దీన్ని నేడో రేపో భారత ప్రభుత్వం వశంచేసుకోక తప్పదు. ఇది కాక విశాఖపట్నంలో సౌకాదళ శిక్షణాలయం ఒకటుంది. అందువల్ల భారతదేశరక్షణలో విశాఖపట్నం అత్యంతప్రధానకేంద్రం కాగలదు. భారతసౌకాసభలభివృద్ధిలో ఆంధ్రదేశం ఎంతైనా తోడ్పడవచ్చును. ఈ అనకాశాన్ని పురస్కరించు కుని సౌకాదళంలో పూర్వభృతిని పునరుద్ధరించవలసిన బాధ్యత మన యువజనులపైనఉంది.

11 వ డెప్టీయర్ దళంలోని నౌక హెచ్. యం. వి. యస్. రంజిత్

హనుమంతుడి కొకసారి తీర్థయాత్రలు చేయాలని బుద్ధి పుట్టింది. సరే ఎందుకు పుట్టిందో యీ బుద్ధి కానిదా మనుకుని “ప్రయాగ, కాశీ, అయోధ్య మొదలైన పుణ్యప్రదేశాలన్నీ తిరుగుతున్నాడు. ఇలా తిరుగుతుండగానే “కోతి మతి చంపబడేది” కదూ! అందు మూలాన “ఏళ్ళ! ఈ రాముణ్ణి, చూసే దేంటిలే” ఏకంగా వైకుంఠాని కెళ్లి ఆ శ్రీమహావిష్ణువుని చూచి తరించుదామనుకున్నాడు. సరే యిక ఒక్క క్షణ మైనా వుంటే లాభంలే దనుకున్నాడు. ఊరి వెళ్లిపోదామనుకున్నాడు. ఉషారు కొద్ది తనతోక ఒక్కసారి గిరున తిప్పేశాడు. తిప్పడంలో హుమారుగ మహా తిప్పేశాడేమో! ఒక్కనున్న ధ్వజస్తంభానికి గట్టిగా తగిలి దా తోక. వెనక్కాల యేమిట్రా “మహావిష్ణుధర్మ నాని కెళ్లబోనే” నా తోక కూడా

అడ్డు వస్తోందో? అన్నట్లుగా ఒక్కసారి యెగిరి వెనక్కి తిరిగాడు. ఆ ధ్వజస్తంభం ప్రత్యక్షమయింది. వెధవస్తంభం ఇదా నా కడ్డువచ్చేది అని దానిమీద కోపంకొద్దీ ఒక్కసారి దానిమీదకి లంఘించాడు. నాలుగుకాళ్లుతోను ధ్వజస్తంభం పట్టుకొనేప్పటికి వైదాకా వెళ్లకుండా పూరుకోలే దవి. తీరా వైకెళ్లాక హనుమంతుడికి గంటలు దొరికినాయి. ఇనేమిట్రా అనుకున్నాడు. గణ గణ మోగాయి. హనుమంతుడి కేదో కొత్తమోతనిపించింది. కుణు కుణు మంటూ మోగుతున్న గంటలు చూస్తే ముచ్చటేసింది. కోపం పోయి సంతోషం వచ్చింది. శిఖరాని కెళ్లి తీరుబడిగా మోగిద్దామనుకుని వైకెక్కుతున్నాడు. హనుమంతుణ్ణి పొడవడాన్ని ఉద్యమించినట్టు కనపడింది. ఆ! అని వెనక్కి జంకాడు హనుమంతుడు. స్తంభంచేర గద్ద కనపడింది. ఆరి దీని తస్సగోయ్యా! అని పట్టుకుని నలిపేద్దామనుకుని చెయ్యెత్తాడు. గద్దదొరక్కుండా వుడాయస్తూ, వుడాయస్తూ హనుమంతుడి నెత్తిమీద తగ్గి మరీ వుడాయించింది. ఆరి దీని బాడ్డు బాక్కా! అని వైకెక్కి సావకాశంగా గంటలు గులకరిస్తున్నాడు. ఇంతలో ఒక పిలకాయన గుడ్డ ముసుగేసుకుని

బాలానందం

“హనుమంతుని యాత్ర”

శ్రీ వడ్లమూడి గోపాలకృష్ణయ్య

పల్లెం పట్టుకొస్తున్నట్లు కనపడింది హనుమంతుడికి. ఒక్క దూకు దూకాడు. బ్రాహ్మణిచేతిలో పల్లెం క్రింద పడిపోయింది. పాపం కాళ్లు చేతులు గడగడ పణికిపోతున్నాయి బ్రాహ్మణికి. కాళ్లు చేతుల్లోపాటు పిలక కూడ వూగుతోంది. హనుమంతు షోకసారి పైకి చూచాడు, కడుల్తున్న పిలకముడి కనపడింది. నేరేడిపండేమో అనుకున్నాడు. ఒక్కసారి కుప్పించి పిలక పట్టుకున్నాడు. ఆ బ్రాహ్మణు కుయ్యో మొర్రో అంటున్నాడు. హనుమంతుడి గోళ్లు వెంట్రుకల్లో చిక్కి యెంత పెనుగులాణ్ణా రాలేదు. ఆ బ్రాహ్మణిగుండుమీద ఒక మొట్టికాయ మొట్టి పిలకలో చిక్కుకున్న చెయ్యి లాగాడు. ఆ బ్రాహ్మణి అద్రుష్టవశాత్తు పిలకముడి పూడింది. ఒదిలిందిరా బాబు అని బయలుదేరాడు హనుమంతుడు. ఇంతలో చేతులు చాపుకునివున్న గరుడాశ్వారు ప్రత్యక్షమయ్యారు. ఆయిత్తడిబామ్మ ముక్కు చూసేప్పటికి యిందాక తన్నిన గద్ద గుర్తుకొచ్చింది. దానికిది నాన్నో-తాతో, అయ్యోడా అనుకున్నాడు. హుమారుగా దొరికావు. అని దగ్గర కెళ్లాడు. మీవాడు నన్నిందాక తన్నాడని ఫిర్యాదుచేశాడు. మాటాడలేదు. ఎన్నిసార్లడిగినా మాటాడలేదు. ఏం పీతం మీద నుంచుని మొదలై మాటాడవే! అన్నాడు. అయినా ఉలేదు అలేదు ముక్కు పట్టుకుని మూడుసార్లు పూసాడు. కదలేదు మొదలైదు మాటాడలేదు ముక్కు పట్టుకుని మూడుసార్లు పూసినా తనివీరిరలేదు హనుమంతుడికి. గట్టిగా ఒక్కటే గుడ్డు గుడ్డాడుగరుడాశ్వారి ముక్కుమీద. ఆ ముక్కు తోలుముక్క కాక పోవడంచేత హనుమంతుడి చేతికి బాగా దెబ్బతగిలింది. పల్లికిలిస్తూ మళ్ళీ బయలుదేరాడు. తలమీదయేదో కుట్టినట్టునిపించింది. గోక్కున్నాడు వైకుంఠం వెడదామనుకున్నమాట గుర్తుకొచ్చింది. అయ్యో! శ్రీమహావిష్ణువు కుపయోగించవలసిన యంతకాలం వ్యర్థం చేశానే అనుకున్నాడు. లెంపలువేసుకుని వైకుంఠానికి బయలుదేరాడు.

కొచ్చేశా మనుకున్నాడు. ఏడీ! ఎక్కడ? “అల వైకుంఠపురంబులో” అన్నాడే పోతన్న. ఇంకా కనపడడే! ఛీ! “రామాయణమంతా రంకు! భారతమంతా బాంకు” అని నా మిత్రులెంత చెప్పినా నమ్మకుండా ఎంతో భక్తితో “భాగవతం” అనవసరంగా చదివాను. వాళ్లు చెప్పిన మాట నిజమే! ఆ పద్యం జ్ఞాపకమొచ్చి నోట్లో కొస్తుండేమో నమలి మింగేద్దాము వెధవ పద్యం” అనుకున్నాడు హనుమంతుడు. నమలి మింగుదా మనే పుద్దేశంతోనే పద్యం మహాకోపంగా చదువుతున్నాడు. “అల వైకుంఠపురంబులో నగరిలో” అని చదివాడు. గొంతులో పచ్చివెలక్కాయ అడ్డుపడ్డట్టుంది. అయ్యయ్యో! పోతనగారు “నగరిలో” అని చెప్పితే నేనింకా నగరముఖం చూడకుండానే అనవసరంగా విష్ణువు లేడనీ గీడనీ తిట్టానే! పెద్దలు చెప్పిన మాట పూరికే పోతుందా? శ్రీరామ! రామ! అయ్యో శ్రీమహావిష్ణువులాంటి వాడిలాంటంటి వాడిదగ్గరకే వెడుతూ రామరామ అనడం ఏంటి? తప్పు శ్రీహరిహరి! అని లంపలు వాయించుకున్నాడు. ఇంకా ఆలస్య మెందు కనుకున్నాడు, బయలుదేరాడు. నగరవిద్ద కెళ్లాడు. సింహద్వారందగ్గర అటాకడు ఇటాకడు నుంచునున్నారు. మనం విష్ణుధర్మనానికిగదా! అన్న ధీమాతో తోక వెనక్కి వంకరగా తిప్పి చకచకా నడుస్తున్నాడు. ఇంతలో ద్వారపాలకుల నెత్తిమీది కిరీటాలు కనపడ్డాయి. ఆరి కాపలావెధవలూ! పిల్లక్కూడా కిరీటాలే! వీళ్ల కుండగాలేంది మన కెందుకుండగూడదు? అనుకున్నాడు. అటు ఇటు చూశాడు, ఏమీ కనపడలేదు. ఇంతలో గోడమీద బామ్మకి కిరీటమున్నట్టు కనపడింది. ఆరి వెధవ ఈపూళ్లో అందరికీ కిరీటాలే! వెధవా కిరీటం ఇలా వీరహనుమంతుని కియ్యి! అన్నాడు. మాటా లేదు మంతి లేదు. దగ్గరకెళ్లి గడమాయించాడు. కదలలేదు. ఆ నెత్తిమీద కిరీటం పట్టుకొని లాగాడు, రాలేదు. పోనీ దీంతో ఎందుకనుకున్నాడు. తోకే వంకరగా తిప్పి నెత్తిమీద నుంచునేలాగ పెట్టాడు. బయలుదేరాడు. “హనుమంతుడు వెడలే హంగమాలతో” అంటూ గడపదగ్గర కెళ్లాడు. వెళ్లగానే వాల్లిద్దర నోట్లోంచి ఒక్కసారిగా “వాటికో యువర్ నేమ్” అన్నా శబ్దం వచ్చింది. ఇద్దరూ అడిగితే చెప్పన ఒక్కల్లడగం

డన్నాడు. వాటికో యువర్ నేమ్ అని యింకొంచెం ఫవర్ ఫుల్ గా వచ్చింది మాట. ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడ్డాడు హనుమంతుడు. “హమారానామ్ వీర హనుమంత్ హై” అని మహా ధీమాతో గుండెమీద చెయ్యేసుకుని వెళ్లాడు దగ్గరికి. “వీర హనుమంతుడట వెధవ! కోతి వెధవ” అన్నమాటల్లో గుండుమీద రపీమని దెబ్బపడింది. కళ్లు మిటకరించాడు హనుమంతుడు. గుటకలు మింగి వెనక్కి మళ్లిం చాడు ఘటాన్ని. ఆలోచన మొదలెట్టాడు. వీళ్లు కునికిపట్లుపడతారేమో మెల్లిగా లోలికి చిత్తగిద్దామనుకున్నాడు. ఇంతలో వీళ్లు “నిద్రపోరు. అనిమిషులు” అన్న మాట గుర్తుకొచ్చింది ఛీ! అనుకున్నాడు. ప్రాణం విసిగింది. మామిడిపండ్లో యేదో లంచం ఇస్తే వెళ్ళినిస్తారేమో అనుకున్నాడు. మూడు మామిడిపళ్లు సంపాదించాడు. రెండు షోకచేత్తో పట్టుకుని మరోటి తాను చీకుతున్నాడు. హనుమంతుడు తినటం వాళ్లు చూశారు. ఇలా నగ్గరికి రమ్మన్నట్టునిపించింది హనుమంతుడికి. మహాగం!! 80 మైళ్ల స్తీడుతో వెళ్లాడు. ఇద్దరికి చెరోపండు చేతిలో పెట్టాడు. ఏదో కొత్తపండు కుని వాల్లిద్దరు చీకడానికిబదులు కొరకడం మొదలెట్టారు. రెండుచేతులనిండా రసం కారుతోంది. ఇద్దరూ మోచేతులు దగ్గరనించి నాకుతున్నారు లొట్టలేసుకుంటూ. ఇదే సమయం అనుకున్నాడు హనుమంతుడు. మెల్లిగా లోలికి చిత్తగించాడు. హమ్మయ్య “నగరి”లో కొచ్చాం. ఏడీ! విష్ణువు కనపడడే! అనుకున్నాడు. మళ్ళీ గుండెల్లో రాయి పడింది హనుమంతుడికి. పెద్దల మాట పూరికే పోదనుకుని మళ్ళీ పద్యం చదివాడు. “అల వైకుంఠపురంబులో, నగరిలో, నామూలసాధంబుదాపల” వెళ్లి పోతోంది పద్యం. అకే సాధం అని అంటాడే! ఇన్ని సాధా లుండగా! ఎందులో వుంటాడో విష్ణువు అని ఆలోచిస్తూ కూచున్నాడు. వైకుంఠపురం. ఏ వైకుంఠపురం! “అల” వైకుంఠపురం! అబ్బ! “నగరి” చాలా దూరం వచ్చామే. మనం ఇక “మందారవనాంతరం” వెతుక్కుంటే! ఉ! ఏంటి వెతుక్కుంటే “ఋగ్వేదకరమావినోది” విష్ణుధర్మనం అవుతుం దన్నమాట అనుకున్నాడు. వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడు. చాలామంది తిరుగుతున్నట్టు కనిపించింది. ఎవ్వరికీ కనపడకుండా వెళ్లా అనుకున్నాడు. చిన్న రూపం ధరించాడు. వెళ్లిపోతున్నాడు. పరసాగ్గా ఎన్నో గుమ్మాలు కనపడినాయి. ఇది కాదు మార్గం అనుకున్నాడు. ఒక్కనున్న వనంలోకి ప్రవేశించాడు. చక్కటి పువ్వులు పళ్లు కనపడ్డాయి. అన్నీ కోసి తిన్నాన్ని తింటున్నాడు. ఇంతలో ఎవడో వాగుని నీళ్లు పోస్తున్నట్లు కనిపించింది. కాయ వెట్టి ధపీలు మని కొట్టాడు నడుమీద. వాడు

రాజాగారికి పుత్రోదయం అయింది. ఆ శుభవార్త గాలికంటే వేగంగా పరగణాంతా వ్యాపించింది. దివాణంలో ఫిరంగులు పేలినవి, మంగళవాద్యాలు చెలరేగినవి, సంతోషంతో జోరుల నోళ్లు మోగినవి, వార్తాపత్రికలన్నీ ఘోషించినవి.

రాజాగారికి పుత్రోదయం అయిన సేతుకే ఊరివెలుపల పూరిగుడికెలో పేరమ్మగూడా మంగళశువును కన్నది. ఫిరంగులూ మంగళవాద్యాలు ఏమీ మోగలేదుగానీ ప్రక్కయింటి లోని ముసలియెద్దు నిలబడి టవ్ టవ్ మని చితవలు వేసింది. మర్రి చెట్టుమీది గుడ్లగూబమాత్రం గానం చేసింది. ఆమె

కట్టెట్టచేశాడు. హనుమంతుణ్ణి గుప్పిటితో పట్టుకున్నాడు. పిచ్చికిని పిసికనట్టు పిసికేస్తాడేమో నని భయపడ్డాడు హనుమంతుడు. పెద్దరూపండాల్పాడు. వాడికి భయమేసింది. నలుగురీ కేకవేశాడు. పట్టుకున్నాడు. విష్ణుమూర్తిదగ్గరికి తీసికెడడా మంట తీసికెడడా మన్నాడు. ఈవిధంగాఅయినా ఆయన దర్శనం అవుతుందనుకుని వెడదాంపడం డన్నాడు. తీసికెడుతున్నాడు. ఇంతలో ఒకగడపదగ్గర అచ్చం విష్ణుమూర్తిలాగు “శంఖ చక్రాల”తో నుంచున్నాడొకడు. విష్ణుమూర్తినుకుని గబగబదణ్ణంపెట్టాడు హనుమంతుడు. వెనక్కాలనుంచి నడవోయి యికా యిక్కడక్కడ? అని ఒక్క తన్ను తన్నాడు ఎవ్వడో హనుమంతుణ్ణి. హనుమంతుడి హృదయం తరక్కుపోయింది. సరే కాని మృనుకున్నాడు. ఇంతలో పెద్దసభ వచ్చింది. అందులో హనుమంతుణ్ణి వదిలి అందరూ ఒక్కకు తప్పుకున్నారు. శ్రీమహావిష్ణుదర్శనం హనుమంతుడికి కలిగింది. సంతోషంతో గబగబ దగ్గర కెల్లాడు. పొడుగ్గా “గడ” కనపడింది. అది పట్టుకుని గిర్రని నాల్గు సార్లు తిరిగాడు. పైకి చూచాడు. విష్ణు పుటాణ్ణించి తామర పువ్వుకట్టి, అందులో నాలుగు తలకాయలుగల మనిషి కనపడ్డాడు. ఇదేమిటిరో అనుకున్నాడు. ఆ తామరపూజ బాణ్ణుదగ్గర పట్టుకుని రెండుసార్లు పూసాడు. కనల్లేదు. అందరూ ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నారు. తామర పూడు పట్టుకుని పైకెక్కాడు. కూచుని బ్రహ్మతలలో పేలు చూస్తున్నాడు. భయపడ్డాడు బ్రహ్మ ఇదేమిటా అనుకుని. అటు ఇటు కదిలాడు భయంకొద్దీ బ్రహ్మ. ఒక్క మొట్టికాయ మొట్టాడు హనుమంతుడు. దాంతో బ్రహ్మనాల్గుతలకాయలమధ్య హనుమంతుడి చెయ్యి ఇరుక్కుపోయింది. ఎంత లాగినా రాలేదు. నాలుగు బాదాడు బ్రహ్మని. “నాన్నా నాన్నా” అని కేకమన్నాడు బ్రహ్మ! ఆ కేకలు విని విష్ణువు “ఆరి కోతివేధవా? భూలోకంలోకి పో” అని చేత్తో పట్టి విసిరేశాడు.

వ్యత్యాసాలు

శ్రీ అందే నారాయణస్వామి

కన్న సంగతి ఇరుగుపొరుగువాళ్లకు గూడా తెలియదు. ఇద్దరు శిశువులూ కాళ్లు చేతులు ఆడించడం, నవ్వుడం, ఏడవడం, ఇద్దరినీ ఒకటే ఆట ఒకటే పాట. ఇద్దరూ దేవుని సన్నిధానంలో ఒకటిగానే పెరిగారు. ఒకేవేళకు భూమి మీదికివచ్చారు. భూమిమీదికి రాగానే ఒకళ్లు బంగారు ఉద్యానంలో ఒకళ్లు కుక్కిమంచంలో ఒకళ్లుదివ్యభవనంలో. ఒకళ్లు పూరిగుడికెలో. వాళ్లు పొందుతూవున్న ఈ భేదం గూడా తెలుసుకో సంతటి కనికరంవలె ఇక ఈ ముడిపదాథాలు భవరక్తికన్యాయంగా ఆర్థికంగానేమి సాంస్కృతికంగానేమి వాళ్లివాళ్ల స్వస్వరూపాలు పొందుతవి.

ఇద్దరు శిశువులూ శుక్లవక్ష చంద్రులవలె దినదినాభివృద్ధి పొందుతున్నారు. ఇద్దరికీ నామకరణాలు జరిగినవి. ఒకరి పేరు వెంకట చంద్రమోహన కృష్ణప్రసాదు. ఒకరి పేరు వెంకట నరసు. పేరమ్మది పేదనంసారం కావడంవల్ల భార్యభర్తలు కూలీ నాటీ చేసుకుని జీవనూపుంటారు. వెంకటనరుసుకు ఎవోనోడు వచ్చింది. మాటలన్నీ బాగా వచ్చి చలాకీగా ఆడుకుంటున్నాడు. ఒకరోజు సాయంత్రం తల్లి పొయిలోకి చిదుగులు యేరుకోడానికి ఊరి వెలుపలకు పోగా వెంకటనరు తల్లి వెంటబడి వెళ్లాడు. అక్కడ మైదానంలో జమిందారుగారి అబ్బాయి నౌకర్లు వెంట పుండగా మూడు కాళ్ల పైకిలు తొక్కుతున్నాడు. అదృశ్యాన్ని వెంకటనరు చూశాడు. అంతవరకు తాను మూడుకాళ్లపైకిలు చూసివుండలేదు. కాస్తేపు వెనకాల చేతులుపెట్టుకుని అబ్బురంగా చూసి తల్లికి చెప్పకుండానే అక్కడకు లగ్నాడు. చెట్లకింద చిదుగులు యేరుకోవడంలో నిమగ్నమైవున్న తల్లి అది కనిపెట్టలేదు.

వెంకటనరును వెళ్లి పైకిలుగాపులో నిలబడ్డాడు. పైకిలుతొక్కుతున్న రాజాగారి అబ్బాయి వెంకటచంద్రమోహన కృష్ణప్రసాదు వెంకటనరును ఇద్దరూ ఒకళ్లని ఒకళ్లు చూచుకున్నారు. ఏదో ఉభయులకు జన్మజన్మాంతరములనుండి బాంధవ్యం వున్నట్లు ఇద్దరి ముఖాలు ఆ సందర్భంలో తొణికిసలాడిపోయినవి. కృష్ణప్రసాదు తక్షణం పైకిలుమీద నుంచి దిగి వెంకటనరునుదగ్గరకి వచ్చాడు. వెంకటనరుసుకు గోచి మొలత్రాడు రెండూ లేవు. జమిందారుగారి అబ్బాయికి వంటినిండా నగలు, విలువైన దుస్తులు. నౌకర్లు వారిస్తున్నావినకుండా కృష్ణప్రసాదు వెంకటనరును చెయ్యిపట్టుకుని ఆహ్వానించాడు. ఇద్దరు కుర్రవాళ్లు చెరికాకేపు పైకిలు ఎక్కుతూ ప్రాణమిత్రులవలె ఆ మైదా

నంలో సంతోషంతో కేరింతాలు కొడుతున్నారు.

అక్కడ పేరమ్మ చూసుకొనేసరికి కుర్రవాడు లేడు. ఎటు వెళ్లాడా అని ఆదుర్దాతో అటు చూచింది. కొంతదూరాన మైదానంలో మూడుకాళ్ల పైకిలు తొక్కుతూ తన కొడుకు కనిపించాడు. తన కళ్లను తాను నమ్మలేక దాపులోకి వెళ్లి చూచింది. నిజంగా తనకొడుకే ఆమాయించి పైకిలుతొక్కుతున్నాడు. దగ్గరగా జమిందారుగారి అబ్బాయి వున్నాడు. కొంచందూరంలో నౌకర్లు నిలబడివున్నారు. “వరేయ్” అని కేకవేసింది పేరమ్మ. ఆపిలుపు అతడు వినిపించుకోలేదు. “వరే అబ్బాయి” మల్లా కేకపెట్టింది పేరమ్మ. ఈదశా “పుండవే అమ్మా వత్తాను” అతనివద్దనుంచి జవాబు వచ్చింది. “ఈరవ్వ మీ అబ్బాయేనా బలేన్నే హితుడు దొరికాడు మా చిన్న బాబుగారికి. అన్నాడో నౌకరు. పేరమ్మకు ఆమాటలు గూడా విపవడలేదు. జమిందారుగారి అబ్బాయి తన కొడుకు ఒక్కరోజు పుట్టినందుకే ఆమెకు గర్వంగా వున్నది. ఎవరైనా కుర్రవాడికి ఎన్నో యేడని అడిగినప్పుడు ఆమె రాజాగారి అబ్బాయి, మా అబ్బాయి, వక్కగడి చులోనేగా పుట్టింది. అని సగర్వంగా చెప్పుకుంటుంది ఇప్పుడు ఇద్దరూ కలిసి ఆడుకోవడంచూసేసరికి ఆమె తనమయ త్వంలో మునిగిపోయింది.

చీకటిపడడానికి ఎంతో వ్యవధి లేదు. నౌకర్లు జమిందారుగారి అబ్బాయిని ఇంటికి పెట్టడాం రమ్మని ఎంత పిలిచినా ఆ కుర్రవాడు కదలటంలేదు. పేరమ్మ తన కొడుకును పిలిచినా వాడూ పలకటంలేదు. వెలుతురువున్నంతవరకూ వాళ్లిద్దరినీ ఇల్లకు మల్లించడానికి వాళ్లతరంకాలేదు.

చీకటిపడ్డతర్వాత తల్లివెంట ఇంటికి నడుస్తున్న వెంకటనరును తల్లితో

- “అమ్మా అటుమంటి బండి నాకు కొని పెట్టవు”? అని అడిగాడు.
- “మన కెట్లా వస్తయిరా” అన్నది.
- “యెందుకు రావు”
- “మనం బీదవాల్లం”
- “బీదవాల్లకి అటుమంటిబండిరాదు”
- “రాదు”
- “యెందుకు రాదు”?
- “మనదెగ్గర డబ్బు లేదు”
- “వాల్లకు బండి యెట్లా వచ్చింది నీయన్నీ అబద్దాలు”
- “వాల్లు మారాజులు వాల్లకి మనకే యక్కడరా”
- “యెందుకని?”
- “వాల్లదెగ్గర చాలా డబ్బుంది”
- “మనదెగ్గర యెందుకు లేదు?”

“అరవమాకురా సోదీ”

“మరి నాకు బండి కొనిపెట్టవు అమ్మా?”

“బండి లేదు గిండి లేదు నడువు”

“అయితే నాదెగ్గర కానీ గుంటపిసి మొలేస్తే చెట్టుమొలినీ చానా డబ్బులు కాస్తయి. అప్పుడు కొడుకుంటా బండి”

కాలచక్రం గిర్రున తిరిగింది. ఇద్దరు కుర్రవాళ్లు పెద్దవాళ్ళయ్యారు. పాతిక పట్ల వచ్చినవి. ఎవరియావృత్తులలో వాళ్లు నిమగ్న లయ్యారు. వెంకటనరుకుకాయకష్టంవల్ల ఎన్నో పంటలు పండుతున్నవి. వెంకటచంద్రమోహన కృష్ణప్రసాదుకు కవిత్వ పెరిగి ఎన్నో భూములు కొనివేయబడుతున్నవి. వెంకటనరునుచమటవల్ల ఎన్నో కట్టడాలు లేస్తున్నవి. జమిందారుగారికి బాకీల క్రింద ఎన్నో ఇల్లు స్వాధీనమవుతున్నవి. ఇట్లా కాలం వెళ్లిపోతున్నది

ఒకరోజున కృష్ణప్రసాదు గుర్రం యెక్కి రోడ్డునే మికారుబయలుదేరాడు. అదేసమయానికి వెంకటనరును ఆబాటనే పొలానికి వెళుతున్నాడు. ఇద్దరినీ ఒకే గ్రామం కావడంవల్ల అప్పుడప్పుడు ఇద్దరూ తారసిల్లుతూవుండడం కద్దు. కృష్ణప్రసాదు ఇతనికేసి చూడకుండానే వెళ్లిపోతూవుంటాడు. వెంకటనరుసుకు కృష్ణప్రసాదు కనిపించినప్పుడల్లా అతని కేదో కడుపు నిండినట్టుగా వుంటుంది. ఇద్దరూ ఒకరోజున పుట్టిన సంగతి, చిన్నతనంలో ఇద్దరు కలిసి ఆడుకున్న సంగతి. తన తల్లి అప్పుడప్పుడు అతనికి చెప్పతూ వుంటుంది. ఈబాడరాయణబాంధవ్యంవల్ల కనిపించినప్పుడల్లా వెంకటనరును కృష్ణప్రసాదునుపలకరించాలనిగూడా అనుకొంటాడుకానీ అతడు గొప్పవాడవటంవల్ల పలకరించడానికి సాహసించలేక పోతాడు.

ఆరోజున కృష్ణప్రసాదు గుర్రం యెక్కి ముందు వెళ్లిపోయాడు. వెనక వెంకటనరును వస్తున్నాడు. కృష్ణప్రసాదు స్వారిచెయ్యడంలో నెత్తిమీది టోపీ కింద పడిపోయింది. అతడు గుర్రాన్ని ఆపాలని చూశాడుగానీ అది ఆగకుండా వుడాయించింది. వెనక వస్తున్న వెంకటనరుసుకు నేలమీద పడివున్న టోపీ కనిపించింది. ముందు కృష్ణప్రసాదు-గుర్రం ఎక్కి వెళ్లి అతడు చూచివుండడంవల్ల ఆ టోపీ కృష్ణప్రసాదుదే నని గ్రహించి ఈ అవకాశాన్ని పురస్కరించుకుని అయినా అతనితో మాట్లాడవచ్చుననే తలంపుతో టోపీ పుచ్చుకుని బయలుదేరా

నారసింహలే హ్యమ

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము. విక్కాక. విస్తృత ఉత్పత్తమును హరించి నిండును కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

కు. డబ్బు. 3.4.0 పోషణ 10 అ.

పి. సి. ఏ. డి. కంపెనీ. పెరిడేవ్-వెల్లూరు తిల్లా

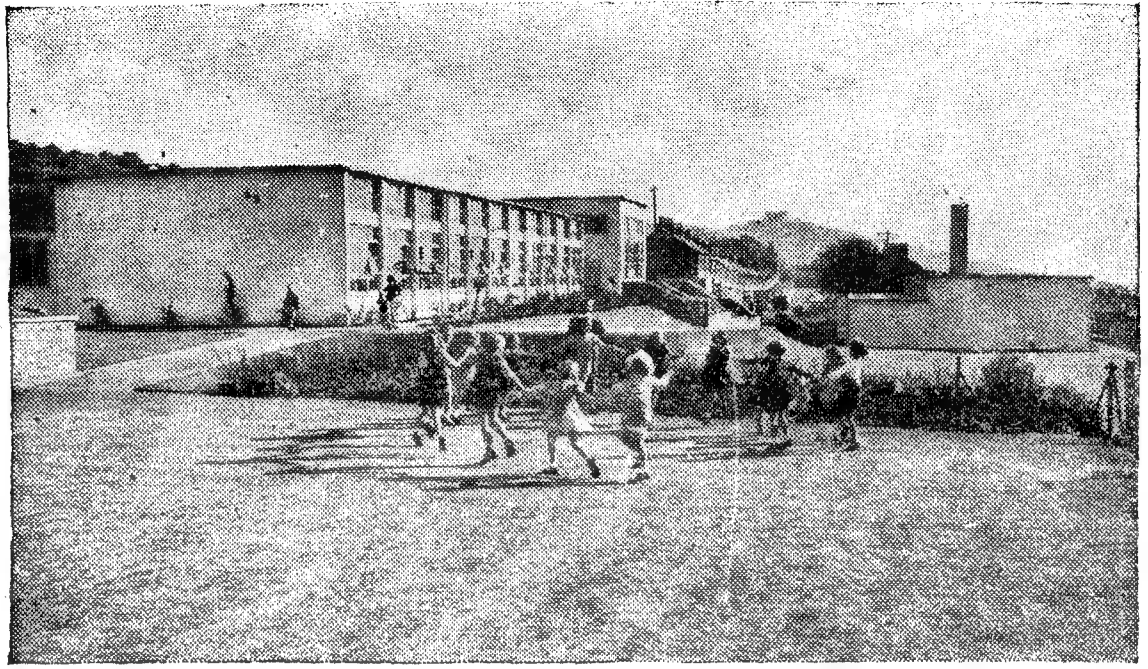
త్రాంచి: 7 పీసుమెడలికిది. మద్రాసు.

దు. ఎండకూ వానకూ బిగిసిన శరీరం. ఒక్క పడుగులో వెళ్లి కొంతదూరానా గుర్రాన్ని మళ్లించడానికి ప్రయత్నిస్తూవున్న కృష్ణప్రసాదుకు "బాబు గారూ యిదుగో టోపీ" అంటూ చేతిలో టోపీ అతని కిచ్చి ప్రతివచనంకోసం చెవులు రిక్కించుకుని నిబబ్బాడు. అతడునోరు మెదల్పలేదు. టోపీ నులిపి నెత్తిన పెట్టుకుని గుర్రాన్ని చూచుకున్నాడు.

ఇది జరిగిన రెండుమాసాలకు ఒక చిత్రమైన సంఘటన జరిగింది ఆ గ్రామాన్ని ఆనుకుని ఒక చిట్టడవి వున్నది. ఒకరోజు సాయంత్రం వెంకటనరసు వంటచెరకు తెచ్చుకోడానికి గొడ్డలి పుచ్చుకొని చిట్టడవికి బయలుదేరాడు. కృష్ణప్రసాదుగూడా అదేసమయానికి తుపాకి చేత్తో పుచ్చుకుని చిట్టడవికి పికారుకు బయలుదేరాడు.

వెంకటనరసు అడవిలో కట్టలుకొట్టుకుంటూవుండగా ఒక దృశ్యం అతని కళ్ల బడ్డది. అతనికి నాలుగైదుగజాలదూరంలో ఒక పొదమాటున చిగుళ్లను మేస్తున్న కుందేలును పట్టడానికి వెనక నుంచి ఓ కొండచిలువ మెల్లగా దాన్ని ఆమీపిస్తున్నది. అతడుచూడడం తుణం సలస్యమైతే కొండచిలువకు కుందేలు ఎరలయిపోయేదేగాని తుణం వెంకటనరసు వెళ్లి గొడ్డలితో కొండచిలువను చితుకొట్టాడు. మనిషిని చూడగానే కుందేలు చెంగుచెంగున గంతులు వేసుకుంటూ వెళ్లిపోతూవుంటే వెంకటనరసు తనమూలకంగా ఒక సాధుజంతువు రక్షింపజడ్డ దన్న సంతృప్తితో దానివంకనే చూస్తున్నాడు. కుందేలు ఎంతో దూరం గూడా వెళ్ళలేదు. ఇంతలో తుపాకిగుండు దూసుకుపోయి పాపం కుందేలు విలవిల తన్నుకుని నేల మీది కొరిగింది. వెంకటనరసు ఆనందిస్తున్న ఆకళ్లతోనే ఆ విషాద దృశ్యాన్ని కళ్లారా చూశాడు. అతని కళ్లలోని భుతిరిగినవి. ఇంతలో వడివడిగా చేతులో తుపాకితో కృష్ణప్రసాదు చచ్చి పడివున్న కుందేలువద్దకు వచ్చి నిలబడ్డాడు. తాను కాపాడిన ప్రాణాయె. వెంకటనరసుకు ఉద్రేకం వచ్చిందిగానీ ఏమి చేయగలడు? ఇందాక కుందేలును చంపడానికి చూస్తున్న జ్ఞానంలేని జంతువు కాబట్టి దానిమీదికి పోయాడు. ఇప్పుడేమి చేయగలడు? "నువ్వేనా దాన్ని చంపింది?" అన్నాడు ఆవేదనతో.

ఈ చిట్టడవి తనది, ఈ జంతువులు తనవి, తన భూభాగమిదా జీవించే ఓ అధముడు తననేనా ఇటువంటి ప్రశ్న వెయ్యడం? వాకిటిముందుకు బిచ్చానికి వచ్చినవాడు ఈ ఇల్లుమీన్వంతమేనా అని ప్రశ్నిస్తే ఇంటి యజమాని కలూ పుంటుంది! కృష్ణప్రసాదు క్రుద్ధుడై పోయాడు. వెంటనే కొంచెం దూరంలో చెట్టుకింద జంతుకళేబరాలకు కాపలా వున్న నేవకులను పిలిచి "ఫారెస్టులో

యుద్ధానంతరం, ఇంగ్లండులోని డోవర్ సీమనున్న కొండప్రాంతంలో నిర్మింపబడిన క్రొత్తపాఠశాలలు. ఆటపాటల ఆనందంలో మునిగివున్న బాలబాలికలు.

బాలానందం నాటిక :

అంతా దేవుని మహిమే

శ్రీమతి ఇల్లిందల సరస్వతీదేవి

(ఫత్రపతి శివాజీ మహారాజు దర్బారు. శివాజీమహారాజు సింహాసనాన్నిపై ఉంటాడు. తానాజీ, మోహంతు, పీలాజీ మొదలైన ఉద్యోగులతో కొలువుతీర్చిఉంటాడు.)

వందిమాగధులు— శ్రీ భవానీచరణప్రసాద మాసాదితరాజ్యధారేయ! మహారాష్ట్ర సామ్రాజ్యస్థాపనాచార్య! ఫత్రపతి శివాజీ మహారాజ! ఆవధాన.

శివాజీ : తానాజీ, మన ప్రజలకు డేమి మేనా? ప్రజలందరు సంతృప్తులయి ఉన్నారా? తానాజీ : మన ప్రజలందరూ డేమిమే, దేశము సుఖితుంగా ఉన్నది. ఏకారత లేదు ప్రభూ!

శివాజీ : శత్రునైనాన్ని తరమటానికి బిజా పురపుడిక్కున వెళ్లిన సైనికదళము తిరిగి వచ్చినదా?

తానాజీ : అప్పుడే కొంత నైస్యము వచ్చి నది ప్రభూ. మనము పంపిన నైస్యము అంత దూరాన ఉండగానే శత్రునైనాన్ని చెల్లించేదై బోయి మన రాజ్యపు సరిహద్దులు దాటిపోయి నవి. మన నైస్యములో కొంతమంది ఇంకా సరి హద్దులలో ఉన్నారని ప్రభూ.

శివాజీ : మన బొక్కసము - దాని సీలి ఎల్లా ఉన్నది? ఏమంటావు ఖజాన్చీ పీలాజీ?

పీలాజీ : ప్రభూ! మన బొక్కసము చెక్కు చెదరకుండా - ఒక కాసు తరుగు లేకుండా ఉన్నది. ఎన్ని పరివర్తనలయినా పోరాటము సలుపవచ్చును. ఎన్ని భవనములయినా-ఎన్ని కోటలయినా కట్టించవచ్చును.

శివాజీ : సంతోషము. మా అనుచరులయిన మీ అందరి సహకారంతో శత్రునైనాన్ని తరిమివేసి మహారాష్ట్రరాజ్యము నిర్మించగలిగినాము. నైనాన్ని వేలకువేలుగా అభివృద్ధి చేసుకోగలిగినాము. శత్రునైనాన్ని అసలీలగా తరిమివేయగలిగినాము! బొక్కసము అభివృద్ధి చేసుకోగలిగినాము. ఇప్పుటికి రాష్ట్రము నిష్కంబకమైనది. ఈ మార్గంలోనే మన రాజ్య

ఈ పొగరు బోతు కట్టెలు కొడుతున్నాడు. వీణ్ణి పెడరెక్కలు విరిచి కట్టి తాళాకు తీసుకువదం" డని ఆజ్ఞాపించాడు.

ములో దినదినాభివృద్ధి కలుగవలెనని కోరుతున్నాము.

(దోవారికుడు ప్రవేశించి)

జయము జయము ఫత్రపతి శివాజీ మహారాజా! సురవర్యులైన సమర్థరామదాసస్వామిల వారు వేంచేస్తున్నారు.

రామదాసు : జయజయ రఘువీర సమర్థ!

శివాజీ : సురువర్యులకు ఈ శిష్యపరమాణువు ప్రణామము లర్పించుకొంటున్నాడు. అర్హుని పాద్యాలను స్వీకరించి, తమకై ఎప్పుడూ సిద్ధ పరిచిఉండే ఈ పవిత్రాసనముపై ఆసీనులు గండు.

రామదాసు : జయజయ రఘువీర సమర్థ! రఘుపుంగవుని కృపచే నీకు ఆయురారోగ్యాభివృద్ధి కలుగుగాక! వత్సా, నీకు నీ ప్రజలకును డేమిమే కదా!

శివాజీ : భవానీ దేవి కృపాకటాక్షంవలన, తమ ఆశీర్వచనబలంవలన, మా కందరకు డేమిము స్వామి!

రామదాసు : భవానీకృప సరే గాని - నా ఆశీర్వచనబలం ఏమిటోయి నీకు?

శివాజీ : ఆచార్య! అడేమి మాట!

రామదాసు : స్వశక్తితో నైనాన్ని కూర్చు కొని శత్రువులను అణచివేసిన ధీరుడవు! అసంఖ్యాకముగా బెబ్బులులవలె మీద పడే శత్రు నైనాన్నిలను పారద్రోలి రాజగడదుర్గము నిర్మించు కొని రాజ్యమును స్థాపించుకొన్న ఫత్రపతివి! ప్రజానురంజకంగా రాజ్య మేలుతూ బొక్కసము నింపుకొంటున్న మేధావివి! మొదట ఒక్కనితో ప్రారంభమైనా అచిరకాలంలోనే చీమలవారువలె అసంఖ్యాకంగా పెరిగి అపజయ మెరుగని నైస్యముగల శక్తియంతుడవు! ధర్మము నాలుగుపాదాల నడుస్తున్న సుఖితుమైన రాజ్యము నీది. శివాజీ మహారాజా! ఎంత ప్రతిభాశాలివి ఫత్రపతి!

శివాజీ : సురుదేవా! అంతా మీ కరుణ వల్లనే, మీ మార్గదర్శకత్వవల్లనే.

రామదాసు : కాదు. ఎవరి మహిమ, కాదు. ఎవరి మార్గదర్శకత్వమూ కాదు. నీ స్వశక్తి. నాధీయుక్తి. నేను సామాన్యమగువును. ధర్మ బద్ధమైన విషయాలను నీకు బోధించుటకు కారణ భూతుడనుమాత్రమే. నాద్వారా కొన్ని ధర్మాలను ప్రజానుకూలంగా చేయవలెనని సంక

ల్పించిన బడులుపై రాగిని వేయ! ఎంతటి మహిమోపేతుడవోయి నీవు!

శివాజీ : సురుదేవా! నేను.....

రామదాసు : నీవా! నీవు గొప్ప మేధావివి. సకలచరాచరసృష్టి నీ చేతిలో యిమిడిపోయింది. శివాజీ మహారాజా! నేను వచ్చేటప్పుడు ద్వారముద్గర ఒక పెద్దబండను దాటి వచ్చాను. లోపలికి తేల్చింపు, నీ మహిమ చూపిస్తాను, నీ మహాత్మ్యము ప్రజలకు చాటుతాను.

శివాజీ : తానాజీ : సురుదేవుల ఆనతి అవధ రింపుము.

తానాజీ : చిత్రము ప్రభూ!

(పెద్దబండ తెచ్చి క్రింద పడవేసిన శబ్దము.)

రామదాసు : తానాజీ, ఈ బండను - ఈ పసులుద్గరకు పసులగొట్టించు.

(బండ పసులగొట్టిన చప్పుడు. తరువాత కప్పు బెకబెకమన్న చప్పుడు.)

రామదాసు : శివాజీ, ఈ రాత్రి లోపల చేరెడు నీళ్లతోసహా ఈ మందూకాన్ని ఎప్పుడు నిర్మూలించేకావు! ఎంతటి ప్రతిభాశాలివి! ఎంతటి యోచనాపరుడవు రాజా!

శివాజీ : సురుదేవా! నేను ఎరగని విషయం ఇది. ఇది ఎప్పుడు జరిగిఉంటుంది.

రామదాసు : ఫత్రపతి, నీ రాజ్యంలో ఏసీలి కాదిబ్రహ్మపర్యంతం నీదే సృష్టి. మరచినా వేమా. జ్ఞప్తికి తెచ్చుకో.

శివాజీ : (చైన్యంతో) సురుదేవా! నా నీర కృత్యాలన్నీ ఫలోన్ముఖమై, అదర్శనంతమై, నా రాజ్యసంస్థాపనమైనదన్న నా అన్యాయకార బీజాన్ని రూపుమాపటానికై నేడు విజయము చేసిన ప్రత్యక్షుడవము మీరు! ఈ ఘోరనిక గుణపాతము నేర్పిన ఆచార్యులు! కుమార్తాన బోయి కుంభిపాకాన పడిపోకుండా నన్ను కాపాడిన రక్షకులు. స్వామి! నా కథయ మివ్వండి.

రామదాసు : ఇప్పుడు తెలిసినదా ఎవరి కృత్యమో అది! మూర్ఖత్వమే వయి మహారాష్ట్రరాజ్యసంస్థాపనాచార్యుడవను నీ కృత్య మూ కాదు. నీకు నిరీధిర్యబోధకుడయిన నా చెయిదయనూ కాదది! రాత్రిలో చేరెడు నీళ్లతోసహా కప్పును సృష్టించినవాడూ, సృష్టి నితీలయకారణమూ, సర్వవ్యాపి, సర్వసమర్థుడూ అయిన పరమేశ్వరునిలీల యిది! దేవుని మహిమే! అవగాహనము అయినట్లైనా యిప్పుడు?

శివాజీ : సురుదేవా, ధవ్యడను. అనంతములైన దేవుని మహిమలు మనము కొనియాడగలము!

వందిమాగధులు : జయ జయ రఘువీరసమర్థ! జయరామదాసస్వామికి జయ! శివాజీమహారాజా నకు జయ జయ!

(హైదరాబాదు కడిమూ సౌజన్యంతో)

గవర్నెంట్
ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ
ఈశ్వరవర్యునిరాజమండ్రి

కమ్యూనిస్టువిధానం మారాలి

(10 వ-వేజీ తరువాయి)

వచ్చిన ఓట్లకూడా రాలేదు. ఎల్లాబోడు ఎన్ని కలలో ఓడిపోవటమే కాక, చాలావార్లు 'డిహి జిల్లా'కూడా రాలేదు. అంటే ఎన్నికయిన ఓట్లలో ఎనిమిదవంతుకూడా రాలేదన్నమాట. 'ముం కమ్యూనిస్టులందరికీ ఓటింగు హక్కు' నూత్రం ప్రకారం ఎన్నికలు జరగకపోవటం పెద్ద లోపం. అయినా ఫలితాలబట్టి పార్టీల బల బలము గ్రహించవచ్చు.

ఇక, పోలీ 'పార్లమెంటువిధానం' బూగ్గనా విధానం, విప్లవవిధానం కమ్యూనిస్టువిధానం అని అనుకుందాం. ఆ విధంగా చూసినా ప్రజల్లో అత్యధికసంఖ్యాకులు కమ్యూనిస్టుల విధానాలకు తలొగ్గలేదని పైన ఉదాహరించిన విషయాల బట్టి స్పష్టమౌతోంది.

కాబట్టి పార్లమెంటు ప్రతిఘటనలో గాని, తిరుగుబాటులో గాని కమ్యూనిస్టులకు ప్రజల సమ్మతి, మద్దతు లేవు.

శ్రమశీలుల అత్యధికసంఖ్యాకులు విప్లవ ఆనందానికి, విప్లవఆరంభానికి ఇష్టం గా, సిద్ధంగా లేనప్పటికీ, విప్లవం ఆరంభమై ప్రజలను ఏదోచేసి, జీవించే వైస్వాధికంగా ఏకమై, వారి పేదన మోచి, ప్రభుత్వలద్వారా వారికి లభించే పోలీసు, మిలిటరీ మద్దతు దృఢపడి, నిరాయుధులైన ప్రజలు, కిందిగర్లు మరింత నిర్వీర్యులవుతారు. ఇదే ఇష్టమే జరుగుతోంది.

లక్షలు, కోట్లగా ఉన్న శ్రమశీలులను సంఘాల్లో శిక్షితం చేసి, ఇప్పటి ఆర్థికవిధానం, ఆర్థికనిర్మాణం పూర్తిగా మారిపోవని ప్రజా నీకం యావత్తుకూ మోక్షం లేదని, తరతరాలుగా తమకు అలభ్యంగా వున్న జీవనసరకులు, మనో వికాసము, అభివృద్ధి ఇప్పటి సాంఘికజీవన విధానం మారనిదే సిద్ధించవని వారు గ్రహించి, విశ్వసించి, అందుకై తగిన సంఘటనకు పూను కుంటే ప్రజాచైతన్యాన్ని శిక్షితం చేసి, సిద్ధంచేయాలి. మాలీ చాలదని సమ్మతించేయటం పెరు. సంఘవిధానం మారిపోవాలని నిశ్చయించు కోటం వేరు. సమ్మెలు చేసేవారంతా ఈ నిశ్చయంతో చేస్తున్నారనకోటం భ్రాంతి. ఇప్పటి ఆర్థికనిర్మాణంలో (అల్పసంఖ్యాకులకుతప్ప) అధికసంఖ్యాకులకు జీవనధృతిగాని, వసతులు గాని, మనోవికాసంగాని కలిగే అవకాశాలు లభించగలవు అనేది భ్రాంతి, అపాధ్యం అని అధికసంఖ్యాకులు స్పష్టంగా గుర్తించి, గ్రహించేట్లు తోడ్పడాలి. 'బోస' 'మోచుకునీ' 'కరువుభత్యం' 'నిరుద్యోగభత్యం' 'స్వరసాదు మాలీ పెంచాలి' 'రైతులకు పంటలో భాగం అధికమవాలి' అనే నినాదాలకంటే ముఖ్యమై, వాటన్నిటికీ సరైన పరిష్కారం నూచించే మూలకూత్రం : 'ఇప్పటి ఆర్థిక నిర్మాణం మారాలి...' ప్రకృతిసంపదయావత్తు ప్రజది...

సర్వతోముఖమైన వికాసానికి అందరూ అవకాశం ముందాలి? ఈ నినాదం ద్వంద్వమాత్రం గానే కాక, సంపూర్ణంగా ప్రజలకు గ్రహ్యమై మనస్సులో నాటుకోబోయేట్లు చేయాలి. దీనికి గెరిల్లాయధం ప్రజాస్వామిక (అసంపూర్ణమైనా) పరిపాలనలో, వ్యవస్థలో మార్గాలు కావు. ప్రచారం, కార్యక్రమం ఎన్నికల ద్వారా అధికారం పొందే ప్రజల సంయుక్త నిర్ణయం... ఇది ముందవలంబించవలసిన విధానాలు. తెలంగాణాలో నల్గొండజిల్లాలో సుమారు 200 మందిని కమ్యూనిస్టులు ఈ సంవత్సరం హత్యచేసినట్లు ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. 200 మంది జమీందార్లు, ప్రజాపీడకులు చనిపోయినంతమాత్రాన, ఆ భూమి విధానం మారలేదు. మరదు. ఇది వట్టిదౌర్జన్య వాదం. ఆ జిల్లాలో 'బాల్కొనీ' 'చంపరాకొ' సత్యాగ్రహవిధానాలప్రకారం రైతుసత్యాగ్రహాలు జరిగి ఉంటే, జరుగుతున్న నిష్ఫల దౌర్జన్య దృశ్యమంకంటే మేలైన ఫలితాలు కలిగేవి. దౌర్జన్యవిధానాలవలంబించడం ఉంటే, మౌదరాబాదు రాజ్యాంగసభకు జరుగునున్న ఎన్నికల్లో కమ్యూనిస్టులకు ఓట్లు బాగా వచ్చేవి. కాని ఇలా

కమ్యూనిస్టులు ప్రవర్తించరు. వారి ఆలోచనా విధానం మారిలేనే, వారి కార్యక్రమవిధానాలు మారగలవు.

నిరంకుశుడై, అధికారయావత్తు తనదై ఉండే రాజుగాని, నియంతగాని పరిపాలించే దేశంలో ఆ అధికారపతనానికి అవలంబించవలసిన విధానాలు వేరు. ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమున్న దేశంలో అధికారం అల్పసంఖ్యాకులైన ప్రైవేటువరం కాకుండా, అధికసంఖ్యాకులైన శ్రమశీలులకు అధీనమయ్యేంతకై అవలంబించవలసిన విధానాలు వేరు. మొదటి వ్యవస్థలో సంపూర్ణంగా దౌర్జన్యంతోనే ప్రైవేటులు జీవించి అధికారం చెలాయించేది. సువ్యక్తమైన మార్పు కోసం ప్రయత్నించినా, ఆ దౌర్జన్యం నిన్ను ప్రతిఘటిస్తుంది. ఆ దౌర్జన్యాన్ని బలమైన ప్రైవేటువ్యవస్థతో అణగారేస్తే గాని, మార్పు సిద్ధించదు. అందుకుకూడా ఎంతో సంఘటన, సదన కాశాలు అవసరం. రెండవ వ్యవస్థలో ప్రజలకు అసంపూర్ణంగానైనా పరిపాలనాధికారంఉంది. ప్రజాస్వామికవిధానాల ద్వారా తమ అధికారాన్ని స్వతంత్రమౌతూ, కృత్రిమమౌతూ సదన కాశం ఉంది. అయితే కోసారి జరిగే ఎన్నికల లొక్కటే కాదు ప్రజల ఆయుధం. అది ఒక ఆయుధం. శాసనసభలకానల ప్రజలు చేయవలసినది, చేయగలిగినది ఎంతో ఉంది. వివిధమైన సంఘా లేర్పరచి, తమకు వ్యతిరేకంగా ప్రభుత్వం చేసే శాసనాలకు అసమ్మతి, ప్రతిఘటన ప్రకటించి, అధికసంఖ్యాకులైన తమ మాట నెట్టట్లుగా సంఘటన చేయవచ్చు. అసహాయ, సత్యాగ్రహోద్యమాలు ప్రజలందరు పాల్గొనగలిగే ఉద్యమాలు.

జరిగే సభలకు, సమావేశాలకు జనం విస్తారంగా హాజరవుతున్నారు. వారు తమ కంపగా నిల్చుంటారు అవకాశం భ్రాంతి. సమావేశాలు వేరు. సంఘటన వేరు. నిజం చెప్పాలంటే కాంగ్రెసు, సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు పార్టీలు ఎంత సతమతమవుతున్నప్పటికీ, దేశంలో ప్రజలకు సరిగా, ధృఢంగా సంఘటనచేయలేకపోయారని ఒప్పుకోవాలి.

ఆమోదించే తీర్మానాలను ఆచరణలో పెట్టి, కార్యక్రమం కొనసాగించగలిగిన సంఘటనా శక్తి ప్రజలకు, ముఖ్యంగా శ్రమశీలులకు పల్లెల్లోని వట్టిబాల్లోని ప్రవాహికానికి లేదు.

కాంగ్రెసుకు ఓట్లు, ప్రభుత్వంచేతలో ఉన్నా, మద్దతపొందేపట్లవిషయం చూస్తే, కాంగ్రెసుంతటిపార్టీకూడా తన శాసనం నిర్ణయంగా అమలుజరగటానికి తోడ్పడేట్లుగా ప్రజలను సంఘటనచేయలేకపోతున్నారనేది స్పష్టం. ఇలాగే ఇతర విషయాల్లోనూ.

తానుమలుజరిగే శాసనాలకు ప్రజల సమ్మతి మద్దతు లభించేట్లు చూసుకోవాలి ప్రభుత్వం. పోలీసులమీద ఆధారపడటం ప్రజాప్రభుత్వానికి బలమౌతూ కాదు. పోలీసులు ప్రభుత్వాన్ని ఎన్నుకోలేదు. ప్రజ లెన్నుకున్నారు. ప్రజల శాంతియుతపరిణామాన్ని దౌర్జన్యాయతగా ప్రతిఘటించేవారి అరాచకచర్యలను అణగారేయకుమారత్రే పోలీసుల సుపయోగించాలి. ఆ సందర్భంలోనూ ప్రజల శాంతియుతసహకారాన్ని ప్రభుత్వం సంఘటనపరుచుకుంటేనే నెగ్గతారు.

ఉదాహరణకు కమ్యూనిస్టులపై తీసుకుంటున్న చర్యలనుంచి, ప్రతి ఫిర్యాలో, జిల్లాలో, తాలూకాలో ప్రజలను సమావేశపరచి వారి సహాయాన్ని సంపాదించుకొనేట్లుగా ప్రభుత్వంగాని, కాంగ్రెసుపార్టీగాని పనిచేయలేదు.

ఇలాగే 'బ్లాకుమార్కెట్లు' వ్యాపారసుల విషయంలోనూ ప్రతి గ్రామంలోనూ ఈ వ్యాపారసులెవరో జనలకు తెలుసు. కాని సరైన సంఘనిర్మాణం లేకపోవటంతో, వారి దోపిడీకి అడ్డులేకుండా ఉంది. ఇదివరకటి 'బ్లాకుమార్కెట్లు' వారు ఆ డబ్బును వైట పెట్టలేకపోయినవని, వైగా కొన్ని సదుపా

యాలు కట్టిస్తూమరి కేంద్రప్రభుత్వం ప్రకటించటం నిజానికి ఇప్పటి బ్లాకుమార్కెట్లు వారికి బహుళ ఎంతో ఆశాజనకంగా ఉంటే, ప్రజల్లో సరైన సంఘటనే ఉంటే, ఈ (నిష్ఫల) ప్రభుత్వవిధానాన్ని ఖండించి, సరైనదండావిధానాన్ని నూచించగలిగేవారు. ఆ సంఘటన, సంఘటితసహకారం లేకపోవట్టి, ప్రభుత్వం అవినీతిపరులకు తలొగ్గిఉండవలసి వస్తోంది.

ప్రజల్లో ఈ సంఘటనాశక్తిని బలపరచి, వృద్ధిచేయటం ముందు అవసరం. ఇది లేనిదే ఎవరి కార్యక్రమమూ సఫలంకాదు.

17 కోట్ల యుక్తవయస్కులైన ఓట్లను సంఘటనచేయటం ముఖ్యంకాదు. త్వరగానూ కాదు. ఓరికబట్టి కార్యరంగంలో పనిచేయాలి.

ఇకనైనా, కమ్యూనిస్టులు తమ ఆలోచన, కార్యక్రమవిధానాలు సరైనవికావని గుర్తించి, ప్రజాస్వామికవ్యవస్థలో అధికారంచేపార్టీలు అవలంబించవలసిన విధానాలకు, నిరంకుశ వ్యవస్థలో అవలంబించవలసిన విధానాలకు నూలంబిలోనే భేదముందరి గ్రహించి, మతమరహితంగా నిక నూ ధౌ అభిప్రాయాలైలా కారణమో, అలాగే తమ రాజకీయమరహితకారానికి నూఢనమృతాలు, నూఢఅభిప్రాయాలు కారణమని పరిశీలించుకొని, 1917 విధానాలకే కట్టుబడివుండకూడదని, అన్ని రంగాల్లోనూ, పరిపాలనప్రతిఘటనావిధానాల్లోనూ కలుగుతున్న పరిణామాన్ని సమీక్ష చేసుకొని, తమపార్టీవిధానాన్ని మార్పుకోవాలి.

"పారబాటును స్పష్టంగా ఒప్పుకొని, అందుకుమూలమైన కారణములను దృఢపరచుకొని, ఆ పారబాటుకు దారితీసినపరిస్థితులను పరిశీలించుకొని, ఆతిష్టను దిద్దుకొనేందుకై తగిన విధానాలను కూలకడంగా చర్చించుకోటం, దృఢ సంకల్పం కలిగిన పార్టీయొక్క సులక్షణం; తనవిధులను నిర్వర్తించవలసిన మార్గముది. (తాను ప్రాతినిధ్యంవహించే) వర్గాన్ని తర్వాతి ప్రజానీకాన్ని బోధించే, శిక్షితం చేయవలసిన మార్గముది." - లెనిన్.

ఈముఖ్యమైన హెచ్చరికను కమ్యూనిస్టు పార్టీ గుర్తుతెచ్చుకోటం అవసరం.

"ఈవిధిని నిర్వర్తించకపోవట్టి, స్పష్టంగా కనబడే తమపారబాటును పరిశీలించుకొనుటలో తగినంత అత్యంతశ్రద్ధ, జాగరూకత, పరిశీలన చూపకపోవటంబట్టి జర్మనీలోని (మరియు హాలండులోని) 'నామితీవ్రవాచులు' తమది వర్తపు పార్టీకాదని, ఒక కూటమిమాత్రమే అని, ప్రజల పార్టీకాదని, బుద్ధివ్రక్షలో ఉండే యువరినులను అనుకరించే కొద్దిమంది కార్మికులయొక్క, బుద్ధిశీలులయొక్క కూటమి అని రుజువుచేసుకున్నారు." - లెనిన్. మన కమ్యూనిస్టులపట్ల కూడా ఇదే నిజం.

పైన పేర్కొన్న విషయాలబట్టి కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఇప్పటికీ పుస్తకాలలో తిరిగివున్న అయిన కొద్దిమంది మేధాసంతుల కూటమిమాత్రమే అని బోధపడుతోంది. విధానాల నెన్నుకొనుటలో కూడా లెనిన్ చెప్పిన హెచ్చరిక ఉదాహరిస్తున్నాను.

"ఒక్క పక్షంయొక్క లేదా పార్టీయొక్క అభిమతాలబట్టి, అభిప్రాయాలబట్టి, వారినర్తవైతన్యస్థాయిబట్టి, సంఘర్షణకై వారి కున్న సంసిద్ధతబట్టి మాత్రమే విధానాన్ని నిర్ణయించకూడదు."

ఆసియాలో కమ్యూనిస్టు ప్రభావం

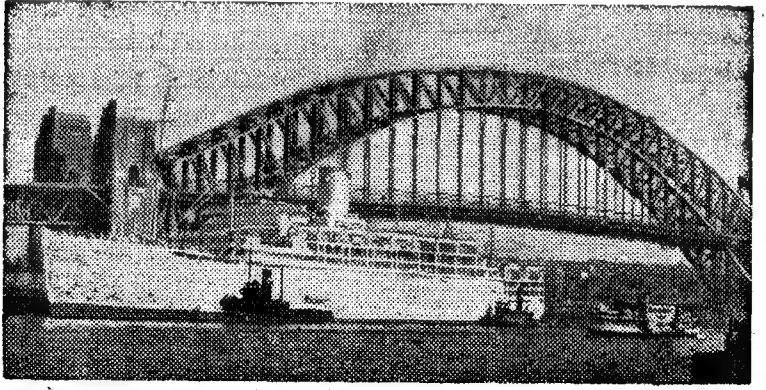
(8-వవేజీ తరువాయి)

ఉండవలసింది. కాని దానికి విరుద్ధంగా ఈ కమ్యూనిస్టువిజయాలు - నూడోప్రపంచ యుద్ధంలో తమకు మిట్టలు ఎరరు దొరకుతారా అన్న ప్రయత్నాన్నే పాశ్చాత్య ఆగ్రహాయకుల్లో తీవ్ర మొనర్పాయి.

జపాన్లో, ఆసియాలో ఆపయోగపడే వలసమాదిరాజ్యాన్ని, తయారచేసుకోటంలో - అమెరికా, భారీ వ్యాపారముతో చేయకలిపి, వ్యాపారం పెంపుదలకు, విస్తరణకు అవకాశాలను చూపించి వాళ్లను మురికిస్తోంది. మలయాలో బ్రిటిష్ వారు, మలయా రాచరికీకొలాలతోనే స్నేహం వృద్ధిచేసుకొంటున్నాను.

కాబట్టి నూత్నంగా చూసుకొంటే, ఆసియాలోని ప్రాథమికశీతవిషయాలనే, పాశ్చాత్యరాజ్యాలు పూర్తిగా ఆపారం చేసుకొన్నాయి. ఆసియావాసులు, రాజకీయస్వాతంత్ర్యము, ఆర్థికపురోభివృద్ధి కోరుతున్నారు. ఇక్కడ సోవియట్ ప్రాబుధ్యం అందుకొందంటే కారణం అక్కడక్కడ స్థానికకమ్యూనిస్టులంతా, ఆసియావాసులు కోరుకున్న ప్రాథమిక అవసరాలకు స్వాతంత్ర్యము, ఆర్థిక పురోభివృద్ధిలకు, అండగా నిలచి వారికి చేయూత నొసగుకూ, అంతకంతకూ ప్రజాదరణ పొందటంలో విజయు లభిస్తున్నారు. పాశ్చాత్య రాజ్యాల పలుకుబడి తగ్గిపోయిందంటే వీరు ప్రతిబోలా, ప్రజల జీవన ప్రమాణాల మోస్తూచటానికి అభ్యంతరంగా నిలుస్తున్న అభ్యుదయనిరోధక శక్తులతోనూ, అల్లాంటి మన ష్యాలతోనూ స్నేహం పెంపొందించుకో ప్రయత్నించటమే కారణం. పాశ్చాత్యదేశాలు చేస్తున్న ప్రతిపారపాలునూ, స్థానికకమ్యూనిస్టులూ, సోవియటునూ, తమకు ప్రయోజనకరంగా చేసుకొంటున్నారు.

అయినా, ఇప్పటికీ పరిస్థితులు మార్పుచుకు పూర్తిఅవకాశం ఉంది. ఉదాహరణకు చైనాలో కమ్యూనిస్టుపక్షపాకులకూడా, మంచూరియా-సికియాంగ్ లలో, రష్యా జరుపుతున్న చర్యలతో అనుమానాలు చెల్లుచుకొంటున్నారు. రష్యా నిరంకుశంగాను, అధికారం చెలాయించే విధానంలోనూ, ఇల్లాగే ప్రవర్తించసాగితే, మల్లీ చేసేయలు, తమ వ్యవహారాల్లో శోకకం కల్పించుకొంటున్నందుకు అమెరికాను ద్వేషిస్తూ స్పంతకన్న ఎక్కువగా రష్యాను ద్వేషించ ప్రారంభించవచ్చును. అదేకాకుండా, బ్రూమక్ అభ్యుత్తుకు నూచించినట్లు, జనుకపడ్డ ప్రాంతాల ఆర్థికపునరుద్ధరణకు తన యంత్రనైపుణ్యాన్ని వినియోగిస్తే, అమెరికా మల్లీ కొంతవాయన పలుకుబడినికూడా సంపాదించుకోవచ్చును. కాని, ఇల్లాంటి ప్రయత్నం ఏదైనా సఫలంకావాలంటే, అమెరికా ఆర్థికప్రభావం పెంచుకొందామని గాని, మిలిటరీప్రయోజనాలు సాధిద్దామని గాని ఉద్దేశాలు పెట్టుకోకుండా, నిష్కల్మషంగా సహాయంచేస్తే మాత్రమే మంచిపేరు తక్కించుకోగలుగుతారు. ఇవాళ ఆసియా ప్రజలు సాహసోద్యం సంపాదించటానికి ఒక్కటే ఒక్కమార్గ ముంది, ఆసియా ప్రజల్లు స్వాతంత్ర్యం, రిండి, సంపాదించుకొనేందుకు సహాయపడటమే!

పి ఆండ్ ఓ కంపెనీవారి క్రొత్తనాక హిమాలయ, లండన్ నంచి బయల్దేరి 30 రోజులలో సిడ్నీ చేరింది. ఇంతకుముందు ఈ ప్రయాణం 40 రోజులు పట్టింది. సిడ్నీ హార్బర్ హిమాలయనాక ప్రవేశించుతున్న దృశ్యం.

సాహిత్యమీమాంస :

యోగముద్రల నెఱింగిన శివయోగి
దూర్జటి మహాకవి

ఆంధ్రవాఙ్మయమున గవిజీవితము లరిదిగా
నగపడుచున్నది. పురాతనకవి వివిధచి
త్తులను కవిజీవిత విషయక గ్రంథ మొక్కటియు
లేమిం లేని కవుల స్వభావప్రవర్తనములాదిగా
గల సూక్ష్మవిషయము లనగాహముగట లేదు.

ఆంధ్రవాఙ్మయమున కవుల స్వభావాదులు నిర్ద
రించి వ్రాయబడిన గ్రంథము లతితయములుగా
నున్నవి. మనము కూడా నా పదతి నవలంబించిన
యెడల భాషాయోమకు నంకారము సేకూర్చిన
వార మగుదుము. ఇవ్వడువుననే మన ప్రాచీన
కవిత్వజాల నెలుంగ యత్నించెదముగాక!

భూర్జటిమహాకవి కాళహస్తిమహాత్మ్య
మున ప్రబంధమున, కాళహస్తిశతకమున,
రచించి "మృతములైన యంధ్రకవి
ధూర్జటి పలుకుల కేల గల్గెనో యతులితమాధురీ
మహిమ" యని ప్రశంసించబడినాడు. ఇతడు
పాకనాటి యాటువేలయోగి బ్రాహ్మణు
డయ్యెను. శివభక్తిపుంభావము గలవాడు. ఇతని
ప్రబంధము భక్తిరసప్రధానమై యున్నది.

ఇక కాళహస్తిశ్లోక శతకములో ధూర్జటి
నిర్వాణపదవికై విశ్వపతిని బ్రార్థించు
చున్నాడు. ఇందలి పద్యములు హృదయంత
కొంగొద్దవములే గాని రసనాగ్రముల దాండ్
వించినవి కావు. కావున నీ గ్రంథములబట్టి
ధూర్జటి మహాకవి నడవడిక, కవిత్వపాటవము,
దీనిశేషము, లోనగనవది పరిశీలించ నగు నని
తోచెడిది.

"కాళహస్తి మహాత్మ్య" మందలి గద్యము
వలన నిక్కవిశిష్టమణి కాళహస్తిశ్లోకముల చరణ
కములసేవాపరాధులుం డనియు, న ద్వైతి
యనియు, శివభక్తి పుంభావుం డగు సింగయ
నారాయణ జక్కనా నారాయణుడుకుం
డనియు, తెలియవచ్చుచున్నది. "కాళహస్తి
శ్లోక మహాత్మ్య" మందలి మూడవ యాశ్వాస
మున గల.

"జగములు సంతరాత్మయును
సాయ నీ వనుచు నిజంబుగా
నిగమము లాడగా వినియు
శే డిలిరంబుగ మా కభిస్మితం
బగు వరమెట్లు నేడగల
మయ్య భవన్మయమైన పూర్ణది
గ్గనములో మముం గలిసి
క్రమ్యుల బుట్టెడు బాధ మాన్పవే!"

అను పద్యము సోహమ్ అను నద్వైతనూత్రము
నవగతమొనర్చుచున్నది. ఇచ్చదేవతాప్రార్థన
మున జీవుల గొట్టు రట్లు దప్పనన్యదైవము నిలిడు
వినుతింపడు. "స్తోత్రం బయ్యల జేయనొల్ల" నని
కాళహస్తిశ్లోక శతకమున జెప్పి యుండుటచే
ధూర్జటికి శివేతరదైవములందు విశ్వాసము లేదని
తెలియవచ్చుచున్నది. "అన్యదైవముల నారా
ధించిన వారెందుం గొంకాకపోదు రకటా!"

అను పద్యము సోహమ్ అను నద్వైతనూత్రము
నవగతమొనర్చుచున్నది. ఇచ్చదేవతాప్రార్థన
మున జీవుల గొట్టు రట్లు దప్పనన్యదైవము నిలిడు
వినుతింపడు. "స్తోత్రం బయ్యల జేయనొల్ల" నని
కాళహస్తిశ్లోక శతకమున జెప్పి యుండుటచే
ధూర్జటికి శివేతరదైవములందు విశ్వాసము లేదని
తెలియవచ్చుచున్నది. "అన్యదైవముల నారా
ధించిన వారెందుం గొంకాకపోదు రకటా!"

అను పద్యము సోహమ్ అను నద్వైతనూత్రము
నవగతమొనర్చుచున్నది. ఇచ్చదేవతాప్రార్థన
మున జీవుల గొట్టు రట్లు దప్పనన్యదైవము నిలిడు
వినుతింపడు. "స్తోత్రం బయ్యల జేయనొల్ల" నని
కాళహస్తిశ్లోక శతకమున జెప్పి యుండుటచే
ధూర్జటికి శివేతరదైవములందు విశ్వాసము లేదని
తెలియవచ్చుచున్నది. "అన్యదైవముల నారా
ధించిన వారెందుం గొంకాకపోదు రకటా!"

అను పద్యము సోహమ్ అను నద్వైతనూత్రము
నవగతమొనర్చుచున్నది. ఇచ్చదేవతాప్రార్థన
మున జీవుల గొట్టు రట్లు దప్పనన్యదైవము నిలిడు
వినుతింపడు. "స్తోత్రం బయ్యల జేయనొల్ల" నని
కాళహస్తిశ్లోక శతకమున జెప్పి యుండుటచే
ధూర్జటికి శివేతరదైవములందు విశ్వాసము లేదని
తెలియవచ్చుచున్నది. "అన్యదైవముల నారా
ధించిన వారెందుం గొంకాకపోదు రకటా!"

శ్రీకౌస వేంకటరాయశర్మ

నడుగరు భిక్షు, కట్టరజు
సాంబరము.....

అని శివారాధకులు, శివభక్తులు, శివచిహ్నముల
ధరింపకుండుట దోష మని విస్పష్టమొనర్చిన
ధూర్జటి శివచరణకములసేవాపరాధులుం డని
యాశ్వాసమునున్నది.

చిటుతప్రాయమునుండియు శివునియందైకం
దై న మ నం బు న సంభోజాక్షిచతురంతయాన
తురగీభూషాదు లాత్మవ్యధావీజము లని నమ్మ
లేదు. ఉపమాత్రేష్వద్యనివ్యంగ్యశబ్దాలంకార
విశేషభావల కలభ్యంతైన తద్వీజములపాంతు
జనలే దని విదితమగుచున్నది. యాదనప్రాయం
బున దా నొనర్చిన దుష్కృత్యముల జేర్చొ
నుచు గాళహస్తిశ్లోకశతకమందలి—

కాయల్గచే వధూనఖాగ్రములచే
గాయంబు వక్షిజములో
రాయణ రావడె అమ్మ మన్మథినిహా
రక్షణవిభ్రాంతిచే
.....

అనియు, మఱియుకవోట—
"వెనుకలేసిన ఘోరదుర్దశలు భా
వింపగ రోతయ్యెడుక"
అనియు, గల పద్యము లవగతమొనర్చుచున్నది.
"నీకుంగాని కవిత్వ మెవ్వరికి నే
నీనంచు బూడె కీర్తి
శ్లోకాంటి నిర్మదంబు కంకణము మం
జేతం.....గట్టితి"
అను శతకపద్యము ధూర్జటిమహాకవి ధనేషణ
లేనివా డాటంజనే యిట్టి దృఢప్రతిజ్ఞ బూనినా
డని తెలుపుచున్న పదముచే నాకర్షింపబడి
హృదయమువనితచే నాకర్షింపబడి యుండవచ్చు
నని స్పష్టమగుచున్నది.

శ్రీకృష్ణదేవరాయల యప్పదిగజములలో
నొకరుండగు నిమ్మహాకవి రాజసమాధానమును
లేక్కగొనలేదు. ఇతరాస్థానకవులవోలే నితడు
రాయల వినుతింపలేదు. కొరణ మేమి? సంఖ్య
సాల నృసింహాకవికింబలే నలభవైరాగ్యమా?
పోతనామాత్యునకువోలే సహజవైరాగ్యమా?
ఎట్లు లేన నేమి? జన్మాంతరమం దయినను
రాజశిబము నితవొల్లడు. అట్లని 'కాళహస్తిశ్లోక
శతక' మందలి—

"రాజై దుష్కృతి జెందజెందుదురా
రాజై కుచేరుండు దృ
గ్రాణీనంబున గాంచె దుఃఖము కురు
క్షౌపాలు డామాటనే
యాజం గూలే సమస్తబంధువులతో
నా రాజశిబంబు చీ
చీజన్మాంతరమందు నొల్లజూమి
శ్రీకాళహస్తిశ్లోకా?

"రా జరాతురు డైనచో ననట ధ
ర్మం బుండు? నేరీతి నా
నాజాతియై లేర్పడుక? గుఱము మా
నన్యజేసి కట్టబ్బు? యా
పాజీనాళికి నేది డిక్కు? ధృతి నీ
భక్తుల్ భవత్పాదనీ
రేజంబుల్ భజియింతు రే తెలిసనక"
శ్రీకాళహస్తిశ్లోకా!"

అను నిత్యాదిపద్యములు విస్పష్టమొనర్చు
చున్నవి. దీనింబట్టి యానాటి రాజుల చిత్త
వృత్తులను నిశ్చయముగ, నిర్భయముగ, సుట్టం
కించి యంతతో దనివోక నృపాలురు మత్తు
లనియు, వారి దానధర్మము లాత్మవ్యధావీజము

లనియు, రాజకీటముల సేవింపలే ననియు,
భూభృచ్చుండాలరు దయాంతఃకరణకూన్య
లనియు, నధిక్షేపించినట్లు

"రాజు లృత్తులు వారి సేవ నిరక
ప్రాయంబు వారిమ్మ నం
భోజాక్షిచతురంతయాన తురగీ
భూషాదు లాత్మవ్యధా
వీజంబుల్ తడవేత్త చాలు బరిచ్చి
పింబొందితి" జ్ఞానల
క్ష్మీజాగ్రత్పరిజామ మిమ్ము దయతో
శ్రీకాళహస్తిశ్లోకా!"

అను పద్యము సాటుచున్నది. ఇట్టి ప్రరాగ్వి
బుద్ధి నూపు పద్యము లీ శతకమున జెక్కులు
గలవు. "కాళహస్తిశ్లోకమహాత్మ్య" మందలి
"సిద్ధసీరేజమాన్యసానాభ్యాసనాడీ
సదాశోధనాయాసముం బొంది యా
ధారజాలంధరోద్దీనబంధంబులం బ
ట్టుచుక" అను పద్యమున,

"పరిశీలించితి మంత్రితంత్రములు నె
ప్ప నియిటి సాంఖ్యాదియో
గరహస్యంబులు....."
.....

అను శతకపద్యమును, ఇతడు మూ ట్కొ
సూక్ష్మములయిన యోగముద్రల నెఱింగిన హత
యోగి యనియు, శివారాధకుం డని యు,
మాహింప నవపుపడుచున్నది. కావున నే
కావోలు ఇతడు సంసారక్షేతముల వివరించుచు
దన యనిష్టమును

"చందం బిడలు దిబ్బదండ్రులు ధనం
బంచు న్యహంబంధనం
జేల. నా మెడ జుట్టినాడ"
వని వెల్లడించినాడు. ఇతనికి దీర్ఘసంసేవనాడేత్తు
మెం డని "కాళహస్తిశ్లోకమహాత్మ్య" మందలి
సత్కీర్తన యాత్రాభివర్ణన మవగతమనేయు
చున్నది. పుణ్యక్షేత్రముల జెక్కింటిని జేర్చొ
నుచు భాగోభిక్తాస్తా తిరక్తముగా గాక పినా
కిని, కృష్ణ, గౌరమి సింహచల, శ్రీహర్య పీఠి
కాపుర, కటక, గయాక్షేత్రములు లోనగువానిని
ఆ సేతుశితకపర్యంతము గలవాని నయ్యైశ్వర్యముల
బ్రసిద్ధి నెందిన దైవముల నితడు క్రమముగ నుదా
హరించియాన్నాడు.

దీనింబట్టి ధూర్జటిమహాకవి యీ క్షేత్రముల
నన్నింటిని సేవించియుండనేవు నని తోచెడిని.
ఈ సత్కీర్తన కథ ద్రవిడవాఙ్మయమునను అగ
పడుచున్నది. వాఙ్మయమున సత్కీర్తుడు
"కనయకార" అను సుపాఠ్యాయుని కొమారు
డని యుల్లేఖింపబడినాడు. సత్కీర్తుని గ్రంథము
లా వాఙ్మయమున సుప్రశస్తి వహించియున్నవి.

ధూర్జటి మహాకవి యా వాఙ్మయమున బరిచితు
డౌటచేతనే సత్కీర్తుని కథ నాంధ్రీకరించి
యున్నా డని చెప్పక తప్పదు. ఇందుల కుపబల
ముగా నితని 'కాళహస్తి మహాత్మ్య' మందలి
ద్రవిడభాషాపదములు సాక్ష్య మొసంగుచున్నవి.
యాత్రాచరితీయై యిత డానే తు శీ త న గ
పర్యంతపూర్ణమును సేవించినా డనుట
యధార్థము. దీనింబట్టి యిమ్మహాకవి ద్రవిళ,
కర్ణాటక భాషలలో నిష్ణాతు డని విదితము

కాగలదు. ఇతని ప్రబంధమున మకవిమత్తి లేదు.
కవిసమయమున కిది యతిరక్తము. ద్రాక్షపాక
మితని తెలి. అచ్చటచ్చట నానికేళపాకమున
నుండుచుండును. ఇతని ధారాశుద్ధి గంగాప్రవాహ
మును బోలునది. శ్రీనాథకవిసాగ్యశామునకు సీస
పద్యములు వ్రాయుటలో నెట్టి నేర్పు గలదో,

ధూర్జటిమహాకవికి కార్పూరివిక్రీడిత, మత్తేభస్వత్త
ములు వ్రాయుటలో నంతిటి నేర్పు గలదు.
ఇచ్చభమున నిత డందెచ్చెచ్చినచేయి యనవచ్చును,
వేసునయాటవెలుదులు, కవిచాడప్పకందములు,

శ్రీనాథకవిసాగ్యశాముని సీసములు, ప్రత్యేక
తో నొప్పినట్లే యీతని కార్పూరిమత్తేభములు
నట్టిప్రతిభతో వ్యక్తిత్వముతో హుండాతో
దేరిల్లుచుండును.

కవితెలిలో నితని ధార యెట్లు లవలీలగా
సాగినదో

"గగనావార్యమృగేంద్రకావ్యము ని
క్షుత్రాంబుజారణ్యము
ధ్వగహంసంబు నికావధూకరతలలో
ద్యన్మలికాగుచ్చు మ
ధ్వగబాధావహచిత్త భూకటక గూ

(త్రామాక్షికభక్త మొ
ప్ప గలి నంద్రుడు తోచె దంపతుల కం
పుట్టింబగా నొల్లెనన.

కాళ. ఆ. 2. పం. 3.

"చవ్వందీశ్వరు నీశ్వరేశ్వరుని గాం
చె. స్త్రీషణాంహార లత

చవ్వం దీత్రతరాతగసంభవశర
శ్రేణీ విదాహవ్యభో

చవ్వం దీలని భక్తతో హృదయ మా
విర్భూత మోదంబునక

నవ్వం దీగయవోలే బాడ్డు లూడువక

నత్కీర్తు దుక్కుంపతక."

కాళ. ఆ. 3. పం. 3.
అను పద్యములు వెలువగలవు. ఇతడు దన
ధీవిభవమును వర్ణనాంశములలో తెక్కు విధముల
నగపఱచి, యుక్తేక్షులలో మేటి యని యని
డించికొని, "పొత్తిసినాటి"లోనికొరకుల. యాట
పట్టుల నభినర్తించు సందర్భమున గనబఱచిన
స్వభావోక్తివర్ణన లత్యంతమనోజ్ఞము లని చాట
గల్గిన ప్రతిభాశాలి. ఉపమానోపమేయముల
జమత్కరించుటలో నితని కిత డే మోటి యని

"వాఙ్మయంబైన నేదాంతవారియందు
నరమయ్యదైన జిద్విధుం దవశీరింప
దమ్మ ముఱచిన లెఱుగున దమ్మియాలి
ప్రమదమున జొక్కి వాణిగర్మమున నుండె.
"గ్రక్కున లేచి వాలమున
గాధలిరంబుగ జాట్టి పిక్కలు

(21 వ పేజీ చూడుడు)

HIGH CLASS LEVER WATCHES
All watches of high class swiss
craftsmanship and fitted with Jewels
EACH GUARANTEED 3 YEARS.
No. 13 Size 7 1/2
5 jewels Chrome 35/- Rolled gold 40/-
7 jewels Sup. 36/- Rolled gold 45/-
15 jewels Sup. 52/- Rolled gold 63/-
No. 14 Size 6 1/2
5 jewels Chrome 36/- Rolled gold 42/-
7 jewels Sup. 38/- Rolled gold 48/-
15 jewels Sup. 55/- Rolled gold 65/-
No. 15 Size 10 1/2
5 jewels Chrome 24/- Rolled gold 30/-
7 jewels Sup. 34/- Rolled gold 44/-
15 jewels Sup. 48/- Rolled gold 60/-
No. 16 Size 13
Chrome case 14/8/- Superior 16/-
Center second 18/- Superior 22/-
ALARM TIME PIECE
Price-13/- Superior 16/- Repeater 18/-
Postage extra.
12 1/2% discount on order for any
3 watches at a time.
H. DAVID & CO.
POST BOX NO 11424 CALCUTTA

రుద్రమదేవి

(6-వ పేజీ తరువాయి)

జాయప : "అయ్యో, మీ తెలివిలేట లింతేనా? రెండు కత్తులు కలసినచో నిప్పు పుట్టినా, పుట్టదా?—ఇక ముగ్గురు వైదిక బ్రాహ్మణులు కలసినచో త్రేతాగ్ని లగుటలో శాశ్వర్య మే మున్నది?"

జాయప యిట్లు వ్యాఖ్యానముచేయగా సందర్భ మర్థమయిన ట్లందరును నవ్విరి. మహాదేవరాజు తొందరచేసెను.

"ఇంతసేపును చెప్పక మా ప్రాణములు తీసితివి. ఆ ముగ్గురు బ్రాహ్మణులను మాకు వెంటనే చూపించు!"

జన్నిగ : "ఇంకను ఇక్కడనే ఉన్నారా?"

అంతలో జాయపనాయకునకు చిరునవ్వు కచ్చెను.

"బద్దెనా! వైదికరణములమీద పద్య మేదో చెప్పితివే, ఏదీ?"

బద్దెన తల వంచుకొని చదువుటకు సంకేపింపసాగెను.

జాయప : "చదువ వేమి, బద్దెనా! మరల మదాలసను అభినయము చేయ మనకలెనా?"

బద్దెన : "అక్కరలేదు! జ్ఞాపకము వచ్చుటలేదు."

జాయప : "మూడవ పాదము జ్ఞాపకము చేయుదునా?"

బద్దెన : "అక్కడనుండి జ్ఞాపక మున్నది."

జాయప : "చాలులే అక్కడనుండి చదువులే!"

బద్దెన : సిగ్గుపడుచు చదివెను.

"కరణము వైదికుడైనను

మరణాంతక మగును గాని మానదు సుమతీ!"

అని విని అన్నమంత్రి చిరునవ్వు నవ్వెను. చేరినవా రందరు పరిపరివిగముల ప్రసంగించుచు పెద్దగా నవ్వుకొనసాగిరి.

కొంతవడి యిట్లు సాగినపిమ్మట ఆకస్మికముగా అన్నయముఖమున చింతా మేఘ మావరించిన ట్లయ్యెను. అది తీవ్రతరమై యందరకు స్పష్టముగా గోచ రించెను.

అంతట నందరు తా మేమైన నాతని మనస్సు నొప్పించినా మేమో అని పరిపరివిగముల ననునయవాక్యములు పలుకుచు విచారకారణ మడుగసాగిరి. అతడు నెక్కువ మాటాడక ముక్తసరిగా వారిచి తప్పించుకొనుచుండెను. వారు గ్రుచ్చి గ్రుచ్చి యడుగగా తుద కత డిట్లనెను :

"బద్దెనలోకానుభవము మీ రంద రెరిగినదే గదా!"

"అతినిది సిద్ధవాక్కే!" అనెను జాయప. మిగిలినవా రందరు నందుతో నేకీభవించిరి.

అన్నయ : ఈనాడు నా రాజకార్యములకు చిక్కు లేకుండు రక్షించినది వైదికరణములే. మరి యీ బద్దెనపద్యము వింటిరి గదా!"

మహాదేవరాజులకు సందర్భము అర్థమకాక ఏమిటని యడిగిరి. అన్న మంత్రి యంతట బద్దెన నా పద్యము చదువు మనెను. అత డా పద్యార్థమునే మరల చదివెను.

అన్నమంత్రి : "విన్నూరుగదా? మరణాంతక మైన పని ఈవేళ ప్రారం భించినా నని ఒక్కసారిగా నాకు దిగు లిప్పు డావేశించినది."

చేరినవా రందరు పకపక నవ్విరి.

"బాబూ, మా కందరికీ ఆ మరణాంతకపుపనే సాధించే ిలు చూపి రక్షింప వయ్యా!"

అన్నమంత్రి : "మీకందరికీ కూడానా?"

మహాదేవరాజు : "నీవేనా మహా ప్రాణభయము లేనివాడివి!"

జన్నిగ : మీ చదువుసంధ్యలు మాకు లేకపోయినా, మేమూ పీరికిపందలము మాత్రము కాము!"

నాగదేవుడు : మీతోపాటు మేమును ఈ మరణాంతకపు పనికి పూను కొందుము!"

మహాదేవరాజు : రాజబంధువులకు నేను పూట!

ప్రసాదిత్యనాయకు : "పద్యనాయకుల పక్షమున నేను!"

గన్నాగెడ్డి : "నెట్లకు నాది పూట!"

నాగదేవుడు : "కమ్మవారిపక్షమున నేను!"

జన్నిగ : "కాయములకు నేను!"

అన్నమంత్రి : "ఇందరు సమ్మతించితిరి. ఐనను క్రిగణపతిజేవుల పాదపద్మా రాధకుల నిందరును ఒక్కసారిగా నీ మరణాంతక ము పనిలోనికి దింపుటకు నేనుమాత్ర మంగీకరింపను."

అంబడేవుడు : "అన్నమంత్రిశ్వరుడు తప్పించుకొనుటకు మంచి ఎత్తు వేసినాడు!"

నాగదేవుడు : "ఒక యుపాయము చేసినచో?—"

మహాదేవరాజు : "ఏమిటది?"

నాగదేవుడు : "ఏ మున్నది?—బద్దెనా, పోనిండు ఆ పద్యము కొంచెము మార్చరాదా?"

జన్నిగ : "ఏ మని?"

నాగదేవుడు : "మరణాంతక మేల యాను మానకసుమతీ,—అని అనరాదా?"

బద్దెన మాటాడలేదు. అన్నమంత్రియే అందుకొనెను.

"అందరూ పద్యాలు చెప్పేవారే! ఈ మాన్యతో పద్యానికి సరసమైన అర్థమంటూ చిక్కునా?"

వారల వివాదములో జాయపనాయకుడు అందుకొని నిష్కర్ష చేసెను.

"మీ అర్థములతో సరసతతో పని లేదు. మన బద్దెన ఋషివంటినాడు. అతని వాక్కుకు తిరుగు లేదు. అతని పద్యములలో బద్ధము ఉండదు!"

అంతట మిత్రులందరు నా త్రేతాగ్నిలను చూపింపు మని అన్నమంత్రి నొత్తిడి చేసిరి. వారితో కొంతవడి సరససల్లాపములు చేసి తుదకు తన మంది రాంతరములోని కేగి తనవెంట సగౌరవముగా తిక్కనసోమయాజులను గురునా థుని మారనను తీసికొని యచ్చటికి వచ్చెను.

౧౧

తిక్కనసోమయాజి యచ్చటికి వచ్చినంతనే అచ్చట కూడినవా రందరును అప్రయ త్నముగా వేచి యాతనికి ఎమస్కరించిరి. సోమయాజియు వారి నందర నాదర ముతో నాశీర్వదించెను. "చిరంజీవ! చిరంజీవ! చిరంజీవ!" అయినధీరగౌరవ మూర్తి తిలకించినంతనే వా రందరును అంతవరకు అవలంబించియున్న ఉల్లాసమిత్ర మగు హాస్యభావము మానిరి. ముఖములు గంభీరము లయ్యెను. "తిక్కనసోమయాజి!" యని వారిలో గుఱగుసలు పర్యెను.

బద్దెన సోమయాజుల కెరిగి రెండు పాదము లంటి కన్నుల కద్దుకొనెను. అతని కా మహాకవిప్రథమదర్శనసమయమున నానందభావము లంకురించెను; దేహము పులకించెను. సోమయాజియు నాతని విశేషాదరకటాక్షదృష్టితో తిలకించి యాశీర్వదించెను.

సభామధ్యమున సోమయాజులను గౌరవోన్నతాసనమున నుపవిష్టు గావించి శిష్యులనుగూడ నాతని సమీపమున గూర్చుండునట్లు అన్నమంత్రి ఏర్పాటుచేసెను. వారల మువ్వుర నంతట నిర్దేశించుచు మిగిలినవారి కిట్లాతడు చెప్పెను.

"మా పెద్ద లర్పించిన త్రేతాగ్నిలు మూర్తిమంతములై న స్త్రీనాడు చిక్కులోనుండి తప్పించిన వని చెప్పగా మీరు నమ్మకుంటిరే!—మీకుగూడ నవి ప్రత్యక్షమైనవి చూచుకొనుడు!"

ఆ మాటలకు మారనముఖము సిగ్గుతో నెర్రవారి వికసించిన దానిమృత్యువు రంగుతో శోభిల్లెను. గురునాథుని నూలకర్మకళాయము మరింత కర్మక మైనట్లు ఊచెను. తిక్కనసోమయాజిముఖమున నెట్టి మార్పును లేదు. కనురెప్పలుమాత్రము మూడు నాలుగు మారు లల్లార్చెను. ఇతడు సుఖదుఃఖముల కతీతుడా? మానావమాన ములు రెండిటిలో తుల్యబుద్ధి కలవాడా? అన్నయమంత్రి తన మిత్రుల నందరను సోమయాజుల కెరుకచేసెను.

ఆ పిమ్మట వృద్ధ డగు జాయపనాయకుడే ముందు తిక్కనను సంబోధించి సంభాషణ కుపక్రమించెను.

"మా బద్దెన విశేషముగా లోకానుభవము కలవాడు. అతడు సుమతీశతక విష్ణుడు చెప్పచున్నాడు. ఇంత వయస్సు వచ్చిన మాబోంట్లకుగూడ తెలియరాని లోకధర్మము ఈ కుర్రవాని కట్టె స్ఫురించును!"

తిక్కన : "అది పూర్వజన్మకృతపుణ్యఫలము!"

జాయప : "ఇతని కవితలో అబద్ధము రాదు. అది మా కనుభవమే. ఈమధ్యనే ఒక పద్యము చెప్పినాడు. మీ ఎదుట చదివించుటకు జంకుగా ఉన్నది. అనుమతి ఇచ్చినచో జదువు మందును."

అందు గూడిన నాయకు లందరును ఆ మాటలకు ఆశ్చర్యపడుచు నిశ్శబ్దముగా నుండిరి. జాయప వృద్ధుడు, స్యయముగా విద్వాంసుడు. మహాపవని నిర్వహించిన నాడు, చక్రవర్తి దగ్గరచుట్టును—అత డే మన్నన చెల్లుటాటగును. ఐనను యుక్తా యు కవిచక్షణ గల ఈత డీవిధముగా నెంగుకు నుట్లాడుచున్నాడా యని వారికి సంశయము కలుగుచున్నది.

తిక్కన కొంతముగా ప్రత్యుత్తిర విచ్చెను. "నేను మధ్యమధ్య రాజకార్య ములు మాడవలసినప్పుడును నా కభిమానము కవిత్యమే. మీబోటి విజ్ఞులు రస జ్ఞులు మెచ్చుకొనుచున్న యీ పడుచువాని పద్యము లాలకించుట నాకు ఉచితంబుడు పుగా నుండును. జంకు ఏటికి?—మా మారనకూడ ఈమధ్య కవిత్య ములు చున్నాడు. అతడుకూడ విని సంతోషించగలడు."

జాయప : బద్దెనా, ఇందాకటి పద్యము వినిపింప వయ్యా సోమయాజులకు. ఇట్టి పెద్దలకు వినిపించినప్పుడే నీ కవిత్యము కృతార్థ మగుట! నీ వాక్కుకూడ అందుచే పవిత్రము కాగలదు!

బద్దెన తడవబడుచు వినయముతో, "ప్రభూ, విద్యనభ్యసకపు లగు కవిబ్రహ్మల యెద్దనా నా కాపుకవిత్వము వినిపింప సాహసించుటలు!" అనెను.

తిక్కనమాటలు బద్దెనపై అమృతమే ప్రసరింపజేసెను.

నాయనా, మీకు కాపుకవిత్వమే అలవడినచో ధన్యులే. మొదలు తెలు గవరి భాష?—కాపులదేగదా! మాబోంట్లము సంస్కృతసంస్కృతి విడవలేకున్నాము. లోకమునంద దన్ని విధముల వారితో కలసి మెలసి యుండుటచేతనే మాబోంట్లకు తెలుగుభాష కొంత విరివిగా నభ్యసించు నవకాశము కలిగిడి. నన్నయభట్టారకులే మన్నూరు? తన్ను లోకజ్ఞుడ నని చెప్పికొని అంతటితో ఊరకొనక కబ్బిది లోకము నలన నని నూత్రించలేదా? తెలుగుభాషే కాపుభాష!"

సామాజికల కా మాటలతో ఆనందమై తిక్కన యన్న భయము తీరినది.

జాయప : "విన్నూవా? బద్దెనా! ఇక సందేహ మెందుకు?"

బద్దెనకు ఒడ లంతయు చెనుటలు కారసాగెను. నోటమాట తడిబడజొచ్చెను. "పద్యము జ్ఞాపకము లేదు!"

జాయప : "పోనీ, జ్ఞాపక మున్న యా చివరి రెండు పాదములే వినిపింతువు గానిలే!"

ఇక పెద్దవాడు వదలడు చదువక. తప్ప దని తుదకు తడవబడుచు బద్దెన యా రెండు పద్యపాదములు చదివివేసెను.

"కరణము వైదికుడైనను

మరణాంతక మగును గాని మానదు సుమతీ!"

సోమయాజి లే మందుతో వినవలెనని యందరకు వ్యగ్రతతోకూడిన కురూ హల మంకురించెను. ఆ పద్యభాగము విని యాయన సంతోషించినట్లే వారిక తోచెను.

తిక్కన : "ఆ పూర్వార్థ మెట్లున్నదో?"

బద్దెనకు పూర్వార్థము స్పష్టముగా జ్ఞాపక మున్నను, చదువుట కేమాత్రము నిష్ఫలమేక 'ఎంత ప్రయత్నించినను నోటికి రాకున్నది' అని ఖండితముగా చెప్పి వేసెను.

తిక్కన : "ఈయనది నిజముగా సత్యవా క్కనే తోచును. లోకానుభవము గల జాయపనాయకుల వాక్కులోగూడ అబద్ధము రాదు!"

అన్నమంత్రి అంతలో చిరునవ్వుతో తిందుకొనెను.

"బాబూ, మీ రీనాడు నాకు వైదికరణముల ననుగ్రహించినదానిమీద నీత

(22 వ పేజీ చూడుడు)

- * పశ్చిమ యూరప్ సంరక్షణ సన్నాహాలు
- * జెరూసలేం నగరభవిష్యత్తు

స చిత్ర వార పత్రిక

చెప్పుతూ ఆ కుర్రవాడు ఆ అపమర్శకు తిట్లు తిడుతూ ఒక్కోచో తిప్పుకున్నాడు.

“ఒక్కటావు బిడ్డను కోల్పోయిన యీ పరిస్థితుల్లోనే జోగారావు తన బిడ్డను రక్షించుకోగలిగాడు.

ఇంతే కాదు జోగారావుకు ఒక కొడుకు ఉన్నాడు. మొన్న శ్రీహరిలో వార్డు యింటి వద్ద మాటాడుతూఉంటే అక్కడకు వచ్చాడు. శ్రీహరికొడుకుతో కృపామలు. ఏమిటా తడువుతున్నావంటే చెప్పాడు—వాడికి పద్నాలుగు పిల్లలు— మూడు పైసలట. అదేలా రా అన్నాడు. మాడేకు ఇంటివద్దే బ్యూవన్ చెప్పించి 1వ ఫారంలో వెళ్ళారట. శ్రీ హరి కొడుకుకుడా గ్రహణక్షేత్రే మీ లో పం లేదు పోతే లేనిది వార్డు నాన్నకు—ఒక్క కొడుకుకోరం నెలకు యిరవరూపాయలు బ్యూవన్ ఫీజు యిచ్చుకొనగలిగే శక్తి.

—అంటే అరిచి జీతం తివాస్త్రీగాజీతం కన్నా తక్కువని కాదు. నీకు తెలుసుగా అది పోర్టోజీతం!”

నారాయణరావుగారుకాలం ఆగాడతర్వాత— “ఇంతే కాదు ఏదైనా అంటే. నీకు, పావు గజంబట్ట కావలసివా రేవేకాకాదు కావాలి. జోగారావులకు రామయ్యగారే బద్దగట్టకూ వాళ్ళను తిగి రెయ్యడానికి పరిపాదా కావాలన్నా దొరకుతాయి. నీకు అర్థపావుయ్యం కావాలంటే పెప్పర్ పెర్సెర్లకు కావాలి. వాళ్ళ పిల్లల పెర్సెర్లు వస్తే తారందరికీ వారంకోజాలు వింగులు య్యగలరు!

ఈ తేదానికి కారణ మేమిటి?

ఆ ధనం అధికారం ఏకా లభ్యమాతాయో?” యీ సవాళ్లు వేసి ఆగాడు. నే నొక జనాబును ఊహిస్తున్నాను. మరి వాడికి కృపిశాచే ఉండో ఏమోపరిగ్గా దానినే పరిమితం అన్నాడు.

“సామర్థ్యానికి ధనాధికారాలు లభించటానికి ఏమాత్రం సంబంధం ఉండో జగద్విశేషం. జోగారావులకు రామయ్యలకు ఉండే విద్యామోగ్యతలుగానీ తెలివిలేటలుగానీ మనకు లేవని మి వ్వనవుకదా?

పోతే లేని దేమిటి?

నారాయణరావు మామతనను జవాబు గుడి వాళ్ళకుకూడా అగపడుతోంది. అందుచేత నేను మానం...భూషణం అంటూ ఊహిస్తానని వచ్చింది

కాని నారాయణరావు ఊహకునేరకం కాదు. కొంతసేపు పోయాక ముదలకిస్తూన్నాడు:

“ఏం ఊహింతువు?”

ఈ చురుకైన నన్ను కాస్త రెచ్చకొట్టింది మెలిగా అన్నాను.

—కాని నీళ్లు ఫలితం అనభవించే గడువు యింకా దాటలేదుగా? ఈమధ్య నెవరూగా లేమన్నాడు?”

నారాయణరావుమాపు—మాస్తూ ఉండగానే వేడెక్కిపోయింది. అన్నాడు—

“నీకు ఈజన్మకు సత్కారాన్ని చూడగలిగే దృష్టి రాదు. నే నీనాడు జోష్యం చెప్ప తున్నాను—

జోగారావులకు రామయ్యలకు క్షీంచటంంటే అది వ్యక్తులవల్ల నయ్యే పని కాదు— ప్రజానీకం తలపెట్టినప్పుడే సాధ్యమయ్యే పని. తమ కళ్ళకెదురుగా అగపడే పట్టణవాసులను చూసి ప్రజానీకం మేలుకున్న దని నాయకులు అగు న్నారు. నాయకు లరుస్తున్నారు కాబట్టి నిజం కావోసని మన మనుకుంటున్నాము. నిజానిక భారతప్రజానీకం యింకా నిద్రలోనేవుంది. అది మేలుకునేసరికి యేది యేమాతుందో!!”

“కాని ఎప్పుడో ఒకప్పుడు మేలుకుంటుందిగా.”

“కాని జోగారావులు అంతవరకూ కూర్చో రుగా?”

నేను చూద్దా మన్నాను. కాని నారాయణ రావునాటే నిజమయ్యింది.

దేశం స్వతంత్ర మనిపించుకొంది. కాని దాని నితిలోమాత్రం యే మార్పు లేదు. జోగారావులు క్షీంపబడలేదు. యంతేగ మట్టి ది జరిగే మాచనలుకూడా కానరావటంలేదు.

ఈస్థిలో నిన్న—నిన్నంటే నిన్ను నే కాదు—నాలుగు రోజులక్రిందట జోగారావు యిహలోకయాత్ర చాలించాడు.

అయితే—పోయినవాడు ఎలానూ పోయాడు

సాహిత్య మిమాంస:

(18-వ పేజీ తరువాయి)

కృక్కగ (క్రిక్క నిల్చి తను విండుక వంచి కరంబు బూరులకొ

నొక్కి ముఖాంబుజంబున గ నంగర గెంపు జనింప జేవమై

నిక్కగ గ్రుంగ బాదములు కేల జలింపరు లింగ మేమియన్.”

అను పద్యము ల గతమొనగ్గుచున్నవి. ఇది వారి లింగమును తెలుక ప్రయత్నించు విధము కన్నులకు గట్టి నట్లు స్పష్ట మొనగ్గుచున్నవి. శేషల జనుత్కారముగ నుల్లేఖించుటలో నిట్ట యని యాక్రింది

“పరచితబంధనపుణి న పారకళానభావప్రసక్తి నా

దరసవివేకంపద స దామికవాక్యసూధానుభూతి మో

హరహితకృతి బ్రహ్మరద నంగరహస్యవిచారబుధి న

పురమున గామగీజములు పొల్లుగు యోగిజనంబుపోలికన్.”

అను పద్యము మూించుచున్నది ఇత డీర్ఘ సంధి, కట్టుక, చే ను క, బాటొప్ప, కరపు (సాగురెప్ప), -లొనకు నసాగువు లచ్చుటచ్చుట దొరలించినాడు. ది, ధ, లకు మైత్రి “కాళ హస్తిమహత్వ్య” మందలి చతుర్వాక్యసము, యోధవ పద్యమున గలిపినాడు. కాని

“ముదమొదన రమ్యవార్ధ్యము తుది నిలుపున నివ్వసఖులతోడ విహారా

స్పద మును నెలవున వెలగెడు నుదేష్ తజ్జాలకముల జూచె స్త్రీలికన్.”

అను విరాటపర్వపద్యమున గలదు. సుదేష్ట, ‘అనువాక్యమున’ కారమే కాని ‘ధా’ కారము లేదని కొంద అనియెదరు. ద్రోణపర్వ మున నిట్టి మైత్రి లదు చూడుడు.

“వింధ్యాద్విహారే నా ప్రతి విందుగ్ధ ఉచితోగ్రగార్తి నలయ నిలిచి”

అను పద్యముంబట్టి తత్త్వియోగ మొప్పుద మేమో యని పోడింది. అన్యభాషాపకముల నితడు సమయోచితముగా నెన్నింటినో యుపయోగించినాడు ‘జాటు’ కట్టుకు విశేషముగా నెంచి జాటు డని యర్థము నెప్పనచ్చును. అట్టివో ‘జాటొప్ప’ అని సంధి సేయుట వ్యాకృతి విరుద్ధముగాను. ద్వితీయాశ్వాస మందలి ౧౩వ పద్యమున—

“జింజమురలిందువుల” అని విశేషమునకు విశేషార్థము కైకొనకయే సంధి సేసినాడు. వ్యాకరణసూత్రము ననుసరించి “జింజమురత బింగువులు” అని యుం వలయునగా! వీటొకతవున “అద్రి-జల్లని” అని ప్రయోగించినాడు. దీన వ్యాకరణశృంఖలమున నిస్తుహా కవి తగుల్కానలేదని తెలియనగును.

తన యోగవిషయాభిజ్ఞతను—

“అకలంకనీతి నిల్చి నాద మను ఘం టారాము నిండుది

పకళాక్రేణివేకసాధనము లో

పు న్నుచి... ..”

“ఆ రావం బుదయించె దారకముగా నాత్మార్థవిధి స్వహా

కారోకారముకారయ క్రమకు నోం కారాభిధానంబు చె

న్నారు నివ్యక్త మనంగ దన్యహిమచే నా నాదబిందుల్ గుఖ

శ్రీరంజన్ గడంగునీనదెమి!

అను పద్యములలో జాటి హృదయంగమ మొనర్చియున్నాడు.

ఇమ్మహాయోగికి, శివారాధకునకు, మన్న మో వాకములు

కాని నాకు కాస్తయినా అనుసంధా పోయాడు. నాల్గోజాలు మంచమీద ఆసుకొని పోయినా అది అతడి పాపఫలితంక్రింద -జమ కట్టి ఉండేవాణ్ణి. కాని అట్టి వేమీ లేవు! దాబాగాగెప్పులో క్రొత్తదాబా యిల్లా భార్య పేర వేంకుగో కొద్దవేలూ, B. A. పే న చేసిన కొడుకునూ కుటుంబానికి విడిచిపెట్టి చక్కగా అరోగ్యంగా ఒకరోజు ఊర్ల ం తో తనువు ముగించేశాడు.

కులాసాకబుర్లు :

ఆచారం - అనాచారం”

[శ్రీ జి. యన్. సూరి]

ప్రస్తుతసమయంలో తప్ప పార్ల మెంటు కార్య కలాపం చిన్నకొడుకున్నట్లు ఉంటుంది.

ఆదిమధ్యంతాలు కనబడని ఉపవ్యాసాలు సభ్యులపాటిట జోలపాటలై గురకల ఆర్గె స్ట్రాను తగూరుచేస్తాయి. అంతట అధ్యక్షుల వారు భూపాళగాంంలో మేలుకొలుపులు పాడి నలుచైపులా అక్షీంతలను నదజలుతారు. అనూ యాపగులైన అనిమిషులు వహ్యఅనితనందిస్తారు.

రద్దీరవ్యా లేక ఈరిధంగా కాలం వెల్లి పోతూఉంటే అప్పుడప్పుడు ఒక వివాద విషయం దాపరిస్తుంది. తర్జనభర్జనలు బయలుదేరుతవి. నాలు కలు గుంజుకుంచాం అని ఒక ము తా వా గు అంటే జంఝాలు పెగుక్కుంచాం అని మరొక ముతావాగు అంటారు. కొంపలంటుకున్నట్లు ఘోష చేస్తారు కొందరు; కొం తెరినంగా గోల చేస్తారు మరికొందరు. పత్రికలలో విటినీసురించి చదవలేక బాధపడేది మనలాంటినాగు

మనపార్ల మెంటులో ఇప్పటి తావాసమస్య హిందూధర్మశాస్త్రక్రొడీ కరగవు బిల్లు. సంస్క ర్తలకు సవాతమలకు మహాయదం జరుగు తున్నది. ఒళ్లు తెలియని కొంగో ఒకరిమీద ఒకగు అసౌలను ప్రయోగిస్తున్నారు. విజృం భించి పీరవిహారం చేస్తున్నారు. అడవాళ్ళకు ఆస్తిలో హక్కు ఇస్తే దేశమంతా ఆ మళ్ యాళంకాగా అని ఒకాయన అడిగాడు. బహుపశ్చిత్తాన్ని నిషేధిస్తే అదనంగా ఉన్న మాడ కొట్ల మహిళల గతి ఏమిటన్నాడు మరొ కాయన; ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకునే వాళ్లకు విడాకులతో నిమిత్తం ఉంటుందేగాని మన మాదిరి పెండ్లిచేసేకుని ప్రేమించటానికి పెనుగు లాజేవారికి నిమిత్తం లేదని రాష్ట్ర ప తి గా రు నూత్రికరించారు. రూట్లను అమోదించకపోతే రాజీనామా ఇవ్వటానికి సిద్ధం అన్నా రు నెవరూప్రధానిగారు.

లోపలి హడావుడిని మించిపోయింది బయటి గందరగోళం. పార్ల మెంటు లో సభ్యు లు పోటాడుకుంటుంటే ప్రాంగణంలో పోగులు కొట్లాడుకుంటున్నారు. చర్చలలో పాల్గొన్న సభ్యులు లోపలికి బయటికి తిరగకుండా అటకాయించి అల్లరిచేస్తున్నారు. మగవోలి గులు మగవారిని, అడవాల్లిగులు అడవారిని హద్దు మీరకుండా ఉంచటానికి విశ్వప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. రాజభావవిషయం లోగాని సంఖ్యల సందిర్భంలోగాని ఇంత జాతర ఎప్పుడూ జరగలేదు. బ్రహ్మాండవైన రాజ్యాంగ చట్టాన్ని అమోదించాం ఒకపట్లా, ఈబిల్లును బనాయించటం ఒక పట్లా అనిపిస్తుంది.

మాటల సందర్భంలో “చేపలు తినేవాడిని సనాతనాడని అనచ్చువా” అని ఒక పెద్దకునిషి ప్రశ్నించాడు. మా రాష్ట్రంలో అటువంటి వాడిని ఆచారవంతుడని అనరిని ఉపమంత్రి సంతనంగాను సమాధానం ఇచ్చాడు. వెంటనే ఒక బెంగాలీబాబు లేచి నిలబడి, “ఇట్టి తినే వారిని మా రాష్ట్రంలో ఆచారవంతులు అనం” అన్నాడు ఆవేశంతో. చేపలూ ఇట్టిలు వంట ఇంటికి వెళ్లి నతరువాత చూచుకుందాంగాని ప్రస్తుతవిషయాన్ని పరిశీలించుకున్నాడు, అధ్యక్షుశీతంసుంచి అనంతశయనంఅయ్యోగారు. కరతాళధ్వనులు మిన్నుమట్టి పత్రికలవ్వారా మనకు వినిపించినవి.

ఒకడి అలవాటు మరొకడికి దురలవాటుగా కనబడుతుంది. ఒకడి ఆచారం మరొకడికి అనా చారంగా పరిణమిస్తుంది. బెంగాల్ రాష్ట్రపు శ్రోత్రియుడు జంకూగొంకూ లేక చేపలను భక్షిస్తాడు. ఉలిగడ్డ తింటావా అని అడిగితే “నేను బ్రాహ్మణుడి ననున్నావా, మరి ఏమి అనకున్నావు?” అని గరిస్తాడు. ఆంధ్రబ్రాహ్మ ణులు చేపజోలికపోరు; కాని ఉలిపాయలను విరివిగా వాడుతారు. తమిళసనాతనుడు సార కాయ తిడు; ములంగిని చూసి లొట్టలేస్తాడు. మాంసాహారులలోగూడ ఈ తేడా లేక పోలేదు. హిందువులు అవుజోలిక పోరు. ముస్లి ములు పందిపేరు చెప్పరు. పాశ్చాత్యుడికి ఈ

రెండూ ఇష్టమైన ఆహారాని. బ్యాగ్లో కప్పు లను ఊరగాయ వేస్తారు. చైనాలో కొన్ని పాము లను కబళిస్తారు. జపానులో పచ్చిచేపలనే భక్షి స్తారు. తూర్పుఆసియాదీపులలో తాళేశను తింటారు. వీరిలో ఒకరి అలవాటు మరొకరి కంటకంగా ఉంటుంది.

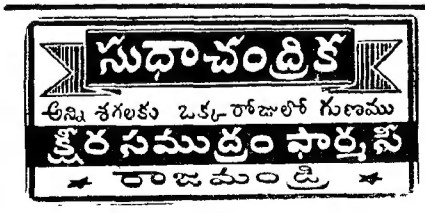
దాక్షిణాత్యశ్రోత్రియులు మిసాలను పెంచరు. మహారాష్ట్రపు బ్రాహ్మణులు రూళ్ల కర్రలంత మిసాట్టును సాగుచేస్తారు. కిక్కులు మంగలిక తిని తగలనివ్వగా. మొక్కుబడిఉంటే తప్ప మనావాళ్లు గడ్డాలను పెంచరు. ముస్లిములు తలమీద ఏమీ పెరగనివ్వరు యూగులు మాడు మీద పొయ్యివలె నన్నుగా ఉంచుతారు. మళ్ యా శీంబూడికి పిలక నె తిమీద ఉంటుంది.

తమిళబ్రాహ్మణుడు తమల పాకులతో పొగాకు నెములతాడు. పొగతాగేవాడిని చూసి అసహ్యించుకుంటాడు. తెలుగుకాస్తుల్లవారు పాడుంకాయను రొండిన పెడతాడు. నియోగి. పంతులకు చుట్టలేకపోతే నోచరు. పార్సీ-డు పాడుం పీటస్తాడుకాని పొగ తాగడు. కిక్కు లకు మద్యపానం నిషేధం కాదు. పాశ్చాత్యుడికి ఇది అన్నీ సమానమైనవే.

తెలుగువారలో మేనమామలు మేనగోడళ్లను పెండ్లాడుతారు. ఇది మిగతా రాష్ట్రాలవారికి అశ్రేయంగా ఉంటుంది. మనలో అన్నా చెల్లెళ్ల బిడ్డలు పెండ్లాడవచ్చు. ముస్లిములలో అన్న దమ్ముల బిడ్డలు సంబంధంచేసుకోవచ్చు. క్రైస్త వులు భార్యఉండగా మరొక వివాహం చేసుకో కూడదు. ముస్లిములు నలుగురుభార్యలరహా అంటకట్టకొచ్చు. శాస్త్రీయంగా హిందువుడు ఎంత మందినైనా వివాహమాడవచ్చును. రోమన్ కాథలిక్ క్రైస్తవులకు విడాకు అ లేవు. ముస్లిములు అతిమోఘంగా విడాకులు పుచ్చుకోవచ్చు. మనరాష్ట్రంలోని కొన్ని వర్గాలవాళ్లు కలకెద్దకు తిప్ప కట్టి మారుమను మలు చేసే కోవచ్చు.

లోకంలో ఇన్ని తేదాలు ఉంటన్నవి. ఎవరి దృష్టిలో వారు ఆచారంతులే. మనదేశానికి సంబంధించినంతిరకైనా ఒకే విధమైన ధర్మ శాస్త్రంఉంటే ఎంచినది బునిమంతులు సంకల్పించి ఈశా క్షిల్లును తియూచేశారు. వెంటనే గగ్గోలబయలుదేరింది. మతం భ్రష్టువుతున్నదంటున్నారు. ఇర్లసంకరం అవుతుంద న్నారు. సంఘపతనం జగ గుతున్నదంటున్నారు. మితాత్మరన్యాయం మాయంకావట్లాన సమిప్తి కుటుంబం విచ్ఛిన్నమవుతుందంటున్నారు. మా దేశంలో అట్లాజరగటంలేదే అంటారు తెంగా లిలు. అడదానికీ అస్త్రీలో హక్కుఇస్తే చెప్పిన మాట విర్రరా అంటారు కొందరు. అటువంటి దేమీ కాదంటారు మరేయోలిలు. మివాకులను ఆమోదిస్తే దంపతులంతా ఒంటరివాళ్లు అవు తారని గాభరాపడతారు కొందరు వ్యక్తులు. విడాకులున్న సంఘాలలో ఎంతమంది దంపతులు ఉండడం లేదు అని అడుగుతారు ఎక్కిరికె

ఏ కొత్తసంస్కరణను ప్రతిపాదించినా గగ్గోలు పెట్టటం ఆచారమయింది. సహామనం నిషేధించినప్పుడు అట్లాగే గొడవ జరిగింది. వితంతువివాహాలను న్యాయాద్దం చేసినప్పుడూ అంతే అయింది. బాల్యవివాహాల విషయంలోనూ అదే విధంగా హంగామా తయారయింది. కొంత కాలం అయేప్పటికీ వాటికల్ల ప్రయోజన మేగాని ప్రమాదం లేదని అందరికీ తెలిసిపోయింది. అందుకల్ల ఈ హిందూలొడోడ్ విషయంలో కూడ మరొకవిధంగా పరిణమిస్తుందని ఎవరూ భయపడ నక్కరలేదు. ఈ లోపుగా మనపార్ల మెంటుచర్చలను సరదాతో చదువుతూఉండాం.

రుద్రమ దేవి

(19-వ పేజీ తరువాయి)

దీ పద్యము చెప్పినా దని తోచును. అయితే, మీ అనుగ్రహముకూడ మరణాంతిక మనే మీ సెలవుకూడానా?"

తిక్కన : "ఓయి పిచ్చివాడా, ఇట్లేనా ఆ పద్యము అన్నమంత్రీశ్వరుల కర్మమయినది?"

అన్నమంత్రియంతవానిని ఈవిధముగా సంబోధించుట సోమయాజిసోట త పునిపించలేదు. అక్కడ నున్నవారి కందరకు అన్నమంత్రి కర్మమయినట్లే అది అరమయినది. వారును అట్లే స్పష్టపరచిరి.

తిక్కన : "అయినకవిత్వము కాపుకవిత్వ మని ఈసడించినదేనా ఈ మిత్ర లోకము అంతానా?"

అన్నమంత్రి : "సోమయాజిలవారి శ్రమదాండ్రమహాభారతములో కొన్ని ఘట్టము లేమైనను మాకు అన్వయించకపోవచ్చును గాని, మా కి బద్దపద్దమే అర్థము కాలే దందురా?"

తిక్కన : "మహామంత్రిశ్వరుడవు నీవు. నీ రందరు ఉద్దండదండనాథులు! నీకును మిత్రులకును అర్థముకాలే దందునా? కాని కాపుకవిత్వము సరిగా గ్రహించుట కంత మెలకువ కావలెనో మీకు నాటకీయవలె నని నా ఉద్దేశము!— సరే!—మరణాంతిక మగును' అన్నాడు కాదూ కవి!—అయితే ఆ మరణాంతిక మెవరి కవునో మీ రెవరైనా ఆలోచించినారా?"

త్రిపురాంతకుడు : "ఎవరికి మరి?—ఎవరిదగ్గర నుంటే వారికి!"

తిక్కన : బద్దప ఎక్కడనైనా ఆ మాట అన్నాడా?—ఈత్రువులకు మరణాంతిక మగును అని ఎందు కన్వయించరాదు?"

ఆ వాక్యముల కందరి ముఖములు వికసించెను. కొందరికి నవ్వుకూడ వచ్చెను. జాయప : "భేష్! కాపుకవిత్వమునకుకూడ వ్యాఖ్యానముచేయుట మీ సొమ్మే నయాశ్రి, సోమయాజీ!"

అంతట నట్లేనవో వా రందరు వైదికకరణములు మాకు కావలె నంటే మాకు కావలె నన్నికొరెరి.

అందుపై నిష్పక్షాగోష్ఠి కొంతతడవు జరిగినది. తుదకు సోమయాజులు నూచించినట్లు వా రందరు నొక నిర్ధారణకు వచ్చిరి.

తిక్కనసోమయాజులవెంట లెక్కలు ఊర్ణముగా తెలిసిన బ్రాహ్మణులు నూర్వరుమాత్రమే యుండిరిగాదా! వా రందరు ప్రస్తుత మీ నాగుదినములలో వలసినవారికి అత్యవసరము లగు వ్యవహారములు చూచెదరు. ఇంతలో నయమున గాని భయమున గాని ప్రాత్యయద్యోగుల గొందర నైన పనులకు రప్పింపజాలమా? వ్రాయన వృత్తి యొక్క శాఖపై నాధారపడియుండుట ప్రమాదకరము. ఆరువేలమంది బ్రాహ్మణులకు గ్రామకరణములనుండి పెద్ద యద్యోగులవరకు గావలసిన లెక్కలు కొలతలు వ్రాతలు అభ్యసించియుండుట ఓరుగల్లులో నొక విద్యాశాల ఈ విజయదశమి నాటికి ప్రారంభింతును. అందులో ఈ నూరుగురు బ్రాహ్మణులే సాయంకాలము లందు అధ్యాపనము గావించుచుండురు. చక్కగా వ్రాయుట చదువుట నేర్చి, సంకలనము వ్యవకలనము గుణనము భౌగోళికము మాత్రము తెలిసియున్న బ్రాహ్మణులందరు నీ పాఠశాలలో చేరవచ్చును. ఆరువేలమంది చాలరు. వారిని మూలధనముగా నుంచుకొన్న రెండుసంవత్సరములలో ముప్పదియారువేలమంది సిద్ధమయ్యెదరు. ఇందుకు మహారాజులయు యవరాజులయు అనుమతి పొంది పురమున చేరిన బ్రాహ్మణబృందములలో నీ వార్త ప్రాకునట్లు ప్రకటించి తగు ప్రయత్నము లన్నియు వెంటనే చేయింపవలెను.

అందున్న మంత్రిసామంతదండనాథు లందరును అది విని పొందిన యానంద మునకు మేర లేదు. అన్నమంత్రి యందరిపక్షమున మాటాడుచు తిక్కనసోమయాజులను గురుదక్షిణ కొరకొ మృసెను. మిగిలినవారును అట్లే కొరకొ మృసిరి.

"ఈ సామ్రాజ్యమునకు మూలస్తంభులైన మీ రందరు సంతోషించుటే మాకు గురుదక్షిణ. అయినను గురుదక్షిణ విద్యాంతముందు గాని ముందు కాదుగదా!"

తిక్కనసోమయాజుల నిరీహ వా రందరికి వాయనపై మదయించిన గౌరవ మును శతగుణ మొనర్చెను.

ఆపైని సమ్మె చేసిన కరణముల ప్రస్తావన రాకుండునా? ఆ సంభాషణలో సోమయాజులు కల్పించుకొనలేదు. సల్లాపములకు జేరిన యా దండనాథగోష్ఠి యొక్క ఊరకాలములో రాజ్యవ్యవహారసభగా మారిపోయెను. అన్నమంత్రి యాస్థానములోని కవులు గాయకులు నట్టులలు ఇత్యాదులు సెలవుతీసికొని వెళ్లిరి.

అంబడేవుడు : "మా సోదరులము నిన్ననే రాజధానీనగరమునకు వచ్చి నాము. దీనికి కారణమే యూహింపలేకున్నాము."

అన్నమంత్రి : "నేనును నిన్ననే వచ్చితిని."

నాగదేవుడు : "నిన్న సాయంకాలమువరకు నీ ప్రయత్నమే లేదు. మా వ్యవహారశాలలో సిరిగతులు ఎట్టి హెచ్చుతగ్గులను లేక క్రమముగానే ఉన్నవి. మా ఆయగొండ్లు నిన్న సాయంత్రమువరకు పనిలో నెట్టి లోపమును చేయలేదని నేడు సరిమామకొంటిని."

గన్నారెడ్డి : "మా స్థలసుంకముల కోశమును సరిగనే యున్నది."

త్రిపురాంతకుడు : "మేనయనాయకులు ఏ ముచున్నారో?"

మేనయనాయకులకు నాగదేవు డెల్లుడైనందున నీ ప్రశ్న నాతనిపై పు తిరిగి యడిగెను.

నాగదేవుడు : నాయకుల నీనాడు నేను దర్శించుట పడలేదు. నిన్నరాత్రి వరకు వారి కెట్టి శంకయు నున్నట్లు తోపదు."

అన్నమంత్రి : "మా కరణములకు నేను కలసియే యుండనందున మాకు పూర్వపరిస్థితులకూడ తెలియుటలేదు."

మహాదేవరాజు : "మహాలయసభావిశేషములు అందరు నెరుగుదురా?"

అంబడేవుడు : మా కవి యేదో చూచాయగా తెలిసినది."

మహాదేవరాజు ఆ సభావిశేషములకు స్వముగా దర్శించెను. మధ్యమధ్య జాయ పనాయకుడు కలుగజేసికొని మాట్లాడెను.

అన్నమంత్రి : "ఇది రాజధానీనగరముననేనా? జనకములలో గూడ వ్యాపించినదా?"

నాగదేవుడు : "జనపదములలో వ్యాపింపలేదని తోచును. ఈ యుదయమున గూడ బంపిన పత్రిక లెన్నో జనపదములనుండి నే న్నియపరాహ్మముననే అందకొని వచ్చితిని."

అంబడేవుడు : "అది కొంత ధృవవార్త!"

అన్నమంత్రి : "శీఘ్రముగా దీనికి ప్రతిక్రియ చేయవలెను."

మహాదేవరాజు : "రాజద్రోహులే ఈ ప్రయత్నము పురికొల్పినారు!"

అందర మనస్సులలో నా తలపే యున్నను ఇతరులు అట్లు వాచ్యముగా చెప్పలేదు.

జాయప : "ఏనుగులకు శిరస్సులో! నొక మాడ్చి పుట్టును. అది పుట్టినప్పుడు శిరస్సు నటు నిటు లాడించుట యాపివేయును. దానికి వెంటనే ప్రతిక్రియ చేయ నినో ఒకటి రెండు దినములలో గజశరీరమును పట్ట సాధ్యము కాదు!"

త్రిపురాంతకుడు : "జాయపనాయకులు సరిగా సెలవిచ్చినారు."

మహాదేవరాజు : "రుద్రదేవమహారాజుల యావరాజ్యాభిషేకమునకు విఘ్నము కలిగింపదలచినవారు పన్నిన పన్నుగడ ఇది!"

ఆ భావమే యందరకు తోచుచుండెను. కాని వీరభద్రదేవనామ యుచ్చ రించుటకు శంకించుచు నెవ్వరు నావిషయ మెత్తలేదు.

అన్నమంత్రి : "ఇది మహాప్రమాదకరమైనది."

జాయప : "మదమెక్కిన సింధురప్రజమువలెనే విపరీతనష్టము చేయగలదు."

జన్నిగ : "దీనికి శిక్షకూడ కఠినముగా మండవలెను."

అన్నమంత్రి : "నిజమే! కాని ఎవరిని శిక్షించునట్లు? ఎంతమందిని?—

అందరను శిక్షించి వ్యవహారములు సాగించు టెట్లు?"

చిరునవ్వుతో జాయప ప్రశ్నించెను. "అన్నమంత్రిశ్వరా! మీ రెన్నడైన వేటాడిఎరుగుదురా?"

రాజసేనకై యాతని ఖూర్చులు శీఘ్రభారణ కుపక్రమించిరి. ఇన్నితరము లుగా శీఘ్రము ధరించినను యుద్ధములలో తిప్ప ఆ కుటుంబమువారు శీఘ్రప్రయో గము చేసి యెరుగరు. మృగయావిశోదము ఇందులూరివారి వంశములో లేదు. అందుచే అన్నమంత్రి తల యెత్తి జాయపవంక జూచి మిన్నకుండెను.

జన్నిగ : "రాజశత్రువుల వేటాడుటలో కొంతకాలముగా మా కాలము గడచి పోవుచున్నది. మృగములు వేటాడిన దినములు మరపుతగులుచున్నవి."

జాయప : "ప్రభుత్వము నెరపువారు వేటాడుచున్నను వేటాడకున్నను మృగ ప్రకృతి తెలిసియుండవలెను. గజములే కాక ఇతరజంతువులను బహుశముగా మందలుగా జీవించుచు సంచరించుచుండును. శీఘ్రతమిందకు అగ్రేసరమైన దుండును. దానిని పట్టివేసినచో మరియొక అగ్రేసరము నిచ్చువరకు ఆ మంద చిందరవందర యగును."

అంబడేవుడు : "జాయపనాయకులు చక్కగా నుపదేశించినారు."

త్రిపురాంతకుడు : "ప్రధానకరణములను బట్టి వెంటనే శిరశ్చేదములు చేయింప వీరముఘల కర్పింపవలెను!"

అందు చేరిన మహామాత్యులకును దండనాగులకును సామంతులకును తమ పరి జనమునకు శిరశ్చేదము చేయించు నధికారము కలదు. రాజధానీనగరమున నున్నందున మహారాజులకు ముందు తెలుపవలసిన నియమ మొక్కటే యున్నది. మహారాజును మతి యడిగినదే తడవుగ వారికి లభించును. అట్టి యధికార మన్నమంత్రికిని గలదు. ఐనను ఆత డొక్కడును కొంచెము వెనుకాడెను.

వీరిలో కొందరు నిజముగా అనాలోగ్యాదికారణములచే రాకుండియుండ వచ్చును. పలువురు చిరకాలముగా విశ్వాసపాత్రులై కొలిచినవారు. వెంటనే ఇట్టి కఠినశిక్ష విధించుట ఉచిత మని తోపదు."

మహాదేవరాజు : "ఎంత పదవిలో నున్నను మీ బాపనగుణము విడువలేదే!"

జాయప : "మహాదేవరాజా! మీ రెప్పడైనా యజ్ఞశాలకు పోయి పశువును పట్టుట చూచినారా?"

అంబడేవుడు : "వారు కత్తితో పశువుప్రాణము తీయించరు."

జాయప : "నవరంధ్రములు మూయించురు. అన్నమంత్రిశ్వరుల విధానము బ్రాహ్మణవిధానము! మహాదేవరాజులు తొందరపడుచున్నారు."

అచ్చటివారందరు పెద్దగా నవ్విరి.

అన్నమంత్రి, తుద కిట్లు నిర్ధారణ చేసెను.

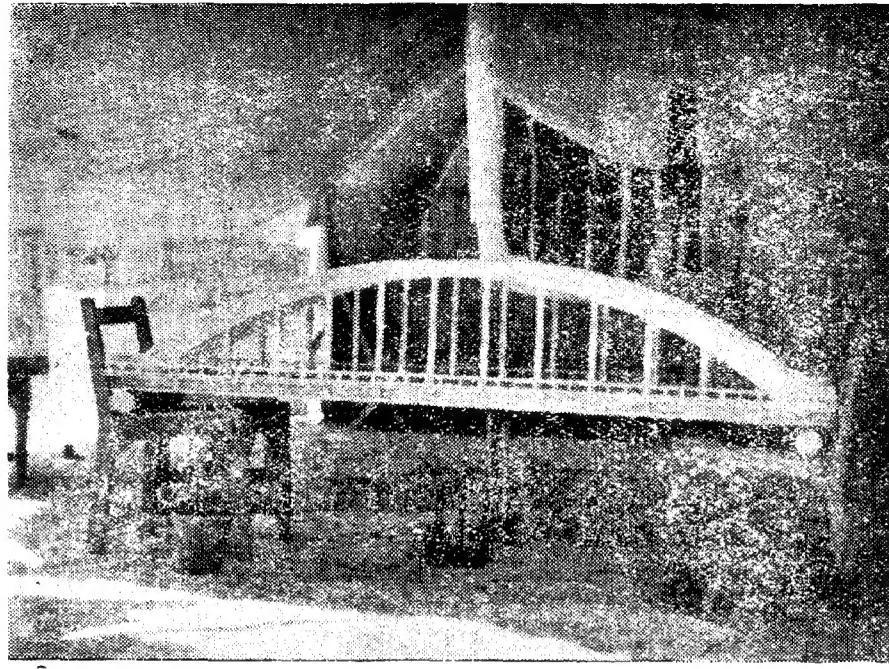
"ఈ రాత్రియు రేపునుగూడ నందరను తెప్పించుటకు ప్రయత్నింతును. సాధ్యము కానిచో ఇందులో ప్రధానకరణములకుమాత్రము కఠినశిక్షలు విధించి కొలదిమందినిమాత్రమే శిరశ్చేదము చేయింప ను త్తరువు లిత్తును."

అచ్చటివారందరు నందు కంగీకరించిరి. కఠిననిశ్చయములతో వారు ఎవరి మందిరములకు వారు వెడలిపోయిరి.

మరునాడు ఏకశిలానగరములో వీధివీధులను వాడవాడలను వెంటనే పనులలో చేరని కరణములకు కఠినశిక్షలు విధింతుమని వారు ప్రధానుల యనుమతితో చాటింప బంచిరి. అట్లు చాటించి కరణములను రప్పించుటకును పట్టుకొనుటకును సమస్త ప్రయత్నములు చేసిరి. దానితో నానాడు నగర మంతట నలజడి విపరీతమయ్యెను. పలువురు ప్రధానకరణములును ఇతరకరణములును ఇండ్లు వాకిండ్లు భార్యాపుత్రులను నదలి పారిపోయిరి. దొరకినవారిని దొరకినట్లు భటులు బంధించి యధికారుల కప్ప గించిరి.

సప్తమినాటి యుదయమునకు పలువురు కరణములు స్వయముగా దివ్వాణములకు వినీతులై వచ్చి సామంతదండనాథులకును మంత్రులకును వందనములు చేసి ఊమా భిక్ష వేడికొని పనులు సాగించుటకు ఒప్పుకొనిరి. కాని వారిని నమ్ము టెట్లు?

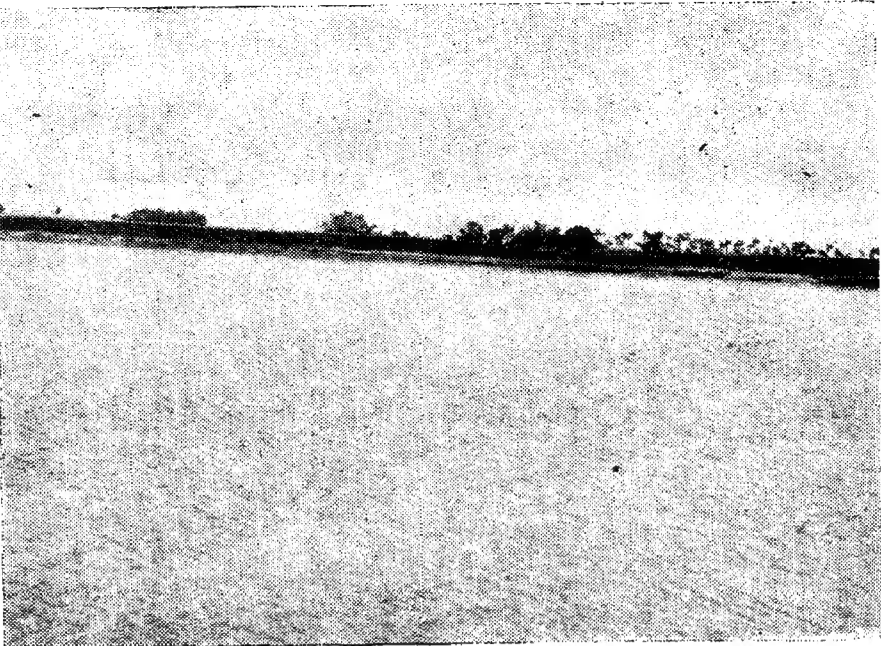
వారిలో పలువురును పనులలో చేర్చికొనిరి. ప్రధానకార్యాలయములలో తిక్కనసోమయాజివెంట వచ్చిన కరణములకు అగ్రస్థానములు ఖించెను. వారికి ప్రాజాపాయము రాకుండ ప్రభువులు భటుల గావుంచి వారిని వేయి కండ్లతో సంగ్రహింపవలసినవైనను.

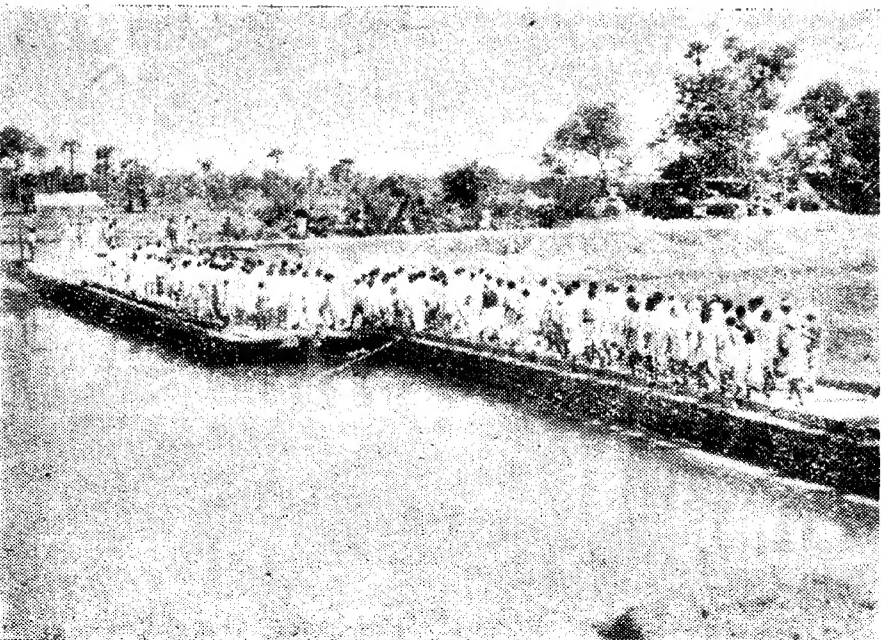
గోదావరి రోడ్డువంతెన స్వానుయొక్క సమూహా. ఇటువంటిది 24 స్పానుల మొత్తం.

ఆలమారువద్ద గోదావరినది యిసుకతిన్నెలు

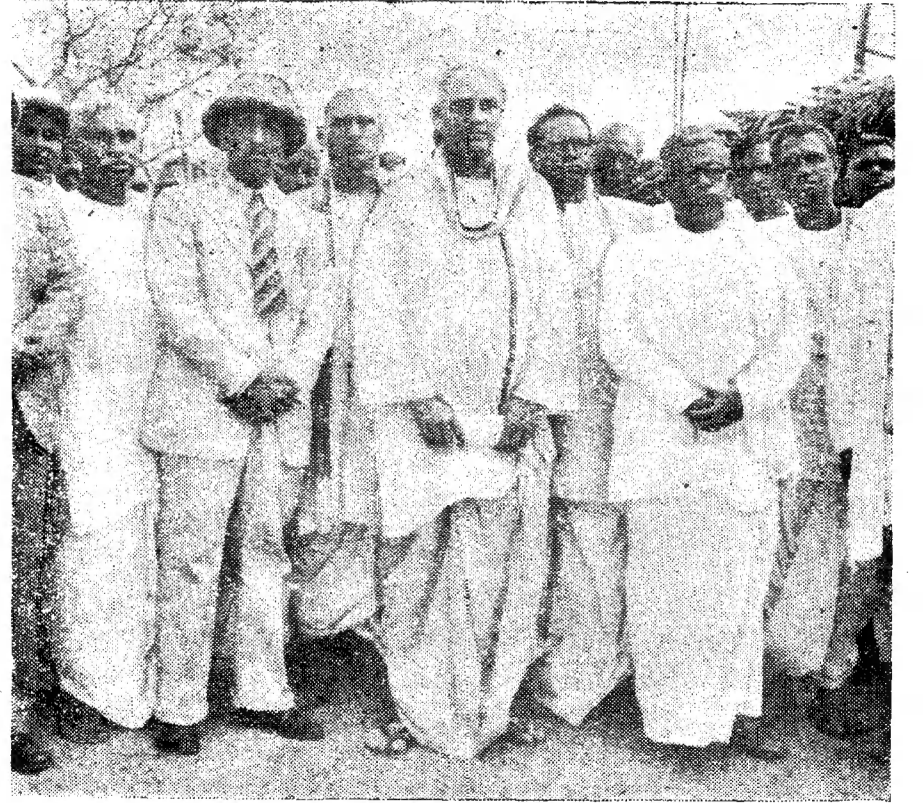

వంతెనకట్టివోవు ప్రదేశమున కావలివొడ్డున గోదావరినది రావులపాలెం వద్ద

గోదావరి యిసుకతిన్నె (ఆలమారు పాలిమేర)

గోదావరిపై రోడ్డువంతెన

పబ్లిక్ వర్క్స్ మంత్రి, చిత్తూరులంగారు, అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శి కళా వెంకట్రావుగారు పునాదిపేయటానికి వస్తున్నప్పటి దృశ్యం.

శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారు ఆలమారువద్ద గోదావరి రోడ్డు వంతెనకు కంకుస్థాపన చేయుచున్నారు.

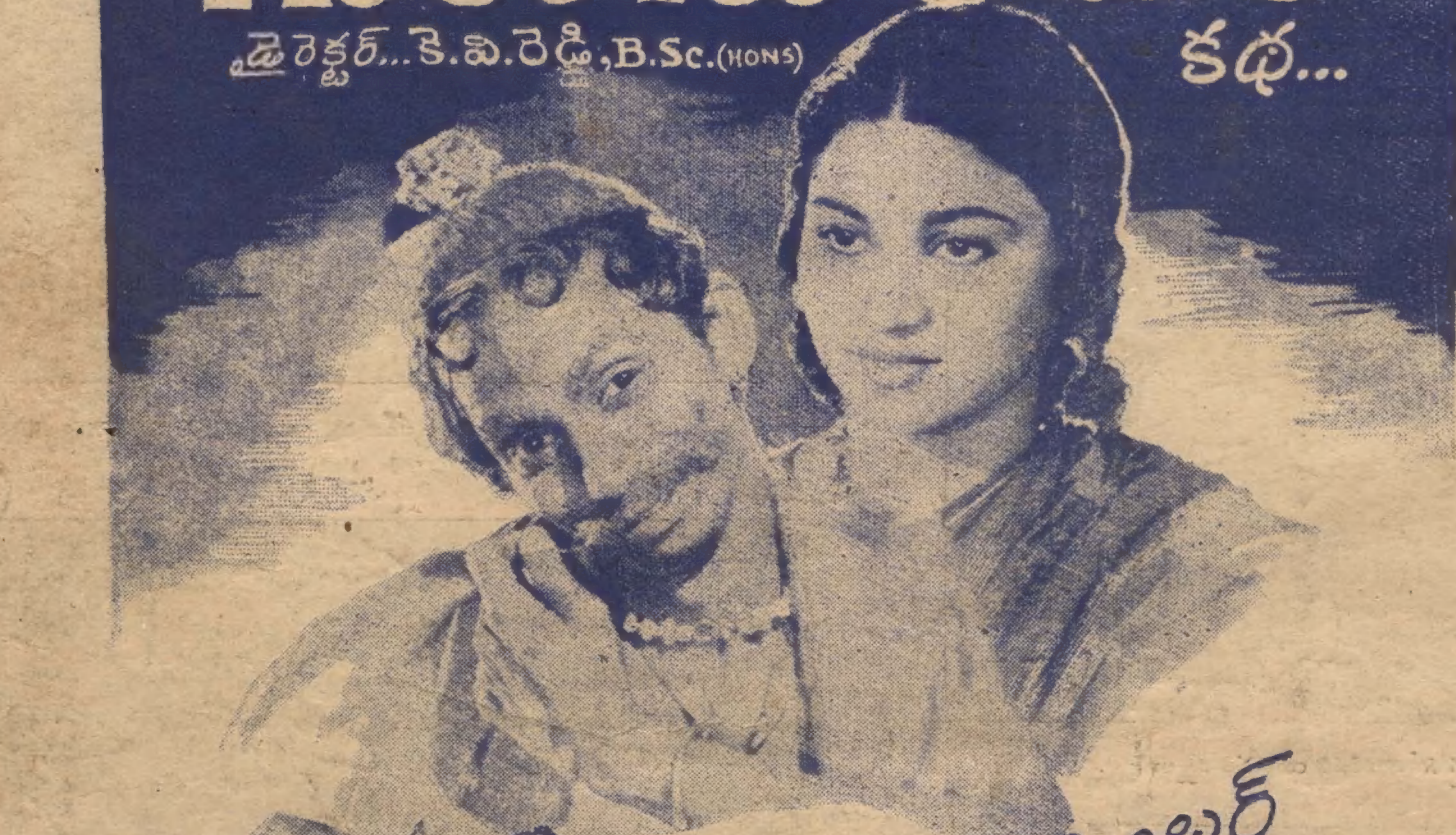

ధిల్లీ లో ప్రధాని నెహ్రూ ద్వారంవారిని పుష్పమాలలంకరించుచే సత్కరించారు

వాహినీ వారి గుణసుందరి

డైరెక్టర్...కె.వి.రెడ్డి, B.Sc. (HONS)

కథ...

డిసెంబర్
29
ఆంధ్రదేశమంతటా
విడుదల

హాస్యగాన నాట్యాలతో...
అందరి అభిమానతారలతో
చేవిచెందూ, కనుపండువ అయిన
విశిష్ట జానపద చిత్రము...

నిర్మాణము..
వాహినీ స్టూడియో

